

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
YABANCI DİLLER EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
ARAP DİLİ EĞİTİMİ BİLİM DALI

ARAPÇA EĞİTİMİNDE DUYGUSAL ZEKA BOYUTU

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan
SAMİ OKTAY DURUKAN

ANKARA–2007

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
YABANCI DİLLER EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
ARAP DİLİ EĞİTİMİ BİLİM DALI

ARAPÇA EĞİTİMİNDE DUYGUSAL ZEKA BOYUTU

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan
SAMİ OKTAY DURUKAN

Danışman
Yrd. Doç. Dr. Cihaner AKÇAY

ANKARA–2007

Sami Oktay DURUKAN'ın ARAPÇA EĞİTİMİNDE DUYGUSAL ZEKA BOYUTU başlıklı tezi 05.06.2007 tarihinde, jürimiz tarafından Arap Dili Eğitimi Bilim Dalında Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Adı Soyadı

İmza

Üye : Yrd.Doç.Dr. Cihaner AKÇAY

.....

Üye : Doç.Dr.Musa YILDIZ

.....

Üye : Yrd.Doç.Dr. Mustafa TATÇI

.....

ÖN SÖZ

Duygusal zekayı kısaca, kendi kendimizle ve diğerleriyle ilişkilerimizde duygularımızı akıllıca yönetme yetisi, duygulara hakimiyet ve bir iç disiplin şeklinde tanımlayabiliriz.

Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nde hazırlanan bu tezin amacı, Arap dili eğitiminde duygusal zekayı kullanarak, öğrencilerin başarı oranlarının artırılıp artırılmayacağını araştırmaktır.

Bu amacı gerçekleştirebilmek için konuyla ilgili yerli ve yabancı kaynaklar taranmış ve değerlendirilmiştir.

Yapılan bu tez çalışmasının, Arap dili eğitimi alanında yapılacak çalışmalara katkı sağlaması, bu dili öğretenlere ve öğrenenlere yardımcı olması ve eğitim alanında görev yapan herkese yeni bir bakış açısı kazandırması umulmaktadır.

Tezimin hazırlanmasında bana yardımlarını esirgemeyen danışman hocam Sayın Yrd. Doç. Dr. Cihaner AKÇAY'A, çalışmalarına fikirleriyle katkı sağlayan hocam Sayın Doç. Dr. Musa YILDIZ'a, araştırma görevlisi arkadaşım Sayın Murat ÖZCAN'a, araştırmalarımnda bana yardımcı olan Gazi Üniversitesi, Yabancı Diller Eğitimi Ana Bilim Dalı, Arap Dili Eğitimi Bilim Dalı 1. sınıf öğrencilerine ve her zaman beni destekleyen aileme teşekkürlerimi sunarım.

Sami Oktay DURUKAN

Nisan – 2007

ÖZET

ARAPÇA EĞİTİMİNDE DUYGUSAL ZEKA BOYUTU

Durukan, Sami Oktay

Yüksek Lisans, Arap Dili Eğitimi Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Yrd. Doç. Dr. Cihaner AKÇAY

Mayıs-2007

Arap dili eğitimi çok boyutlu bir süreçtir. Arapça öğretimi programlarını oluşturan, öğrenme / öğretim yaklaşımı, motivasyon, iletişimsel durum, derse katılım, öğrenme, öğretmenin tutumu, öğretime değer verme, ortam uygunluğu, hedef dile ilgi gibi etkenler duygusal zeka ile yakından ilgilidir.

Bu tezin amacı, Arap dili eğitiminde duygusal zekayı kullanarak, öğrencilerin başarı oranlarının artırılıp artırılamayacağını araştırmaktır.

Giriş bölümünde, sorun, çalışmanın konusu, amacı, önemi, sınırları ve yöntemi sunulmaktadır.

İlk bölümde, araştırmacı duygusal zekayı ve duygusal zekayı oluşturan parçaları detaylı bir biçimde anlatmıştır.

İkinci bölümde ise, araştırmacı duygusal zeka ve onu oluşturan parçaları Arap dili eğitimi bağlamında kapsamlı bir biçimde açıklamıştır.

Üçüncü bölüm, araştırma modeli, yöntemi ve veri toplama teknikleriyle ilgilidir. İlk olarak, beyin fırtınasını ve zihin haritalarını içeren duygusal zeka etkinlikleri uygulanmıştır. İkinci olarak, öğrencilerin duygusal zeka konusundaki bilgileri hakkında bir anket uygulanmıştır. Son olarak da, iki farklı konuda iki örnek ders işlenmiştir. Bu iki örnek dersin sonuçları karşılaştırılmıştır.

Sonuç bölümde ise, konuyla ilgili çıkarımlar ve çalışmanın bir özeti yer almaktadır. Tezin üç ek bölümü vardır. Birinci bölümde, duygusal zeka etkinliğinde yer alan zihin haritalarından örnekler, ikinci bölümde anket ve sonuçlarının dökümü, üçüncü bölümde ise iki örnek derste işlenen ünitelerin fotokopileri sunulmaktadır.

ABSTRACT

EMOTIONAL INTELLIGENCE DIMENSION IN ARABIC TEACHING

Durukan, Sami Oktay

Master, Department of Arabic Language Education

Supervisor: Yrd. Doç. Dr. Cihaner AKÇAY

May-2007

Arabic language education is a multi-dimensional process. The various constituents which form Arabic language teaching programs such as learning/teaching approaches, motivation, communicative situation, learning, attitudes of the teacher, giving value to teaching, suitability of the atmosphere, interest towards target language are closely related to emotional intelligence. The concern of this thesis is how to increase Arabic language students' success by employing emotional intelligence in Arabic language education.

In the introduction part, the problem, background to the study, purpose and significance of the study, scope and limitations and methodology are outlined. In the first chapter, the researcher has explained emotional intelligence and its components in a detailed way.

In the second chapter, the researcher has mentioned emotional intelligence and its components in the context of Arabic language teaching and learning in details.

Third chapter includes the model of the research, methodology and data collection procedures. First, emotional intelligence activity including brainstorming and mind-mapping has been implemented. Then, the questionnaire on the students' emotional intelligence background has been employed. Last, two model lessons on different topics have been presented and their results have been compared.

In the conclusion part, a summary of the study accompanied with implications for Arabic language teaching are stated. The thesis includes three appendices: 1) Sample Mind Maps in emotional intelligence activity. 2) The questionnaires on the students' emotional intelligence background and their analyses. 3) Photocopied units of model lessons.

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
ÖN SÖZ.....	ii
ÖZET.....	iii
ABSTRACT.....	iv
İÇİNDEKİLER.....	v
GİRİŞ.....	1
0.1. Sorun.....	4
0.2. Çalışmanın Geçmişi.....	7
0.3. Çalışmanın Amacı.....	7
0.4. Çalışmanın Önemi.	8
0.5. Faaliyet Alanı ve Sınırlılıklar.....	8
0.6. Yöntembilim.....	9
 I. BÖLÜM	
ÇALIŞMANIN İNCELENMESİ.....	10
1.0. Giriş.....	10
1.1. Duygusal Zeka.....	10
1.2. Duygusal Zeka Bileşenleri.....	12
1.3. Yabancı Dil Öğretimi ve Öğreniminde Duygusal Zeka.....	15
1.4. Arap Dili Eğitiminde Duygusal Zekanın Beş Bileşeni.....	20
1.4.1. Farkındalık (Kendini Anlama).....	21
1.4.2. Duyguları Yönetme.....	25
1.4.3. Motivasyon.....	29
1.4.4. Empati.....	31
1.4.5. Sosyal Beceriler.....	32
 II. BÖLÜM	
BİLGİ TOPLAMA YÖNTEMİ.....	36
2.0. Giriş.....	36

2.1. Araştırma Modeli.....	36
2.2. Yöntem ve Bilgi Toplama Süreçleri.....	36
2.2.1. Duygusal Zeka Etkinliği.....	37
2.2.2. Anket.....	38
2.2.3. İki Model Ders.....	38
2.3.0. Bilgilerin Analizi.....	40
2.3.1. Duygusal Zeka Etkinliğinin Analizi.....	40
2.3.2. Anket Analizleri.....	50
2.3.3. Birinci Model Dersin Analizi.....	83
2.3.4. İkinci Model Dersin Analizi.....	84
SONUÇ.....	86
ÇIKARIMLAR.....	88
KAYNAKÇA.....	92
EKLER.....	95
 EK-1. DUYGUSAL ZEKA ETKİNLİĞİ ZİHİN HARİTALARI.....	 96
EK-2. ANKET.....	101
EK-3. ANKETE VERİLEN YANITLARIN ANALİZİ.....	116
EK-4. İKİ MODEL DERS.....	120

GİRİŞ

ARAPÇA EĞİTİMİNDE DUYGUSAL ZEKA BOYUTU

Yabancı dil eğitiminde geçmişten bu zamana birçok yöntem ortaya konmuş, insan zekasının tanınması ve anlaşılması çalışmaları ile birlikte dil eğitimindeki etkileri üzerinde bir çok araştırma ve bulgu kaydedilmiştir. Son dönemlerde yeni bir kavram olarak “Duygusal Zeka” (EQ) terimi söylenegelmektedir. Bununla birlikte bu konuda giderek artan bir ilgi ve ürün yelpazesi boy göstermektedir. Ancak bu konudaki çalışmalar henüz yeterli düzeyde değildir.

Goleman (Brockert and Braun, 2000: 22)’a göre, “duygu” kelimesi düşünceleri, psikolojik durumları, biyolojik durumları ve güdülenmeyi sağlayan hisleri içermektedir. “Duygusal Zeka” kavramı, Yale Üniversitesinde Psikolog Peter Salovey tarafından türetilmiştir. New Hampshire Üniversitesinden John Mayer, bireyin kendi duygularını tanıması, başkalarının duygularını anlamak amacıyla empati ve duyguları bir düzene koyarak yaşam düzeyini yükseltmek gibi nitelikleri tanımlamaktadır (Gibbs, 1995: 1).

Duygusal Zeka teriminin birçok tanımı vardır. Ancak her tanım aynı noktayı vurgulamaktadır; Duygusal Zeka bir anlama kapasitesidir. Kendi kendimizle ve diğerleriyle ilişkilerimizde duygularımızı akıllıca yönetmemizdir. Bu bakımdan; yabancı dil öğretiminde çok önemli bir unsur olan öğretmen, kendi duygularının farkında olmalı ve öğrencilerinin duygularını tanıyarak onların yabancı dil öğrenme süreçlerinde öğrenme psikolojilerine dikkat etmelidir. Aynı zamanda öğretmen, yabancı dil öğrenimi gören öğrencilerinin duygusal gelişimlerini de takip etmelidir. Yabancı dil öğretimi ve öğreniminde öğretmen kendi öğrencilerini tanırsa, hedeflerini gerçekleştirmede öğrenciler daha başarılı olacaktır. (Gibbs, 1995:1).

Duygusal Zeka (EQ), bireyin, duygularını anlama ve yönetme yetisinin ölçülmesi ile kişiler arası ilişkilerine başvurmaktadır. EQ, bireyin zihinsel ve fiziksel sağlığını kontrol ederek diğer kişilerle yalnız kalabilmesi, akıllıca yaşam biçimleri seçebilmesi, okulda, sporda, meslekte ve diğer alanlarda başarılı olabilmesi gibi

durumlara etki etmektedir. (Abramovitz, 2001:2).

Gardner'ın "Frames of Mind" adlı kitabında IQ kabul edilmemektedir. Hayatta başarılı olabilmek için bir zeka türü gerekmemektedir. Gardner'ın modeli IQ'yü aşmaktadır. Okullarda zorluk çeken öğrenciler aslında sahip oldukları gerçek yeteneklerini kullanamamaktadırlar. Bundan dolayı sınırlı bir tanım olan zeka kavramıyla öğrenciler değerlendirilmektedirler. Salovey, Gardner'ın kişisel zekalar kavramını, kendi duygusal zeka kavramına dahil etmiştir ve bu becerileri beş ana başlık altında toplamıştır; kendini tanıma (farkındalık), kendini yönetme, motivasyon, empati ve sosyal beceriler (Goleman, 2002: 55).

Şimdi psikologlar başarıda EQ'nun IQ'dan daha fazla etkili olduğunu iddia etmektedirler. Hatta bunu lokum deneyi ile kanıtladılar bile. Bu deneyde okul sınıfındaki öğrencilere öğretmenleri bir tabak dolusu lokum göstererek "Ben dışarı çıkıyorum. 10 dakika sonra geleceğim. Ben gelinceye kadar bu lokumdan hiç almayana, ikişer tane vereceğim. Ben gelinceye kadar lokum yemek isteyenler ise yalnızca bir tane yiyebilir" demiş. Dönüşte bazıları bir tane lokum yemişler. Ancak 10 dakika sabredip iki lokum alanlar da olmuş. Bu çocukların hayatlarının, daha sonraki kısımlarında yapılan araştırmalarda bekleyerek iki lokum kazandığı için duygusal zekası yüksek olduğu sonucuna varılanların, hayatlarında çok başarılı oldukları (diğerlerine kıyasla) görülmüştür. Aslında duygusal zeka (EQ) duygulara hakimiyet demektir. Başka bir deyişle iç disiplin (Sekman, 1997:162-163).

Cooper ve Sawaf'a göre; bugüne kadar duygular yok sayılarak, IQ'ya yani zihinsel süreçlere başarının en önemli koşulu olarak bakılmıştır. Oysa son bulgulara göre IQ'nun gerçek dünyadaki başarının ancak % 4'ü kadarı ile bağlantılı olduğu, yaşamda elde edilen başarıların % 90'ından fazlasının muhtemelen zekanın diğer biçimleri ile bağlantılı olduğu görülmektedir. Duygular güven, bütünlük, empati, esneklik, güvenilirlik, yaratıcılık, iş birliği ve inisiyatif harekete geçirir. Duygular motive edicidir; duygular gidilecek yönü tayin eder; duygular insanı iş gören makineler olmaktan çıkarıp insan yapar, yapılan işe amaç ve anlam katar; duyguyla inşa edilen her şey kalıcıdır. Yani IQ başarının bir ayağıysa, EQ onu dengeye getiren sağlamlık ve kalıcılık katan diğer ayaktır. (Cooper&Sawaf, 1999:394).

Duygusal zeka duyguların gücünü ve hızlı algılayışını, insan enerjisi bilgisini, ilişkilerini ve etkisinin bir kaynağı olarak duyumsama, anlama ve etkin bir biçimde kullanma yeteneğidir. Kendisiyle barışık, kendisini iyi tanıyan, kendisinin ve başkalarının duygularını anlayabilen, duygularını kontrol edebilen insanlar duygusal zekası yüksek olan insanlardır. Bu insanlar çevreleriyle sağlıklı ilişkiler kurabilirler, iyi arkadaş, iyi patron-eleman, iyi anne-baba olurlar, daha az sağlık problemi yaşarlar, kısaca mutludurlar ve yaşamdan zevk alırlar. Duygusal zeka, kendimizin ve başkalarının duygularını tanımayı ve değerlendirmeyi, öğrenmemizin yanı sıra duygulara ilişkin bilgileri ve duyguların enerjisini günlük yaşamımıza ve işimize etkin bir biçimde yansıtarak onlara uygun tepkiler vermemizi sağlar. Duygular düşünce ve eylemin güçlü bir örgütleyicisidirler. Onlar çelişkili görünmekle birlikte, muhakeme yapmak ve makul olabilmek için de şarttır. EQ, ayrıca önemli sorunları çözmek ya da önemli bir karar vermek gerektiği zaman, IQ 'nun yardımına koşar ve bunları daha nitelikli biçimde ve çok daha kısa bir sürede yapılmasını sağlar. (Cooper&Sawaf, 1997: 397).

Duygusal Zeka akademik zeka (IQ)'nın bir alternatifi değildir. Aksine onun bir tamamlayıcısıdır. Yabancı dil eğitiminin en iyi düzeyde olabilmesi için her ikisi de gereklidir. Başarı için akıl ve kalp birlikte çalışmalıdır. Yabancı dil eğitimindeki bir kişi yüksek zeka seviyesine sahip olabilir ancak başarılı olamayabilir. Başka bir kişi de düşük zeka seviyesine sahiptir fakat başarılı olabilir. Bu durumda hangi etmenler rol oynamaktadır? İşte bu fark duygusal zekadan ileri gelmektedir.

Atabek, “Bizim Duygusal Zekamız” adlı kitabında; çocukların, bazı basit duygusal becerileri kazandıklarında öğrenmeye hazır olduklarını ifade etmektedir. Bu becerilerin saptanabilmesi için, okul öncesi süreç çocuklar açısından çok önemlidir. Okul öncesi eğitim iyi olduğu takdirde bunun duygusal etkileri, öğrencinin yaşamına sürekli olarak yansıyacaktır. Örneğin; bunalımlar, disiplin problemleri, öğrenme problemleri, motivasyon problemleri, başarı problemleri ve sosyal problemler gözlemle ve öğretmenlerle birlikte azalacaktır.

Okulların öğrencileri için yapacağı en iyi yardım, öğrencilerin kendilerini mutlu ve yetenekli hissedebilecekleri alanlara yönelmeleri konusunda onlara yol

gösterici olmalarıdır. Ancak okulların bu fonksiyonu yeterince önemsenmemektedir. Bunun yerine; eğitim gören öğrencilerimiz eğer zeki kişilerse, yüksek dereceli insanlar olacaktır gibi bir bakış açısıyla değerlendirilmektedir. Yabancı dil öğretmenleri, öğrencilerin kendi duygularını keşfederek kullanabilmeleri ve duygusal zekalarını geliştirebilmeleri amacıyla elverişli durumları ve fırsatları onlar için sağlamalıdır. Hatta, okullar ve üniversiteler, sosyal süreçlerini tamamlayabilmeleri için öğrencilerine yardımcı olmalıdırlar. Bir yabancı dil öğretmeni, öğretirken, duygusal zekayı kesinlikle göz önünde bulundurmalıdır. Zeki öğrencileri ayrı tutup onlara daha farklı yaklaşımlarda bulunmamalıdır. Böyle bir davranış diğer öğrencilerin duygusal zekasını zedeleyebilir.

Yabancı dil öğretimi, öğrenciler, öğretmen, ortam, öğretmen ve öğrenci beklentileri gibi unsurlara bağlıdır. Öğrencilerin sorunlarını çözen, onların duygularını ve gereksinimlerini bilen, çevrelerinde iyi bir empati ortaya koyan, duygusal zekalarını geliştirmede onlara yardımcı olan, öğrencilerini daima motive eden ve sosyal becerilerini düzenlemelerinde onlara destek olan öğretmen başarılı bir öğretmendir. Yanı sıra, öğretmenlerin görevi duygularla bağlantılıdır. Yabancı dil öğretmenleri, kişisel niteliklerini, daima mesleklerinin her boyutuna yansıtan kişilerdir. Yabancı dil öğretmenlerinin duygusal zeka ile ilgili tutumları, yabancı dil öğrencilerinin performanslarını olumlu ya da olumsuz olarak etkileyecektir.

Özetle; yabancı dil öğretmenlerinin yabancı dil öğretimindeki en önemli hedefleri, öğrencilerin kendine güven, motivasyon, farkındalık, empati ve sosyal beceri gibi özelliklerini duygusal zekalarını kullanarak geliştirmelerini sağlamaktır. Öğrenciler ve öğretmenler arasında öğrenme ortamında başarının sağlanabilmesi için her iki tarafın da çaba harcaması gerekmektedir. Ayrıca; öğretmenler, öğrencilerin Arapça öğrenimindeki duygusal zekalarını daima göz önünde bulundurmalıdırlar.

0.1. Sorun

Yabancı dil öğretimi geniş bir alanı kapsamaktadır. Yabancı dil öğretiminin tarihsel gelişimine bakıldığında, yabancı dil öğretmenleri tarafından kullanılan farklı yaklaşımların olduğu görülür. Çeşitli yabancı dil öğretim metotları vardır. Bu

metotların her biri hakkında uzun tartışmalar olmuştur. Her metot, uzmanların bazıları tarafından kabul görmüştür. Bu kişiler taraf oldukları metodun üstünlüklerini ve diğer metotların eksikliklerini ortaya koymuşlardır. İlk olarak, Gramer ve Çeviri Metodu, Direk Metot, ezber, tekrara dayalı vb. yöntemler kullanılmıştır (El-Hûlî, 2000: 5). Daha sonra, Sessizlik Yöntemi, Toplu Fiziksel Tepki Yöntemi, İletişimsel Dil Öğretimi, İletişimsel Yaklaşım gibi insan doğasının önemini vurgulayan yöntemler kullanılmıştır. Bundan dolayı, insan psikolojisine doğru bir eğilimin varlığı açıkça görülmektedir. Sonuç olarak, yabancı dil öğrenimi ve öğretiminde insancıl yaklaşımlar göze çarpmaktadır.

Yabancı dil eğitiminde insancıl teorisinin önemli bir yenilik olduğu bilinmektedir. İnsancıl teori, bireyin özerkliğini ve kişisel gereksinimlerini savunur. Öğrenmenin dışsal denetim yerine içsel kararlılık temelli olması konusu tartışıla gelmiştir. Öğretmen-öğrenci ilişkilerinde öğretmen, öğrencinin gelişimine yardımcı olmalı ancak, kesinlikle onu bir kukla gibi kontrol etmemelidir.

Bugün yabancı dil eğitimi konusunda eğitimciler, Drama, Çoklu Zeka, NLP, Duygusal Zeka gibi öğrencilerin duyguları ile ilgili yeni insancıl akımlar üzerinde tartışmaktadırlar.

Duygusal Zeka konusunda Goleman, IQ ve EQ arasında artan bir ilişki olduğu yönünde tartışma ortaya koymuştur. Aslında biz iki zihne sahibiz; birisi düşünüyor, diğeri ise hissediyor; mantıksal ve duygusal (Goleman, 2006: 35). Peki hayatımızda bu ikisini nasıl kullanırız? IQ ve EQ ikilisi iyi bir biçimde etkileşim içinde olurlarsa, duygusal zeka entelektüel kabiliyeti artıracaktır.

Duygusal zekanın doğru kullanımı ile birlikte, yabancı dil öğrenimi ve öğretimi daha zevkli bir sürece dönüşebilir. Arapça öğrenirken öğrenciler, sınıfta yapılacak etkinlikler ile kendileri ve kendi duyguları hakkında daha çok şey öğrenebilirler. Öğrenciler duygularını nasıl kontrol edeceklerini, dil öğreniminde farklı bağlamlarda kavrayabilirler. Dahası öğrenciler, kendilerini dil öğrenme konusunda daha güvende ve hazır hissedeceklerdir. Yabancı dil öğrenme konusundaki bazı saplantılardan kurtulacaklardır. Öğrencilerin duygularını anlayan

yabancı dil öğretmenleri sayesinde öğrenciler kendilerini sıcak, samimi bir ortamda hissedecek ve bu öğretmenler, öğrencileriyle aralarında özel davranış biçimleri meydana getireceklerdir. Bunun sonucu olarak, daha iyi Arapça öğrenecek ve başarıya daha kolayca ulaşabileceklerdir.

Bizim alfabemizden farklı harfleri olan, kelime ve dilbilgisi açısından dünyanın en zengin dillerinden biri olarak bilinen Arap dilini öğrenmeye karar vermiş olan öğrencilerimize öncelikle en gerekli şeyin duygusal hazırlık olduğunu savunmaktayız.

Bazı yabancı dil öğretim programları, yabancı dil öğretimi konusunda eski metot ve teknikleri kullanmaya devam etmektedirler. Bu metotlar, yabancı dil öğretimi ve öğreniminde bilgiye dayanmakta ve IQ üzerinde odaklanmaktadır. Yabancı dil öğretmenlerinin büyük bir çoğunluğu, öğrencilerine onların IQ'larını göz önüne alarak yabancı dil öğretmekte, duygusal zekalarına pek önem vermemektedirler. Bu da öğrencilerin zihnini, ezber ve tekrarlar yoluyla birçok bilgiyle doldurmaktadır. Bunun bir sonucu olarak; Arapça öğrenim süreci öğrenciler için sıkıcı ve sıkıntılı olmaktadır. Bundan dolayı öğrencilerin motivasyon (isteklendirme) ve konsantrasyon yetileri kaybolmaya başlamaktadır. Sonuçta öğrencilerin Arapça öğrenmedeki başarı seviyeleri düşmektedir.

Yapılan araştırmalarda, çoğu zaman eğitim konusunda çok önemli olan insan doğası ve kişiliğinin göz ardı edildiği sonucuna varıldığı görülmektedir. Bu bağlamda duygusal zekanın faaliyet alanının özellikleri; öğrencilerin doğrudan başarısını etkileyen öğrenme / öğretme yaklaşımları, motivasyon, iletişim durumu, öğretmen davranışları, öğretime önem verme, ortamın uygunluğu, hedef lisana olan ilgi gibi unsurları kapsamaktadır.

Bu çalışmada ortaya konan sorun; Arap dili eğitiminde duygusal zekanın önemslenmemesidir. Duyguların dikkate alınmaması dolayısıyla duygusal zekanın göz ardı edilmesi, öğrencilerin Arapça öğrenirken geçirdikleri süreçte başarı oranlarının düşmesine neden olmaktadır.

0.2. Çalışmanın Geçmişi

Gözlemci, üniversitelerin ilk sınıflarında yabancı dil öğretiminde duygusal zekaya daha fazla önem verilmesi durumunda, öğrencilerin katılımının ve istekliliğinin artacağına ve daha fazla başarıya ulaşılacağına inanmaktadır. Çoğu zaman öğrenciler Arapça öğreniminde zorluklar yaşar ve derslere düzenli olarak katılmak istemezler. Bazı yabancı dil öğretmenleri müfredat programlarından ya da kişisel nedenlerden dolayı, yeni yöntem ve teknikleri denemek istememektedirler. Diğer yandan; yabancı dil öğretmenlerinin davranış biçimleri de, öğrencilerin Arapça öğrenimlerini ve başarılarını etkileyebilmektedir. Öğretmenler bazen bu konuda hassas davranmayabilirler. Yabancı dil öğretim ve öğrenim ortamı da, Arapça öğreniminde ve Arapça öğrenen öğrencilerin duyguları üzerinde önemli rol oynamaktadır. Bazı öğretmenler, yabancı dil öğretim ve öğrenim ortamının yeterliliği konusunu yeterince dikkate almayabilirler. Bununla birlikte, öğrencilerin sosyal becerileri, öğretmenler ve sınıftaki benzer durumlar da öğrencilerin başarısını etkileyen unsurlardır.

Yabancı dil sınıflarındaki sosyal becerilere ek olarak; bazı öğretmenler Arapça öğretilerindeki amacı ve nedenleri açık bir biçimde açıklayamayabilirler. Bundan dolayı, öğrencilerin hedef dile yönelik ilgileri azalabilir.

Öğrenciler, bazı zorunluluklardan dolayı Arapça öğrendiklerini düşünebilirler. Bu dili öğrenmek zorunda oldukları için öğreniyor oldukları duygusuna kapılabilirler. Bu da, onların duygularını incitebilir ve isteklerini azaltabilir.

0.3. Çalışmanın Amacı

Bu çalışma, yabancı dil öğretimi ve öğreniminde duygusal zekanın kullanılmasıyla, öğrencilerin başarısızlık düzeylerinin düşürülüp, başarı düzeylerinin artırılıp artırılmayacağını araştırmaktır.

Odak nokta, öğrencilerin motivasyonu ve ilgisidir. Bunun için aşağıdaki yol izlenecektir:

- 1) Duygusal Zeka Etkinliği (Beyin fırtınası ve Zihin haritası)
- 2) Öğrencilerin duygusal zekaları ile ilgili uygulanacak anket
- 3) Model ders uygulaması

0.4. Çalışmanın Önemi

Arapça öğretimi çok boyutlu bir süreçtir. Arapça öğretiminde, program, öğretmen, materyaller, ortam, yöntemler, teknikler ve öğrencilerin başarıya karar vermeleri gibi bazı etmenler vardır. Yabancı dil öğretiminde yalnız bunlar yeterli değildir. Bu etmenler duygusal zeka ile desteklendiğinde daha kolay bir şekilde başarıya ulaşılabilir.

0.5. Faaliyet Alanı ve Sınırlılıklar

Bu çalışma, duygusal zeka bakış açısıyla takip eden noktaları inceleyecektir. Araştırmaya konu grup, Ankara Gazi Üniversitesi Arap Dili Eğitimi öğrencileridir.

- 1) Öğretim/öğrenim yaklaşımları
- 2) Motivasyon
- 3) İletişim durumu
- 4) Derslere katılım
- 5) Öğrenim başarısı
- 6) Öğretmen davranışları
- 7) Öğretimde inanç
- 8) Ortamın uygunluğu
- 9) Hedef lisana ilgi

Sınırlılıklar;

- 1) Bu çalışma yalnızca 1. sınıf düzeyi ile sınırlı olacaktır.
- 2) Orta düzey öğrenciler ile sınırlıdır.

0.6. Yöntembilim

Bu çalışma, beyin fırtınası ve zihin haritasını içeren duygusal zeka farkındalık etkinliğiyle başlamaktadır. Programın ilk bölümünde öğrencilerden, Arapça öğrenmedeki başarısızlıklarına neden olabilecek şeyleri listelemeleri ve “Arapça Öğreniminde Başarısızlık” başlığı altında zihin haritaları çizmeleri istenmektedir. Bu zihin haritaları Arapça öğreniminde hataları görmeye yardımcı bazı etmenleri ortaya koyacaktır. Son bölümde tez yazarı bunları gözden geçirecek ve çözüm önerileri sunacaktır.

Bu çalışmada ikinci aşama olarak; anketten yararlanılacaktır. Bunun amacı; öğrencilerin yabancı dil eğitimlerinin bütününde, Arapça bilgilerinin gelişimindeki duygusal zekaları hakkında bilgi edinmektir.

Son bölümde ise; farklı başlıklar altında iki farklı ders modeli uygulanacaktır. Bu süreçte araştırmacı, öğrencilerin davranışlarını gözlemleyecektir. Sonuç olarak bu iki ders modelinde ortaya çıkan başarı oranı duygusal zeka bağlamında kıyaslamaya tabi tutulacaktır.

BİRİNCİ BÖLÜM

ÇALIŞMANIN İNCELENMESİ

1.0. Giriş

Bu bölümde, Arap dili öğretiminde duygusal zeka ve duygusal zeka stratejileri açıklanmaktadır.

1.1. Duygusal Zeka

Duygusal zeka, zekanın başka bir türü olarak açıklanabilir. Kim olduğunuzu bilmek, duygularınızı bilmek, başarısızlıklarınızı doğrudan duygusal zekanızı kullanarak nasıl engelleyebileceğinizi bilmek, depresyon, korku, öfke, kendi kendine güdülenebilmek gibi durumlarda ve özellikle hayal kırıklığı hissedildiğinde olumlu olabilmek, diğer insanların duygularını ve düşüncelerini anlayabilme duygusal zekanın alanına giren konulardır.

Diğer bir tanımlamaya göre; duygusal zeka beyinle ilgili bir zekaya benzer. Ancak diğer zihinsel işlevler yerine, duyguları tanımayı ve kavramayı içerir. Duygusal zeka, diğer insanların hissettiklerini anlayabilmek, sosyal beceri kazanmak, diğerleriyle olumlu iletişim kurabilmek ve bir tarz yaratmak için bireysel bir yetenek ölçüsüdür (Abramovitz, 2001:2).

Duygusal zeka, insanın, duygularına ne ölçüde egemen olacağını ve nasıl etkin bir biçimde duygusal zekasını kullanabileceğini açıklayan değişken bir etmendir. Duygusal zekasını kullanabilen insanlar, başarıya kolay bir biçimde ulaşmada duygusal güçlerini nasıl kullanacaklarını bilen kişilerdir. Duygusal zeka düzeyi yüksek olan kişiler, özel hayatlarında, eğitimlerinde, mesleki yaşantılarında daha rahat bir şekilde isteklerine ulaşabilirler. Diğerlerinin ve kendi duygularının farkında olmak, günlük yaşamdaki sorunların üstesinden gelme gücünü artırmaktadır. Buna ek olarak; duygusal zekasını kullananlar daha esnek ve açık bireylerdir. Diğerlerine karşı, kendilerini onların yerine koyabilen ve onların ne hissettiklerini anlayabilen empatik kişilerdir. Yani kendilerini diğer insanların yerine

koyarak, onların duygularını anlayabilme yetisine sahiptirler. Ayrıca bu kişiler, sosyal sorumluluklarının daha çok bilincindedir ve daha becerikli bir kişiliğe sahiptirler.

Hayatta başarılı olmak için yalnızca IQ yeterli değildir. Kişi IQ'sünü ve duygularını birleştirirse başarılı olabilir. Duygusal bölüm (EQ), IQ'nün yerine geçmez. EQ olmadan bir kişi hayatta başarılı olamayabilir. İnsanların, yapacaklarının en iyisini yapabilmeleri için hem IQ'ya hem de duygusal zekaya ihtiyaçları vardır. Duygusal zeka, kişinin kendi kendini ve diğer insanları güdüleyebilen; durgunluk, çaba, kararlılık ve yapabilirlik gibi niteliklerin bağlı olduğu duygusal özellikler bileşkesidir.

Duygusal zeka, bireyin duygularının farkında olması, duygularını yönetebilmesi ve kişilerarası iletişim kurabilmesi gibi kişisel yetenek ölçülerini kapsar. Duygusal bölüm, bireyin, duygularını anlama ve yönetme yetisinin ölçülmesi ile kişilerarası ilişkilerine başvurmaktadır. Bireyin zihinsel ve fiziksel sağlığını kontrol ederek diğer kişilerle yalnız kalabilmesi, akıllıca yaşam biçimleri seçebilmesi, okulda, sporda, meslekte ve diğer alanlarda başarılı olabilmesi gibi durumlara etki etmektedir (Abramovitz, 2001:2).

“Duygusal Zeka” kitabı, duyguların, zekanın geçerli bir alanı olduğu yönündeki düşünceleri yaygın bir hâle getirmiştir. Goleman duygusal zekayı; duygusal güdülerini kontrol edebilme, insanların hislerini anlayabilme, ilişkileri düzgün bir biçimde ele alabilme olarak ifade etmektedir. Goleman; bir anlamda, iki beyne, iki zihne ve iki farklı zekaya; gerçekçi zekaya ve duygusal zekaya sahip olduğumuzu iddia etmektedir (Preiffer, 2001: 4).

Goleman'a göre; duygularımızı dengelemeyi ve yönetmeyi kararlaştırırız. Zekice bunları harekete geçirir ve yaşantımızda başarıya ulaşırız. Goleman'ın duygusal zeka modeli geniş boyutludur. O, insan becerilerinin büyük bir bölümünün; düş kırıklığı, tahammül, memnuniyetsizlik, motivasyon, istek, ısrar, güdü kontrolü, ruhsal durumu düzenleme, odaklanma, diğerleriyle iletişim kurabilme, ümit ve iyimserlik gibi durumları kapsayan duygusal zeka ile gerçekleştiğini

vurgulamaktadır. Goleman duygularımızı, güdülerini harekete geçirmek olarak niteler. O, temelde insan duygularının ortak bir noktasının olmamasına rağmen, ana kavramların, öfke, korku, üzüntü ve hoşlanma olduğuna işaret etmektedir (Preiffer, 2001:4-5).

Salovey ve Mayer, duygusal zekanın; yaşamın planlanması ve başarıya ulaşılabilmesi amacıyla güdülenmek için duyguların etkin bir biçimde düzenlenmesi yönünde kullanıldığını savunmaktadır. Onlar, dört bileşen üzerinde durmaktadırlar: duygusal algılama kapasitesi, düşüncede bütünleşme, duyguları anlama ve duyguları yönetme. Salovey'e göre; duygular ilişkiler hakkında bilgi taşır. İnsanlar, duyguları ve sahip oldukları bilgi ile aynı yönde düşünebilirler. Bundan dolayı, bir kimse duygusal sorunlarını matematikçilerin bir matematik problemini çözdükleri gibi çözebilirler (Mayer&Salovey, 1997:187).

Yabancı dil öğretimi ve öğreniminde başarısızlık oranının düşürülmesi için, öncelikle yabancı dil öğretmenleri, öğrencilerinin duygusal zekalarına önem vermelidirler ve onların duygusal sorunlarını çözmeye çalışmalıdırlar. Dingin bir zihne sahip öğrenciler, Arapça öğreniminde daha güdülenmiş olacaklar ve başarıya daha kolay ulaşabileceklerdir.

1.2. Duygusal Zeka Bileşenleri

Duygusal Zeka terimi Çoklu Zeka temellidir. Salovey ve Mayer'a göre; bir duygunun beş bileşeni bulunmaktadır:

a) Farkındalık kapasitesi. Bunun anlamı; bir durum karşısında, kişinin içinden gelen duyguları dinleyerek doğru şeyi yaptığını bilmesidir.

b) Duyguları yönetme becerisi. Bunun anlamı; öfkesini kontrol etmek, kaygısını dengelemek ve ruhsal durumunu yönetmek üzere güdülerin ve duyguların kontrolüdür.

c) Motivasyon gücü. Bunun anlamı; hedeflerin kovalanması, istikamet üzere olma, kayırmaktan kaçınma, zor zamanlarda iyimserliği koruma ve egemenliği

elinde tutmak için çaba harcamadır.

d) Empati kurma becerisi. Bunun anlamı; diğerlerini anlamak için kendini onların yerine koyma, konuşulmayan gereksinimlere ve duygulara yanıt verme ve aşırı içine kapanıklıktan kurtulmadır.

e) Başkalarıyla iletişim becerisi. Bunun anlamı; diğer insanlarla karşılıklı duygusal iletişim içinde bulunma, kişilerarası sorunlara yaklaşım, mantıklı ve sakin hareket etmedir.

Daniel Goleman, duygusal zekanın beş unsurunu şöyle tanımlar:

(Abramovitz, 2001: 3-4)

a) Farkındalık

b) Duyguları yönetme

c) Kendi kendine motivasyon

d) Empati

e) Sosyal beceriler

Goleman ve diğer duygusal zeka uzmanlarına göre; bu unsurlar doğrudan doğumla otomatik olarak elde edilmez. Ancak; insan, yaşamı boyunca bunları öğrenebilir ve geliştirebilir. Birçok okul ve işyeri, duygusal zeka eğitim programlarının, okul ve işyerlerinde öğrenci ve çalışanlarca, bu beş unsurun kazanılmasına yardım edilmesini önermektedir.

a) Farkındalık; duygularınızı tanıma ve ifade edebilme becerisini kapsar. Duygusal zeka uzmanları, doğru davranış ortaya koymak için, öfke ya da aşk gibi duyguları tanıyabilmenin önemli olduğunu vurgulamaktadırlar. Farkındalık becerisini geliştirebilmenin bir yolu; kişinin, duygularını görmezden gelmesi yerine onu ifade etmesidir. Örneğin; eğer öfkeli iseniz, “Ben öfkeliyim” deyiniz ve nedenini

açıklayınız. Korkmuşsanız, en azından bunu kendi kendinize itiraf ediniz.

Goleman'ın analizlerinde; farkındalık en önemli yetenektir. Çünkü o, bazı kendi kendini kontrol alıştırmalarına olanak tanır. Herkes kızabilir, bu kolaydır. Ancak doğru insana, doğru ölçüde, doğru nedenle ve doğru şekilde kızmak, işte bu kolay değildir (Gibbs, 1995: 6).

b) Duyguları yönetmek; uygun bir davranış geliştirmek için, teknikleri kullanarak bütün duyguları kontrol etmeyi içerir. Örneğin; kız arkadaşınız ansızın, çok daha sevimli yeni bir arkadaş edindiğini size söylese çok incirir, kızar ve kıskançlık duyarsınız. Eğer bu duyguları akılcıca kontrol etmezseniz, muhtemelen pişman olacağınız şeyleri yapabilirsiniz. Duygularınızı etkin bir biçimde kontrol ederek ümitli olun, derin bir nefes alın ve 10'a kadar sayın. Ona söylemek istediğinizi düşünün ve iyi bir şey söylemek için gücünüzü toplayın. "Üzgünüm, bu senin seçimin. Arkadaşlığımıza önem veriyorum ve umarım bu konuyu uygun bir zamanda tartışabiliriz" gibi olumlu şeyler söyleyebilirsiniz.

c) Kendi kendine motivasyon, duygularınızı yöneterek iyi bir güdülenme ve olumlu bir bakış açısı kazanmanıza olanak sağlar. Çalışmalar; bir isteği aceleyle gerçekleştirmekten kendilerini alıkoyabilen bireylerin, daha iyimser, işte, okulda ve insanlar arası ilişkilerde daha başarılı olduklarını göstermektedir. Bu kendini dizginleme, bir kimsenin zor durumlar karşısında nasıl bir davranış sergilediğini gösteren önemli bir noktadır. Eğer bir matematik sınavında başarısız olduysanız ve "Ben bunu asla başaramam, sınıfta kalacağım." dersiniz, kesinlikle matematik becerilerinizi geliştiremezsiniz. Eğer, size yardım edebilecek bir özel öğretmene gidebileceğinizi ve gelecekte başarılı olabileceğinizi fark ederseniz, sınıfı geçmek için iyi bir şans yakalamış olursunuz ve bu kararlılık becerinizi hayatınızın diğer alanlarına da uygulayabilirsiniz.

Kendi kendine motivasyon, ümitli bir davranış biçimini ve başarıyı uman bir zihin yapısını içermektedir (Rovenger, 2000: 4).

d) Empati, diğer insanların duygularını anlamak için duyarlı olmak demektir. Bazı bireyler empati konusunda doğal bir yeteneğe sahiptirler. Ancak; bu unsur da diğer unsurlar gibi sonradan öğrenilebilir. Empati becerisini geliştirmek için, kendinizi başka birinin yerine koyun ve onun durumunu hissetmek için kendinize sorular sorun. Diğer kullanılan bir teknik ise; insanların yüzlerindeki ifadeleri ve gerçek duygularını ele veren işaretleri okuyabilmek için odaklanmaktır. Örneğin; ben korkmadım diyen bir adamın yüzünü ve konuşmasını dikkatle incellersiniz. Gözlerindeki büyüme, korku göstergeleri ve önsezileriniz, söz konusu adamın kesinlikle korkmuş olduğunu anlamana yardım edecektir.

e) Sosyal beceri, bireyin diğer insanlarla olumlu ve verimli iletişim kurabilmesini içerir. Eğer siz, duygusal zekanın diğer dört unsurunu iyi bir biçimde kavramış ve bunlara hakim olmuşsanız; sosyal beceri bölümünde oldukça iyi bir gelişim göstereceksiniz demektir. Kendini tanıyan ve duygularını başarılı bir biçimde yöneten, motive olabilen ve empati kurabilen kişiler, sosyal durumlarda da tamamen kendini kabul ettirebilen kimselerdir.

1.3. Yabancı Dil Öğretimi ve Öğreniminde Duygusal Zeka

1970'lerden bu yana, dil öğretiminde birçok farklı yöntem kullanılmıştır. Bunlardan en çok görüleni; Sessizlik Yöntemi, Toplu Fiziksel Tepki Yöntemi, İletişimsel Dil Öğretimi ve İletişimsel Yaklaşım'dır. Daha sonra Howard Gardner, Çoklu Zeka adıyla yeni bir zeka düşüncesi ortaya koymuştur. Kişilerarası zeka özelliklerini içeren bu yeni yöntem, daha sonraki evreyi kurarak, duygusal zeka üzerinde daha ayrıntılı kuram oluşturmaya olanak tanımıştır. Biz, dil öğretimindeki bütün bu yöntemleri insancıl yaklaşımlar olarak tanımlamaktayız. Bizce, insancıl dil öğretimi en keyifli bir süreçtir.

Bu yöntemleri bugün yabancı dil öğretimindeki insanların duygularını konu alan duygusal zeka izlemektedir. Yabancı dil öğretimi ve öğrenimindeki birçok eğitmen artık duygusal zeka konusuna büyük önem vermektedir.

Duygusal zeka terimi ile “insancıl (humane)” terimi arasında yakın bir bağ söz konusudur. “İnsancıl” terimi; duygusal zeka ile bağlantısı olan en az beş bileşen içermektedir.

Bunlar;

a) Duygular: İnsancılığın (hümanizm) bu yönü; hem insan duygusunu hem de estetik değeri içermektedir. Ayrıca; insanı kötü hissettirecek, onu yıkacak ya da estetik hazzını engelleyecek her şeyi reddeder.

b) Sosyal İlişkiler: Hümanizmin bu yönü, arkadaşlığı ve işbirliğini cesaretlendirir, bunlara zarar verecek her şeye karşı çıkar.

c) Sorumluluk: Bu ifade, toplumsal bir kişiliğe, eleştiriye ve düzeltmeye ihtiyacın olduğunu, bunların önemini hiçe sayan ne varsa bunu onaylamamayı kabul eder.

d) Akıl: Bilgiyi, gerekçeyi ve anlamayı içerir. Bu, zihnin özgürce çalışmasını her ne engellerse ona karşı mücadeleyi benimser. Ayrıca; mantık tarafından açıklanamayan her şeye şüpheyile yaklaşır.

e) Kendini Gerçekleştirme: Bu, kişinin en derinindeki gerçek nitelikleri tam olarak kavraması için bir yoldur. Çoğunluğa uymak bir bakıma kölelik gibidir. Özel, tek olma yolu özgürlüğe götürür.

Yabancı dil eğitmeninin insancıl olması gerekmektedir. İnsancıl eğitim, bireysel gelişim, kendini kabullenme ve diğerleri tarafından kabul edilme ile ilgilidir. Diğer bir deyişle; öğrencileri daha fazla insan olarak görmek ve daha fazla insan olmalarını sağlamaktır. İnsancıl eğitim, insancıl psikolojiyle ve insan potansiyelinin harekete geçirilmesiyle doğrudan ilintilidir.

Öğrenimin kalitesi, öğrencilerin kendilerini nasıl hissettikleriyle orantılıdır ve insancıl eğitim bu durumu göz önüne almaktadır. Bu duygusal zekanın en önemli parçasıdır. Kişinin aydın olması ve duygusal boyutları açısından eğitimi ile ilgilidir.

İnsancıl yaklaşımlarda, her bir bireyin farklı ve tek oluşu çok önemlidir. Her bir öğrenen kişi, başkası olmayan tek bir bireydir. Onun güçlü ve zayıf yanları vardır. Her birey farklı kişisel özelliklere sahiptir. Öğretmenler, yabancı dil öğretimi ve öğreniminde, bu noktaları hesaba katmalıdır. Buna ek olarak; insancıl eğitimin en önemli parçası kendini gerçekleştirmedir. İlk olarak, bir dil öğrencisi kendisini tam anlamıyla tanımalı ve yabancı dil öğrenirken tam olarak kendisini ifade edebilmelidir.

İnsancıl teknikler, öğrencinin değerlerini, ideallerini, fikirlerini, hislerini ve hedeflerini inceleyen insancıl etkinlikleri simgeler.

Dil sınıfındaki insanlar –öğretmen ve öğrenciler aynı şekilde- insanoğludur. İnsanoğlu olarak hepsinin gücü, erdemi, yeteneği olmasına rağmen, her bir insan zayıflık, endişe, kusur ve gurur gösterir. Her ne kadar fiziksel olarak bir biçimde gelişmiş, kendine güvenen, saygın, kendi doğruları olan biri de olsa araştırmaya devam eder. Bu nedenle, yabancı dil öğrenimi ve öğretimi bağlamında sorunların üstesinden gelmek için, yabancı dil öğrenenlerin duygularını yönetebilmeliyiz. Bugünün tutulan tekniği “duygusal zeka”yı ve bileşenlerini, Arapça öğretim programlarında kullanmalıyız. Unutulmamalıdır ki; duygular, yabancı dil öğreniminde öğrencileri olumlu ya da olumsuz yönde etkileyen unsurlardır.

Duygularımız zihnimizi etkileyen büyük güçlerimizdir. Güçlü duygularımız olmaksızın düşüncelerimiz amaçsız ve bencil olur. Aklın etkisinden uzak duygular da insanları diğer insanlara ve olaylara karşı ilgisiz kılar. Hayatta, eğer bir kişi gerçekten başarılı olmak istiyorsa, zihnin ve duyguların o büyük gücünün nasıl geliştirileceğini ve dengeleneceğini bilmelidir (Atabek, 2000:14).

“Duyguları yönetmek” insanoğlunun en büyük başarısıdır. Kontrol altına alındığında bunun önemi anlaşılmış olacaktır. Duygularını yönetemeyen kişi aklını da yönetemez. Örneğin; yüksek zeka düzeyine sahip olan biri başarısız olabilir. Aksine düşük zeka düzeyine sahip olan biri de başarılı olabilir. Bu nasıl olabilir? Bu durum, bazı duygusal zeka becerilerinin bir sonucu olarak meydana gelebilir. Tabii bunda otokontrol, kararlılık ve motivasyon gereklidir. Bu beceriler insana çocukluk

dönemi süresince öğretilmektedir (Atabek, 2000: 14).

Günümüzde pek çok aile kendi çocuklarının duygusal eğitimine önem vermemektedirler. Bu çoğunlukla şansa bağlı kalmaktadır. Ancak bu tutum kötü sonuçlar doğurabilmektedir. Bunun çözümü; öğrencilerin okullarda tam anlamıyla eğitimiyle olacaktır. Daha da ötesinde, öğrencilerin akıl ve kalp bütünlüğü içerisinde eğitilmelerinin sağlanması için bakış açımızı geliştirmeliyiz. Okullardaki eğitim, duygusal zeka, bilinçlilik, otokontrol, empati, motivasyon vs. odaklı olmalıdır.

Aslında, insanlar duygusal ve zihinsel süreçlerini, kendi yabancı dil eğitimlerinde gerçekleştirmelidirler. Güçlü ve zayıf yönlerini bilmelidirler. Eğer bunlar yapılmazsa yaşamlarında başarısız olabilirler.

EQ, IQ'nün karşıtı değildir. Araştırmacılar, bu ikisinin nasıl birleştirilebileceğini anlamaya çalışmaktadırlar. Bir insan nasıl stresin üstesinden gelebilir. Örneğin, yoğunlaşma kabiliyeti ve zekayı kullanma yöntemleri gibi.

Çocukluk döneminde, duygusal deneyimlerimizi evde ve okulda kazanırız. Bunun sonucu olarak; duygusal eğitimler duygularımızı şekillendirir. Sonuçta daha yetenekli ya da yeteneksiz oluruz. Bu anlamda, çocukluk ve ergenlik dönemi, temel duygusal alışkanlıkların kazanılmasında kritik bir dönemdir. Bazı araştırmalar, aileler ve eğitimcilerle birlikte sürdürülmüştür. Araştırmaların gösterdiğine göre; yeni kuşak eski kuşağa göre daha yalnız, daha sinirli, daha bunalımlı ve daha kaygılı bir durumdadır (Goleman, 2002: 12).

Aristo'ya göre; duygusal yaşantımızı akıllıca yönetmemiz gerekmektedir. Eğer tutkularımızı, düşüncelerimizi, değerlerimizi ve hayat mücadelemizi yönetebilirsek başarılı oluruz. Aristo'nun görüşüne göre; sıkıntı duygusallıkta değildir. Sorun, duyguların uygunluğu ve tanımlanabilir olmasındadır. Biz, duygularımızı nasıl aklımızla birleştirebiliriz konusunda kafa yormalıyız (Goleman, 2002: 13).

Son bulgulara göre; duygusal zeka etkili öğrenmeyi geliştirici, etkin, bilişsel ve duygusal alanda akıcı eğitim düşüncesini desteklemektedir. Etkin eğitim

alıştırmaları, formal öğretim uygulamalarında olduğu kadar informal öğretim uygulamalarında da zihnin birçok açıdan gelişimine dikkat gösterilmesini öngörür. Araştırmalar; bir öğretmenin, bir çocuk üzerindeki en büyük etkisinin göstergesinin, öğretmenin, çocuğun fikirleriyle ve psikolojik durumuyla uyum içerisinde bir model olabilme becerisi ortaya koyması olduğunu açıklamaktadır. Sonuç olarak; günümüz araştırmaları, ahlaki prensiplerin gelişip davranışlara yön vermesi ile -duygusal zekanın kritik bileşenleri- sınıf içi ve dışı olmak üzere birçok informal etkileşimi geliştireceğini belirtmektedir (Goleman. 1998: 327).

Yabancı dil eğitiminde, yabancı dil öğretmenleri, öğrencilerini artık seviyelerine göre sınıflandırmamaktadırlar. Öğretmenler, öğrencilere yetenek ve kabiliyetlerini kavrayabilmeleri için fırsatlar sağlamalıdır. Dahası; yetenek ve kabiliyetlerini geliştirmelerine yardım etmelidirler. Onların hedeflerine ulaşabilmeleri ve başarılı olabilmeleri için, onlara yardımcı olmak üzere birçok yol vardır. Yabancı dil eğitiminde eğitimci, depresyonda olan ve duygusal zekasının farkında olmayan bazı öğrencilerle karşılaşır. Bu çocuklar okulda başarısızdırlar. Depresyon, onların zekasına ve güdülenmelerine zarar verir. Öğrendiklerini akıllarında tutmaları zor olur. Daha da ötesinde; dikkatlerini derse vermede sorun yaşarlar. Yaşamdan zevk almayan bu tür çocuklar, yabancı dil öğrenimlerinde sorun sahibi olmakta ve derslerin zorluğunun üstesinden gelebilmek için kendilerinde enerji bulamamaktadırlar. Seviyeleri düşük olmaktadır. Okul hayatındaki bu güçlükler, bu öğrenciler üzerindeki bunalımın etkilerini artırmaktadır. Bu nedenle; eğitimciler, yabancı dil öğretirken duygusal zekadan faydalanmalıdırlar. Öncelikle sorunlarının üstesinden gelebilmeleri için onlara destek olmalı ve daha sonra onları Arapça öğrenimi için motive etmelidirler.

Hamburg'a göre (Goleman, 2002: 342-343); okulun, çocuğun yaşamında çok önemli bir yeri vardır. Çocuğun kendisine saygısı onun okuldaki başarısına bağlıdır. Okulda başarısız olan bir çocuk, geleceğine karamsarlıkla bakar. Bir okulun yapacağı şey; bir öğrencinin, rahatını erteleyerek, sosyal sorumluluklarını üstlenmesine, duygularını denetim altına almasına ve olumlu bir bakış açısı kazanmasına yardım etmektir. Özetle bir öğrenci, duygularını tanımalı ve duygusal bölümünü

çalıştırmalıdır.

Yabancı dil programlarının birçoğunda ortak sorun, motivasyon sorunudur. Birçok öğrenci bir yabancı dili öğrenirken bıkkınlık hissine kapılmaktadır. Çünkü yabancı dil öğretim programlarındaki birçok öğretmen, yabancı dil sınıflarında eski yabancı dil öğretim yöntemlerini ve tekniklerini takip etmektedir. Yabancı dil öğretmenlerinin birçoğu, duygusal zeka gibi insancıl yaklaşımlara pek önem vermemektedirler. İdareciler de, yabancı dil programlarını hazırlarken duygusal zeka konusunu dikkate almamaktadırlar. Yabancı dil öğrencilerinin ihtiyaçlarını ve isteklerini göz ardı etmektedirler.

Yabancı dil öğretim ve öğrenim programlarında, öğretmenlerin büyük sorumlulukları vardır. Yabancı dil öğretmenleri öncelikle, öğrencilerinin ihtiyaçlarını ve isteklerini göz önünde bulundurmamalıdır. Rahat ve hoş bir öğrenim ortamı hazırlamalıdır. Yabancı dil öğretim ve öğrenim materyallerini seçerken dikkatli ve bilinçli olmalıdırlar. Ders kitapları ve diğer materyalleri seçerken, farklı öğrenme tiplerini ve stillerini unutmamalıdırlar. Yabancı dil öğretmenleri, hoş renkli ve ilginç ders kitapları seçerek öğrencilerin dikkatini ve ilgisini sürekli olarak çekmelidirler. Arapça öğretiminde, kendi davranışları ve öğrencilerin tutumları açısından, öğrencilerin duygusal zekalarını dikkate almalıdırlar. Buna ek olarak; yabancı dil öğretmenleri ve idareciler, yabancı dil öğretimi sürecinde birlikte hareket etmelidirler. Arap dili eğitiminde de, öğrencilerin başarısı ve mutlulukları için öğretmenler ve idareciler işbirliği içerisinde çalışmalıdır.

1.4. Arap Dili Eğitiminde Duygusal Zekanın Beş Bileşeni

Yabancı dil öğretimi çok yönlü bir olgudur. Bir hedefe ulaşabilmek için birçok insanın katılımını gerektirir. Öğrencilerin Arapçayı öğrenmeleri ve doğru bir biçimde konuşabilmeleri için, eğitimciler birçok etkeni göz önünde bulundurmamalıdır; öğretmenler (kişisel olarak), okullar (kültürleri ve ortamları), idareciler (yabancı dil eğitimindeki tutumları) ve öğrenciler (zihinsel ve duygusal yeterlilikleri) gibi. Bu etkenlerin, Arap dili öğretimi ve öğreniminde olumlu ve olumsuz etkileri vardır. Bunun yanında; Arap dili öğretiminin ve öğreniminin

kalitesini artırmak için, eğitim ortamı ve bunun bileşenleri çok iyi bir biçimde ayarlanmalıdır. Bunun için, Arapça öğretmenleri ve idarecileri tarafından duygusal zekanın uygulanması gerekmektedir.

1.4.1. Farkındalık (Kendini Anlama)

Farkındalık, duygusal zekanın en önemli bölümüdür. Farkındalık, duyguları tanıma ve farkına varma yeteneğidir (Rovenger, 2000: 2).

Goleman'ın analizlerinde, farkındalık en önemli yetenektir. Çünkü bize, bazı otokontrol alıştırma olanakları sağlar. Burada duyguların bastırılması söz konusu değildir. Aristotle'nun şu tezini konuyu açıklamaktadır. "Herkes kızabilir, bu kolaydır. Ancak doğru insana, doğru ölçüde, doğru nedenle ve doğru şekilde kızmak, işte bu kolay değildir." (Gibbs, 1995: 6).

Farkındalık, yabancı dil öğretimi ve öğreniminde çok önemli bir yere sahiptir. Arapça öğretmenleri, öğrencilerinin duygularını, ihtiyaçlarını, değer ölçülerini, güçlü ve zayıf yanlarını, hedeflerini, dileklerini vs. bilmek ve kabul etmek zorundadırlar. Öğretmenin duygusal olarak güçlü olması da öğrenciler için çok önemlidir. Dupont (Dupont, 1994: 99)'a göre; gecikmiş duygusal gelişim, duygusal gelişmemişlik, zayıf güdü denetimi ve daha ötesinin öğretmenlerde olması öğrenciler için büyük bir tehlikedir. Dupont; duygusal gelişimlerinin koruyucuları olarak, çocuklarımızın duygusal olgunlukta birer insan olmayı hak ettiklerini ifade etmektedir.

Yabancı dil öğrencilerinin, duygusal sorunları olan ve kendini iyi hissetmeyen öğretmenlere sahip olmaları, onların yabancı dil öğrenimlerini zora sokar. Eğer öğretmenler bilinçli olmazlarsa olumsuz davranışlar sergileyebilirler. Etkili bir öğretimin olabilmesi için öğretmenlerin öncelikle kendilerini, kendi duygularını iyi tanımaları gerekmektedir. Aksi takdirde; eğitim sürecindeki öğrencilerini tanıyamazlar. Bunun sonucu olarak da; öğrenciler Arap dili öğrenimlerinde sıkıntı çekerler ve kendilerine güven duygularını yitirerek başarısız olabilirler.

Yabancı dil öğretmeni, Arap dili öğretimi ve öğreniminde duygusal zekanın önemini anlayıp kavramaları için öğrencilerine yardım etmelidir. Öğretmen, öğrencilerinin duygularını dikkate alarak yabancı dil derslerini düzenlemelidir. Arap dili öğretimi ve öğrenimini eğlenceli bir sürece dönüştürmelidir. Yabancı dil öğrencilerinin birçoğu, Arap dili öğrenimlerine psikolojik engeller taşımaktadırlar. Çünkü onlar bu işin çok zor ve karmaşık olduğunu düşünmektedirler. Arapça öğrenimlerinin başlangıcında olumsuz duygulara ve korkulara kapılmaktadırlar. Bu durum, öğrencilerin Arapça öğrenimlerinde başarısız olmalarına neden olmaktadır. Arapça öğretmeni, öğrencilerinin duygularına karşı ve sorunlarını aşabilmeleri konusunda duyarlı olmalıdır. Bir sorunla karşılaştıklarında düşünmeden tepki vermemeli, hoşgörülü ve anlayışlı olmalıdır. Öğretmenler unutmamalıdır ki; öğretmen olmak, yalnızca yabancı dil bilgilerini öğrencilere yüklemek demek değildir. Bir avukat veya bir psikolog gibi davranmalıdırlar. Öğrencilerin duygusal zekalarına öncelik vermelidirler. Öğretmenler, Arapça öğretirlerken, öğrencilerinin yalnızca bilgilerini değil aynı zamanda duygusal bölümlerini de geliştirmeye çaba göstermelidirler. Onlar, yabancı dil becerilerini öğretirlerken aynı zamanda duygusal zeka becerilerini de öğrencilerine öğretmelidirler.

Diğer önemli bir sorun, Arapça dokümanların birçoğunun duygusal zeka bakış açısından yoksun oluşudur. Bunlar sıkıcı ve işe yaramaz konuları içermektedir. Bundan dolayı, öğrenciler Arapça öğrenmekten zevk alamamaktadırlar. Yabancı dil öğretmenleri, öğrencilerin duygularını uyaracak materyalleri ve fiziksel ortamı hazırlamalıdırlar. Arap dili öğretimi ve öğretim materyalleri, ilgi çekici ve içten olmalıdır. Yabancı dil öğrenenler, hayatın gerçek durumlarını bu materyallerde görebilmelidirler. Öğrenciler, oyun, drama ve diğer iletişimsel etkinlikleri uygulayabilmelidirler. Bu sayede; öğrenciler, hem Arapça bilgilerini hem de duygusal zekalarını uygulamaya koyabilirler. Arap dili öğretmenleri, öğrencilerin ilgisini çekerek, onları isteklendirmelidirler.

Fiziki ortam (okullar, sınıflar ve sınıf ortamındaki nesneler) ve program düzeni (müfredat) de duygusal sağlığı etkileyen unsurlardır. Yabancı dil öğretmeni, güvenli öğrenim ortamının çok önemli bir bileşenidir (Hyson, 1994: 110).

Diğer önemli bir sorun ise; Arapça öğretmeninin, Arap dili öğretiminin genel eğitimdeki yerinin farkında olması konusudur. Arapça öğretmeni, bu dili niçin öğrettiğini bilmelidir. Bu noktada, motivasyon konusu gündeme gelmektedir. Öğretmen etkili bir güdülenme içinde midir yoksa bunu önemsememekte midir? Eğer önemsemiyorsa, Arap dili öğretimini yalnızca ekmeğini kazanmak için veriyordur. Bu yüzden o, tam bir başarıyı gösteremeyebilir. Ancak, bir yabancı dili öğretmenin, farklı bir kültürü öğrenmenin bir yolu olduğunu kavrayabilirse, etkili bir biçimde güdülenebilir. Bu tür motivasyon, Arap dili öğretimi için, öğretmenin duygusal bölümünü etkiler. Bu nedenle öğretmen, iki kültür arasında bir köprü görevini üstlenmelidir.

Yabancı dil öğretiminde yeni öğretmenler birçok sorunla karşılaşmaktadırlar. Meslek yaşamlarına başladıklarında, idareciler ve diğer kıdemli öğretmenler, onlardan işlerinde iyi bir Arapça bilgisi, iyi bir sınıf yönetimi, öğrencilerle ve diğer çalışanlarla sağlıklı bir iletişimle kusursuz bir başarıyı beklemektedirler. Bu nedenle yeni öğretmenler, omuzlarında büyük bir sorumluluk hissedebilmektedirler. Bunun sonucu olarak; stres doludurlar ve gerçek kapasitelerini gösteremeyebilirler. Kendilerini soyutlanmış ve mutsuz hissedebilirler. Böylece, duygusal zekaları zarar görmüş olur. Bunu önlemek için okullar, yeni öğretmenler için bazı uyum (oryantasyon) programları koymalıdır. Yeni öğretmenler de, kimsenin mükemmel olmadığı bilincinde olmalı ve kendilerini duygusal olarak olumlu yönde güdülemelidirler. (Çakır, 1994: 4).

Farkındalık ve duygusal zeka düzeyini yükseltmenin öğrenciler arasında birçok yolu vardır. Bu konuda önerilen; danışmanların, rehberlerin ve yabancı dil öğretmenlerinin atabilecekleri ilk adımlardan bazıları şu şekildedir:

1) Öğrencilerin, düşüncelerini ifade edebilecek duruma gelebilmeleri için ve öğrendikleri şeyleri inceleyebilmek amacıyla, uygun yerlerde ve uygun zamanlarda konuşmaları için fırsatlar verilmelidir. Arap dili öğretimi ve öğreniminde, öğrenciler arası iletişim merkezli yabancı dil etkinlikleriyle bu durum başarılabılır. Drama etkinlikleri, rol oyunları ve iletişimsel etkinlikler, yabancı dil öğretmenleri tarafından uygulanabilir.

2) Kendini anlama ve tanıma yeteneğini geliştirmek için, gazetelere ya da yayımcılara makale veya mektuplar yazılabilir, danışmanlar ve öğrenciler arasında tartışma konuları açılabilir.

3) Geniş tartışma konularına ve fikirlerin paylaşılmasına olanak tanıyan bilgi şölenleri ya da ulusal konferanslar önerilebilir. Bunlar, bireyin farkındalık becerisini ve duygusal zekasını geliştirmesi açısından birçok fırsatlar sunar. Yabancı dil eğitiminde, konferanslar ya da toplantılar, Arapça öğretmenlerinin kendilerini tanımaları ve duygusal zekalarını geliştirmeleri açısından önemlidir. Buna ek olarak; yabancı dil öğrencilerinin kendilerini tanımalarını ve duygusal zekalarını geliştirmeleri için, yabancı dil öğretmenleri, öğrenciler için duygusal zekayı tanıma programları hazırlayabilirler.

Edebiyat, yabancı dil öğretmenlerinin farkındalık becerilerini geliştirmeleri açısından önemli bir kaynaktır. Arap dili öğretimi ve öğreniminde öğrenciler kitap okumaya teşvik edilmelidir. Hikayeler; yaşam deneyimleri, davranışlar ve etkileşimlerin yerini tutmamakla birlikte, çok önemli zengin esin kaynaklarıdır. Duygular ve duyguları kontrol etme kapsamında tartışmaların açılması ve iletişim köprülerinin kurulması için hikayeler eşsiz fırsat kapılarıdır. Yabancı dil öğretmenleri olarak bizler, genç insanlar için kitaplar seçmeli ve onlara bunları önermeliyiz.

Yabancı dil öğretmenlerinin kendilerini tanımaları için yabancı dillerini anlamaları, yabancı dil yeterlilik seviyesi ve öğretim yöntemlerinden kendilerini gerçekçi bir biçimde değerlendirmeleri, yabancı dil kültürünü hissetmeleri ve bunun bilincinde olmaları gerekir. Arapça öğretmenleri, Arapça bilgi ve yeterliliklerinin seviyesini bilmelidirler. Yabancı dil kültürüne ait duyguların ve düşüncelerin farkında olmaları gerekir.

Bunun yanında; yabancı dil öğretmenleri öğrencilerinin yeterliliklerini de bilmelidirler. Onların Arapça bilgi seviyelerinin farkında olmalı ve yeterliliklerine

göre onlara davranmalıdırlar. Bu bakış açısıyla yaklaşmazlarsa, öğrencilerin duygusal zekaları zarar görebilir. Öğretmenler, öğrencilerin karşısında başarısız bir duruma düşmek istemezler. Böyle olursa eğer, hem öğretmen hem de öğrenciler duygusal olarak olumsuz etkilenebilirler. Bir yabancı dil öğretmeni, uygulayacağı Arap dili öğretim yöntemini eleştirel bir gözle inceleyebilmelidir. Bazen Arapça öğretmenleri, uygulayacakları öğretim yöntemini tam olarak tanımıyor olabilirler. Bu nedenle, yabancı dil öğrencileri, Arapça öğrenimlerinde güçlüklerle karşılaşabilir ve duygusal açıdan zarar görebilirler.

Bir yabancı dil öğretmeni, eleştirilmekle ilgili duygularının farkında olmalıdır. İdarecilerden, deneyimli öğretmenlerden ve hatta öğrencilerden eleştiri alabilir. Eleştiri karşısında hoşgörölü olmalıdır. Eleştirilere karşı göstereceği tepkiyi dengelemelidir. Olumsuz durumlara neden olabilecek sözlerden veya davranışlardan kaçınmalıdır. Öğretmen, görevini başarıyla yapabilmek için sabırlı ve duygusal açıdan güçlü olmak zorundadır.

1.4.2. Duyguları Yönetme

Farkındalık, duygusal zekadan yararlanmak için yeterli olmayabilir. Duyguları yönetme, yabancı dil öğretimi ve öğreniminde duygusal zekayı kullanmak için başka bir etkidir. Şu bir gerçektir ki; öğretmenler duygularını yönetmek durumundadırlar. Kendini kontrol etme becerisi, sonuç getiren ve uygun davranışlar sergilemek için her tür duyguyu denetim altında tutmaya yönelik yöntemleri kapsamaktadır. Öğretmen, herhangi bir duygusal soruna neden olmamak için öğrencilerinin duygularını da denetim altında tutmalıdır. Öğrencilerin gelişim süreçlerinde; öfke, utanç, suçluluk ve üzüntü gibi hallerde, duygularını bastırmaya çalışmak yerine onlara karşı daha olumlu davranışlar sergilemelidir. Yabancı dil öğretmeni, öğrencilerin davranışlarına tepki gösterirken çok dikkatli olmalıdır. Arap dili öğretim sürecinde, öğrenciler öğretmenlere ya da birbirlerine karşı yanlış veya kötü davranışlar sergileyebilirler. Bu durumda öğretmen, duygularını kontrol edebilmelidir. Kontrolünü kaybetmemelidir. Öğrencilerin duygusal sağlığına zarar vermemelidir. Arapça öğretmenleri, öğrencilerin önce insan sonra öğrenci olduklarını unutmamalıdırlar.

Her birey bu dünyada bir insan olarak tektir. Her bir öğrenci kendine özgü kişisel özelliklere sahiptir ve farklı gereksinimlere ve öğrenim biçimlerine ihtiyaç duyar. Bazı öğrenciler dil öğreniminde diğerlerine göre daha iyi olabilirler. Bazıları Arapçayı daha hızlı bazıları ise daha yavaş öğrenirler. Arapça öğretmenleri, Arap dili öğretim ve öğrenim döneminde bu durumu göz önünde bulundurmalarıdır. Duygusal sorunları önleyebilmek için sabırlı ve hoşgörülü olmalarıdır. Genellikle, öğrencilerin çoğu, yabancı dil öğreniminin başlangıcında kötümser bir ruh hali içerisinde bulunmaktadır. Birtakım korkulara sahip olan öğrenciler başarılı olamazlar. Arapça öğretmeni, öğrencilere iyimser olmayı öğretmelidir. Duygusal zekayı kullanarak öğrencilerin duygusal sorunlarını tedavi etmelidir. Bunları yaparken de, öğrencilerin duygusal zekasını geliştirmelidir. Arapça öğretmenleri sınıflar, dersler ya da ders kitapları konusundaki olumsuz düşüncelerini öğrencilere yansıtmamalıdır. Bıkkınlıkla ya da mutsuz bir şekilde bakan öğretmenler, öğrencileri de olumsuz yönde etkilerler. İyi öğretmenleri gözlemlediğinizde; onların, kendilerini kötü hissetseler bile sınıfa girdiklerinde, hemen iyi bir öğretmen görünümüne büründüklerini görürsünüz. Bundan dolayı yabancı dil öğretmeni mesleğini sevmek zorundadır. Bununla birlikte yabancı dil öğretmenleri, öğrencilerin duygusal zekalarına zarar vermeden, onları incitmeden doğru yönde yönlendirebilmelidirler. Bir öğrencinin yaptığı bir hatayı sınıf ortamında açıklamak, son derece yanlış bir harekettir. Bu, durumun gerektirdiği biçimde incelikte yapılmalıdır. Arapça öğretmeni, özel durumlarda öğrenciler için uygun önlemleri almalıdır. Sonra, öğrencilerin hatalarını en yumuşak bir yolla düzeltmelidir. Aksi takdirde, öğrencilerin duygusal zekaları ihmal edilmiş olur.

Öğretmen bağırıp çağıran değil, yardım eden kişidir. Yanlış bir davranıştan dolayı incinen insanlar ve özellikle öğrenciler, zamanlarının boşa geçtiği hissine kapılabilirler. Öğrencilerin nasıl yönetildiğini ve gürültülü bir sınıfın nasıl kontrol altına alındığını bilmek, Arapça öğretmenleri için en önemli bir beceridir. Bu konuya etkin bir biçimde özen göstermek, yabancı dil öğrencilerinin öğrenimini olumlu yönde etkileyecektir. Öğretmenler, yabancı dil sınıflarında sorunlu öğrencilerle karşılaşabilirler. Onlar Arap dili öğretimi ve öğrenimi sürecini olumsuz

etkileyebilirler. Bu durumda, Arapça öğretmeni duygusal zekadan yararlanmalı ve sorunu başarıyla çözmeye çalışmalıdır.

Bir yabancı dil öğretmeni, öğreten bir kişi olarak öğrencilerine yakınlık göstermelidir. Başarılı öğretmenler Arapça öğretirken, öğrencilerin umutlarını, beklentilerini ve sıkıntılarını bilen kimselerdir. Yine de önemli olan şudur ki; bir öğrenci, sorunu olduğu zaman, bunu kendi içinde saklamamalı, derdini öğretmeniyle paylaşmalıdır. Öğretmenler, kendilerine yaklaşılabılır kişiler olmalıdırlar.

Bazen öğrenciler, sınıfta devam eden yabancı dil etkinliklerinden hoşnut olmayabilirler. Yabancı dil öğretmeni, öğrencilerin her türlü düşüncesine karşı açık olmalıdır. Etkinlikler sınıfta iyi gitmezse, heyecan ve panik yapmamalıdır. Kendine güvenmeli ve duygusal sağlığını korumalıdır. Öğretmen, öğrencinin başarısını olumsuz yönde etkileyecek duygusal kırgınlıkların önüne geçmelidir. Ayrıca bir yabancı dil öğretmeni bilmelidir ki; hiç kimse mükemmel değildir. Herkes hata yapabilir. Hata yapmak da bir tür öğrenmedir. Arapça öğretmeni, hata yapmanın doğal bir olay olduğunu öğrencilerine hissettirmelidir. Bazen bir yabancı dil öğretmeni kendi yaptığı hatalarla da eğlenebilir. Bu da; öğrencilerin, hata yaptıkları zaman kendilerini daha güvende hissetmelerini sağlayacaktır. Böylelikle, öğretmenin duygusal zekayı kullanmasıyla, öğrenciler duygusal rahatsızlıklarını açığa vurmayacaklardır. Buna ek olarak; Arapça öğretmenleri öğrencilerine değişkenlik gösteren etkinlikler sunmalıdır. Bunun amacı, öğrencilerin duygusal zekalarını çalıştırmalarına olanak sağlamaktır.

Arapça öğretiminde konuşma becerisi, o dili ana dili olarak konuşanlar kadar doğal olmalıdır. Buradaki amaç; duygusal dili ve iletişimi öğretmektir. Öğrenciler duygularını dile yansıtmalıdırlar. Öğretmen onlara yabancı dilin duygusal bölümü hakkında ders vermekten öte, bunu kendilerinin tecrübe etmesi için onlara fırsat vermelidir.

Konuşma becerisi öğretilirken, Arapça öğretmenleri duygusal okuryazarlığı kullanabilirler. Öğrenciler, duygusal gelişimlerine katkıda bulunması amacıyla bazı konuları tartışabilirler. Örneğin; öğrenciler öğretmenleri ile kıskançlık ve

küçümseme konusunda tartışabilirler. Öğrenciler bu konuda oyun sergileyebilir, kitap resimlerinden yararlanabilirler ve sınıf gösterisi yapabilirler. Bunu yapmaktaki amaç; öğrencilerin duygu ve düşüncelerini daha rahat bir şekilde dile getirebilmelerini sağlamaktır. Burada; öğrenciler yabancı dil etkinliklerinde duygusal zekayla bütünleşerek, Arapça konuşma becerilerini öğrenirler. Ayrıca onlar, birbirleri ile olan ilişkilerini de geliştirirler.

Okullarda konuşma becerilerini öğretmek için yabancı dili ana dili olarak bilen konuşmacılar yoksa eğer, filmler ya da televizyon programları kullanılabilir. Gerçek duygusal konular seçilip sahnelenebilir ve onlarla ilgili etkinlikler gerçekleştirilebilir. Yabancı dil öğretmenleri etkinlikleri sınıfta organize etmelidirler. Öğretmen, kuralları koymalı ve etkinliklerde öğrencileriyle beraber yer almalıdır. Bu etkinliklerde yabancı dil bilgisinin ilerlemesi için, bir yabancı dil öğretmeni öğrencileriyle duygusal konuları paylaşmalıdır. Duyguları ve dili karşılıklı olarak değiştirmelidirler.

Ana dilde kibarlık stratejilerini, Brown ve Levinson tarafından sınıflandırılmış stratejiler derlemesi ışığında ele almak gerekir (Çakır, 1999: 6). Bu stratejiler, okullarda ve üniversitelerdeki bütün insanlarla etkin bir biçimde kullanılmalıdır. Öğretmenlere, sınıfta bazı kelimelerin kullanılmaması önerilmelidir. Çünkü onlar öğrencilerin duygusal zekasını kötü yönde etkileyebilir. Yabancı dil öğretmenleri her durumda ince düşünceli ve hoşgörülü olmalıdırlar. Yabancı dil öğretmenleri öğrencilerine kaba bir şekilde davranmamalıdırlar. Eğer öğrencilere karşı sert biçimde davranırlarsa, öğrenciler yabancı dil öğreniminde başarısız olurlar. Bununla birlikte öğretmenler, okuldaki diğer meslektaşları ve idarecilere karşı da nazik olmalıdırlar ve bu kişilere nazik bir şekilde karşılık vermeliyler. Sonuçta, okuldaki herkes, işlerinde duygusal zekalarını kullanmalıdırlar. Herkes birbirine sürekli destek olmalıdır. İyi bir iletişim ve işbirliğiyle, öğretmenler kendilerini daha iyi hissedecekler ve okuldaki sorunları daha kolay çözebileceklerdir. Bunun sonucunda, yabancı dil öğretmenleri kolayca başarıya ulaşacaklardır.

1.4.3. Motivasyon

Mc Donough (1989: 149); “Birçok dil öğretmeni, yabancı dil öğreniminde başarısına ya da başarısızlığına etki eden en önemli etkenin, öğrencilerin motivasyonu olduğunu kabul edeceklerdir. Bu gerçekten herkesçe bilinen ve her bir okulu ilgilendiren bir gerçektir.” der.

Öğrenim alanlarının birçoğunda, başarının temelini motivasyon olduğu kabul edilir. İnsanların yapabileceklerinin sınırını yetenekleri, yaptıklarının sınırını ise motivasyonları belirler (Sekman, 1997: 115). Kişi, bir konuda başarılı olmayı istemelidir. Yabancı dil öğretmenleri motivasyonu sağlamadıkça, gereken çabayı göstermede kesinlikle başarısız olacaklardır. Motivasyon bir çeşit içsel dürtüdür ki; birisinin bir şeyi başarması için ona baskı yapar. Öğretmenler, yabancı dil öğretimi ve öğrenimi sürecinde, öğrencilerin motivasyonunu sağlamak için çok çaba harcamak zorunda kalmaktadırlar. Ancak, duygusal zekanın yardımıyla bunu çok çaba harcamadan başarabilirler.

Motivasyon, insan davranışlarından etkilenebilen, duygusal zekanın çok önemli bir parçasıdır. Öğretmen, öğrencinin motivasyonunda temel etmendir. Öğretmenin davranışları, yabancı dil öğretimi ve öğreniminde çok önemli bir yere sahiptir. Arapçaya ilginin sağlanabilmesi için, önceden olumlu bir sınıf ortamının hazırlanması zorunludur. Öncelikle; Arapça öğretmeni, Arapça öğretmeye güdülenmelidir. Yaratıcı ve hayat dolu olmalıdır. Çeşitli, yeni malzemeler ve etkinliklerle kendini geliştirme arzusu içerisinde olmalıdır. Öğretmenler ders kitaplarını seçerlerken, Arapça konusunda sadece grameri ve teorik bilgileri göz önünde bulundurmamalı; diğer önemli etmenleri de dikkate almalıdırlar. Bu konuda yabancı dil öğretmenleri daha fazla düşünmelidirler. Yabancı dil öğretmenleri, ders kitaplarındaki konular üzerinde düşünmelidirler. Ders kitaplarındaki konular, öğrencilerin duygusal zekalarına hitap etmelidir. Ders kitapları canlı ve öğrencilerin ilgisini çekecek ilginç konulardan oluşmalıdır. Konular, öğrencilerin duygularını harekete geçirici nitelikte olmalıdır. Arapça öğrenirken, öğrenciler duygularını yönetebilmelidirler. Ders kitaplarındaki etkinlikler eğlenceli ve ilgi çekici olmalıdır.

Bu etkinliklerde, yabancı dil öğrencileri gerçek yaşamla ilgili durumları tecrübe edebilmelidirler. Yabancı dil öğretmenleri; duygusal zeka, drama, NLP, Çoklu Zeka vb. insancıl yöntemleri ve yaklaşımları kullanabilirler. Öğretmenler, öğrencilerin duygularına odaklanmalıdırlar. Buna ek olarak; öğretmenler konferanslara ve profesyonel gelişim kurslarına katılmak suretiyle kendilerini geliştirmelidirler. Bunların bir sonucu olarak; Arap dili öğretimi ve öğreniminde yeni yöntemler öğrenilebilir. Ayrıca yabancı dil öğretmenleri, diğer meslektaşları ile eşgüdüm içerisinde hareket etmeli ve bazı sorunları onlarla tartışabilmelidirler.

Bu yöntem çok önemlidir. Zira; öğretmenler ve öğrenciler, öğretim ve öğrenim sürecinde karşılıklı güven oluşturmak durumundadırlar. Eğer taraflardan biri güven kaybederse, motivasyon bundan çok zarar görecektir. Fakat her iki taraf da, söz konusu yöntemin kullanılmasıyla rahat olacaklar ve başarının gelmesi kolaylaşacaktır.

Yabancı dil öğrencilerinin davranışlarında, onlara yakın kişilerin etkileri göze çarpar. Örneğin anne-babalarının ve büyük kardeşlerinin tutumları çok önemlidir. Eğer bu kişilerin davranışları olumsuz ise, derslerde ya da etkinliklerde öğrenciler sorun yaşayabilirler ve motivasyonları zarar görebilir. Şu bir gerçektir ki; evde veya okuldaki duygusal ortamın, sınıftaki yabancı dil öğrencilerinin üzerinde mutlaka olumlu ya da olumsuz etkileri vardır.

Motivasyonu sağlamak için, öğrenme ortamının öneminin gözden kaçırılmaması gerekir. Yabancı dil öğretmenleri istedikleri gibi kendi sınıflarını seçemeyecek olsalar bile, en azından ders verecekleri sınıfların fiziksel görünümünü ve duygusal ortamını daha iyi bir duruma getirmek için çalışmalıdırlar. İlk etapta bu, güçlü bir etki uyandırabilir ve yabancı dil öğrencilerinin motivasyonunu sürekli sağlayabilir. Öğrencilerin, kursun başında hoş bir sınıfta hareket etmeleri, ilerleyen süreçte güdülenmelerine yardımcı olabilir.

Yabancı dil öğretmenleri olarak bizler, yabancı dil öğretimi ve öğreniminde öğrencilerimizin duygusal zekalarını kullanabiliriz. Onlar, hoş olmayan bir ortama geldikleri zaman, motivasyon sağlanamaz. Bunun sonucu olarak; duygusal zekaları

gelişim gösteremez ve başarılı olamazlar. Yabancı dil öğretmenleri, ders verecekleri sınıfları, mümkün olduğunca öğrencilerde güzel duygular uyandıracak ilginç görsel malzemelerle düzenlemelidirler. Sınıflar kendi sınıfları olmadığından dolayı bunları yapamayacak olan öğretmenler, en azından sınıfın havasını değiştirecek müzik gibi şeyleri kullanabilirler. Eğer sabit eşyalar sorun oluşturuyorsa; uygun olacaksa öğrencilere sınıfta kalkıp-oturma, dolaşma fırsatı da verilebilir.

Yabancı dil öğretmenleri, geribildirim ya da düzeltme gibi, öğrencilere karşılık verirken dikkatli olmalıdırlar. Birçok öğrencinin kişisel özelliklerine göre destekleyici bir ortama ihtiyaç vardır. Bütün bunların ötesinde, öğretmenlerle öğrenciler arasındaki karşılıklı anlayış, doğru davranışlara ve motivasyona etki etmesi açısından çok önemli bir konudur.

Yabancı dil öğretmenleri, dersleri ilginç ve çekici hale getirmek için çaba harcamalıdırlar. Elbette ki öğretmenler öncelikle kendilerinde bu enerjiyi ortaya çıkarabilmek için önce kendi motivasyonlarını sağlamalıdırlar. Eğer öğrencilerin motivasyonları gerçekten devam ettirilebilirse, çalıştıkları konulara, etkinliklere ve ödevlerine karşı ilgileri sağlanabilir. Öğretmenler, öğrencilerin derslere ilgilerini sağlayabilmek için, ilginç konulara ve alıştırmalara ihtiyaç duyarlar. Ders için kullanılacak materyallerin seçimi çok önemli bir konudur. Ancak, bundan daha önemlisi, bu malzemelerin derste kullanılabilmesidir.

1.4.4. Empati

Motivasyon gibi empati de yabancı dil öğretimi ve öğreniminde diğer önemli bir etmendir. Empati, kendini bir başkasının yerine koyarak onun duygu ve düşüncelerini anlayabilmektir. Diğer insanların duygularına karşı duyarlı ve anlayışlı olmayı gerektirir. Bazı insanlar bu yeteneğe doğuştan sahiptirler. Fakat bu beceri sonradan da öğrenilebilmektedir. Bir yabancı dil öğretmeni empati becerisine sahip olmalıdır. O, kendisini bir başkasının yerine koyabilmelidir. Karşısındakinin, içinde bulunduğu durumda neler hissettiğini kendi kendine sormalıdır. Bu nedenle eğitimciler, kendi öğrencilerine karşı son derece duyarlı olmak durumundadırlar.

Diğer kullanılabilecek bir yöntem ise; insanların yüzlerindeki ifadeleri okumaya ve gerçek hislerini anlayabilmek için işaretleri değerlendirmeye yoğunlaşmaktır. Yabancı dil öğretim sürecinde yabancı dil öğretmenleri bu yöntemi de kullanmalıdırlar. Öğrencilerin yüzlerindeki ifadeleri ve gerçek duygularını ele veren beden dillerini anlamaya çalışmalıdırlar. Öğrenciler bazen utangaçlıklarından, korkularından ya da cesaret edemediklerinden birçok şeyi söylemeyebilirler. Bu durumda, yabancı dil öğretmenleri öğrencilerin yüzlerine ve beden dillerine bakarak onları anlamaya çalışmalıdırlar. Beden dilini okuma ve öğrenme ile ilgili olarak günümüzde birçok kitap ve kurslar yaygınlaşmaktadır. Arapça öğretmenleri de konuyla ilgili bu tür faaliyetleri takip edebilirler.

Rovenger'a göre (Rovener, 2000: 5); empati, diğer insanların duygularını anlamak ve onlara karşı duyarlı olmaktır. Yabancı dil öğretmenleri, öğrencilere karşı empati içerisinde olmalıdırlar. Öğrencilerin sorunları olduğu zaman, öğretmenler bunu onlarla tartışmalı ve daima onlara yardıma hazır olmalıdırlar. Çünkü öğrencilerin sorunları varsa, derslere yoğunlaşamazlar. Duygusal zekaları zarar görür. Bu nedenle öğretmenler, anlayışlı ve hoşgörülü olmalıdırlar.

Yabancı dil öğrencilerinin hata yapması kaçınılmaz bir durumdur. Bu hatalar, yabancı dil öğretmenine, öğrencilerin etkili bir biçimde derse katıldıklarını gösterir aslında. Hatalarından dolayı duygusal zekalarını incitmemek gerekir. Öğretmenler, öğrencilerin hatalarını en hafif bir yolla düzeltmeye çalışmalıdırlar. Zira; Arap dili öğrencileri, öğrenim süreçlerinde kendilerine sürekli psikolojik engeller yaratmaktadırlar. Duygusal açıdan kolaylıkla incinebilecek bir duruma gelmektedirler.

1.4.5. Sosyal Beceriler

Abramovitz (2001: 4) şöyle der;

“Sosyal beceriler, bireylerin diğer insanlarla olumlu ve uygun bir davranış sergileyecekleri etkileşimlerle ilgilidir. Eğer sen, duygusal zekanın dört unsuruna iyi çalışmışsan ve bu kavramlara egemen isen, sosyal becerilerde oldukça iyi bir etki

göstereceksin demektir. Kendini tanıyan, duygularını başarıyla yönetebilen insanlar, motive olarak ve empati kurarak sosyal durumlara uyum sağlayabilen kişilerdir.”

Yabancı dil eğitiminde öğretmenler, öğrencileriyle sosyal ilişkilerini geliştirmelidirler. Fikirlerini ve duygularını rahat ve uygun bir şekilde onlarla paylaşmalıdırlar. Her iki taraf da, birbirlerine karşı hoşgörölü ve nazik olmalıdır. Eğer bu olumlu ilişkiler incitilirse, Arap dili öğretimi ve öğrenimi olumsuz yönde etkilenecektir. Bu da, öğrencilerin yabancı dil öğretimi ve öğrenimindeki başarı düzeylerini düşürecektr.

Arapça öğretirken öğretmenler, öğrencilere sosyal becerilerle ilgili alıştırmalar yapmaları için fırsatlar tanınalıdırlar. Bunun için, yabancı dil becerileriyle ilgili etkinlikler olduğu kadar sosyal becerilerle ilgili etkinlikler de hazırlanmalıdır. Yabancı dil etkinliklerinde öğrenciler birbirleriyle etkileşim halindedirler. Örneğin; sosyal becerileri geliştirecek rol üstlenebilirler, taklit yapabilirler ya da oyunlar oynayabilirler. Böylece, öğrencilerin duygusal zekaları, onların öğrenim sürecinde çalışmış olur.

İnsanlarla iletişimimiz ve sosyal becerilerimiz iyi olduğu sürece, diğerk insanlarla olan etkileşimlerimiz çok daha etkin olacaktır. Yabancı dil öğretmenleri Arap dili öğretiminde edebiyatı da kullanabilirler. Örneğin romanlar, hikayeler hangi davranışların takdire değerk, hangilerinin ayıp olduğunu görme şansını verir. Öğrenciler, toplumda farklı sosyal rol ve konumdaki insanlara karşı nasıl davranışlar sergilenebildiğini inceleyebilirler. Bunlar da, öğrencilere çevrelerindeki insanlarla daha iyi iletişim kurma yollarını öğretebilir. Böylece öğrencilerin duygusal zekaları çalışmış olur.

Kendi duygularını bilen ve iyi bir şekilde yöneten, diğerk insanların duygularını okuyabilen ve onlarla etkin bir biçimde anlaşılabilen duygusal insanlar, hayatlarının her alanında, duygusal ve özel ilişkilerinde üstünlükleri olan kişilerdir. Ayrıca onlar, eğitsel yaşamlarında da başarılıdırlar.

Kararlarımız ve davranışlarımız, kendimizi olduğu kadar sosyal ilişkilerimizi de etkiler. Bir öğrenci sigara içtiği zaman bu diğerlerini de etkiler. Saldırganlık ve şiddet okul ortamını kirletir. Sonuçta kişisel hedefler yabancı dil öğretimi ve öğreniminde azalır. Zayıf sosyal beceriler, öğrencileri, okulları, aileleri ve ortak yaşamı olumsuz etkiler.

1997 Yılında Amerika Birleşik Devletleri'nde, "Sosyal Gelişim ve Duygusal Öğrenim İçin İşbirliği" (CASEL) üyeleri, birkaç temel sosyal ve duygusal beceriyi tanımlamışlardır:

- 1) Etkin iletişim,
- 2) Diğerleri ile ortak çalışabilme,
- 3) Duygusal otokontrol ve uygun ifade,
- 4) Empati ve bakış açısı,
- 5) İyimserlik, eğlendirme ve farkındalık,
- 6) Hedefleri planlayabilme ve düzenleyebilme,
- 7) Sorunları çözme, anlaşmazlıkları şiddet kullanmadan hoşgörüyle çözüme kavuşturma.

Casel, sosyal gelişim ve duygusal öğrenim için meselenin ana noktalarını ortaya koymuştur. Bu ana noktalara göre dersler dört büyük alanda yoğunlaşmalıdır:

- 1) Yaşam becerileri ve sosyal yetenek.
- 2) Sağlıklı gelişim ve sorunları önleme becerileri.
- 3) Yetenekleri çoğaltma, anlaşmazlıkları çözme, geçiş dönemlerinde ve krizlerde sosyal destek.

4) Olumlu katkıda bulunma.

Öğrencilerin ya da yetişkinlerin, bu beceriler olmaksızın sağlıklı ve başarılı bir yaşam sürmeleri zordur.

BÖLÜM 2

BİLGİ TOPLAMA YÖNTEMİ

2.0. Giriş

Bu bölüm bilginin araştırılması ve yorumlanmasına değinmektedir. Birinci kısım, araştırma hakkında bilgi vermektedir. İkinci kısım, yöntem ve bilgi toplama süreçleri hakkında bilgi sunmaktadır. Üçüncü kısımda ise; bilginin analizi yer almaktadır. Duygusal zeka etkinliğinin değerlendirilmesi, anketin değerlendirilip yorumlanması ve iki model dersin analizi yer almaktadır.

2.1. Araştırma Modeli

Bu çalışma duygusal zekanın, Arap dili öğretimi ve öğrenimindeki önemini göstermeye çalışmaktadır. Yabancı dil öğretiminde duygusal zeka önemsenmediği zaman öğrencilerin motivasyonu düşüş gösterecek, bu da onların Arapça öğrenimlerindeki başarı düzeyinin düşmesine neden olacaktır. Motivasyon, duygusal zekanın temel bileşenlerinden bir tanesidir ve Arap dili öğretimi ve öğreniminde göz önünde bulundurulmalıdır. Duygusal zekanın, öğrencilerin Arapça öğrenimini ve başarısını artırabileceğine inanan araştırmacı, öğrencilerin duygusal zekalarının arka planı ve Arap dili öğrenimi ve öğretimi sürecinde duygusal zekanın öğrenciler üstündeki etkileri hakkında bilgi edinmeye yönelmiştir. Bunun için bir grup birinci sınıf öğrencisi, duygusal zeka açısından incelenmiştir. Burada duygusal zekanın kullanılmasıyla, öğrencilerin Arap dili öğrenimlerindeki performanslarının ve başarılarının ne ölçüde artacağı üzerinde durulmaktadır. Araştırma modeli; duygusal zeka etkinliği, anket ve iki model dersi içermektedir.

2.2. Yöntem ve Bilgi Toplama Süreçleri

Arap dili öğretimi ve öğreniminde duygusal zekanın kullanılması, öğrencilerin yabancı dil öğrenimlerini başarılı bir düzeye getirmesiyle birlikte bu konunun önemi daha fazla anlaşılabacaktır.

Yabancı dil öğretmenleri, Arapça öğrenen öğrencileri incelediklerinde, genellikle öğrencilerin bazı sorunlardan sıkıntı çektiklerini görürler. Bu sorunlar; motivasyon güçlüğü, içe kapanıklık, düşük not alma, çevreleriyle iyi ilişkiler kuramama, saldırganlık, sinirlilik ve mutsuzluk gibi. Öğrencileri etkileyen bazı etkenler genel olarak aşağıda listelenmiştir:

- Motivasyon
- Yabancı dil öğretim ve öğrenim yöntemleri
- Yabancı dil öğretmenin davranışları
- Ders kitapları ve yabancı dil öğretim materyalleri
- Ortamın uygunluğu
- Hedef dile ilgi

Söz konusu öğrenci grubu, 30 kişilik birinci sınıf öğrencilerinden oluşmaktadır.

2.2.1. Duygusal Zeka Etkinliği

Bu çalışmanın ilk adımında araştırmacı, Arapça öğretmenliği birinci sınıfında duygusal zeka etkinliği uygulamıştır (bkz.Ek.2). Araştırmacı, ders süresince, öğrencilerin sorunları ile Arap dili öğreniminde yaşanan başarısızlıklar konusunda öğrencilerle görüş alışverişinde bulunmuştur. Öğrencilerin birçoğunun neden Arap dili öğreniminde başarısız olduklarını tartışmışlardır. Tez yazarı ile Arapça öğreniminde zorluk çeken öğrenciler, kendi Arapça öğrenim süreçleri üzerinde de tartışmışlardır. Neden Arapça öğrenirken başarısızlıklar oluyor? Neden motivasyon güçlüğü çekilmektedir? En önemlisi de; neden bazı öğrenciler Arapça öğrenmekten hoşnut değiller? Tez yazarı ile öğrenciler bu sorunlar üzerinde tartışarak, karşılıklı duygu ve düşüncelerini paylaşmışlardır. Başarıyı olumlu ve olumsuz yönde etkileyen bu etkenleri öğrenip anlamayı denemişlerdir.

Duygusal zeka etkinliğinin ikinci adımında, öğrencilerden Arapça öğrenimlerindeki başarısızlık nedenlerini gösteren kendi zihin haritalarını çizmeleri istenmiştir. Çevre, stratejiler, öğretmen, motivasyon, kendi kendine çalışma, sosyal etkinlikler vb. gibi konularda, Arapça öğrenimindeki başarısızlıklar üzerine zihin haritaları çizmişlerdir. Sonuç olarak tez yazarı; öğrencilerin Arap dili öğrenim süreçleri hakkında bazı bilgilere ulaşmıştır.

2.2.2. Anket

Bu bölümde araştırmacı, öğrencilere üç bölümden oluşan bir anket sunmaktadır. Birinci bölüm duygusal zeka hakkında genel bilgi hakkındadır. Bu bölüm, öğrencilerin duygusal zeka konusundaki bilgilerini ölçmeyi amaçlayan altı adet maddeden oluşmaktadır.

Anketin ikinci bölümünde araştırmacı, birinci sınıf öğrencilerinin duygusal zekaları konusunda genel bilgi edinmeyi hedeflemektedir. Bu bölüm 48 maddeden oluşmaktadır. Ayrıca araştırmacı burada, öğrencilerin duygusal zeka profillerini de elde etmeyi amaçlamaktadır.

Son bölümde ise araştırmacı, öğrencilerin gelecekte duygusal zeka konusundaki beklentileri üzerinde fikir edinmeyi amaçlamaktadır. Bu bölüm 11 maddeden oluşmaktadır.

2.2.3. İki Model Ders

Yabancı dil eğitiminde dikkat edilmesi gereken unsurlar vardır. Bunlar, öğrencilerin hedef dil öğrenimlerinde gösterecekleri performanslarını etkileyen önemli etmenlerdir. Bu etmenler üzerinde yoğunlaşmak dil öğrenimindeki başarıyı artıracaktır. Söz konusu bu unsurların en başında motivasyon etkeni öne çıkmaktadır. Motivasyon çok önem verilmesi gereken, duygusal zekanın en belirgin bir unsurudur. Motivasyon sağlanmadıkça, Arapça eğitiminde başarıya ulaşmak zorlaşacaktır.

Öncelikle öğrencilerde dil öğrenmeye karşı bir istek uyandırılmalıdır. Bu da onların Arapça öğrenimlerine motive edilmeleriyle olabilecek bir durumdur. Arap dili öğretmenlerinin, eğitimcilerin motivasyon konusuna önemle eğilmeleri ve bu konudaki sorunları çözmeye çalışmaları gerekmektedir. Sınıf ortamına gelmiş öğrencilerin dikkatlerini yine içerisinde bulundukları atmosfere odaklamak gerekmektedir. Bunu başarabilmek için öğretmenler sürekli olarak öğrencilerin ilgilerini çekmek durumundadırlar. Ders esnasında öğrencilerin duygusal durumları gözlenmelidir. Bakar uyur halde olduklarını ya da zihinlerinin sınıf dışı dünyada gezintiye çıktığını anlayarak, onların dikkatlerini derse toplamaya çalışmak gerekmektedir.

Öğrencilerin motivasyonunu sağlamada sınıf ortamını renkli ve eğlenceli bir hale getirmek olumlu bir sonuç verecektir. Bunun için öğretmenler ya da okul idaresi, sınıfı mümkün olduğunca resimlerle, iç açıcı bir tasarımla ve hatta müzikle daha ilgi çekici bir hale getirebilirler. Ders sıkıcı bir durum almaya başladığı zaman öğretmenler, drama, NLP, çoklu zeka, duygusal zeka vb. gibi farklı yöntem ve tekniklere, etkinliklere başvurabilirler.

Ders kitaplarının ve Arapça eğitim malzemelerinin önemi de göz ardı edilemeyecek kadar büyüktür. Kitapların tasarımı motivasyonun sağlanması açısından önemli bir etkidir. Bundan daha önemlisi ise ders kitaplarının içeriğidir. Eğitimci ders kitabı seçiminde çok dikkatli olmalıdırlar İlginç, eğlenceli, güncel konuları içeren kitapları seçmelidirler. Bütün bunların ışığında; Arap dili eğitimci, öğrencilerin duygusal zekalarını dikkate alarak onlara dil öğrenimlerinde yardımcı olmalıdırlar.

Bu çalışmada araştırmacı, Arap dili sınıfında iki örnek ders uygulamıştır. Birinci model derste ilginç ve eğlenceli bir konuyu işlemiştir. Ders süresince öğrencilerin istekli, katılımcı, rahat olduklarını ve dersten memnun kaldıklarını gözlemlemiştir.

İkinci model derste tez yazarı, pek ilgi çekmeyen bir konuyu işlemiştir. Ders süresince öğrencilerin konudan hoşlanmadıklarını, isteksiz olduklarını, dikkatlerinin

dağıldığını ve bunlardan dolayı dersteki performanslarının düşük olduğunu gözlemlemiştir.

2.3.0. Bilgilerin Analizi

2.3.1 Duygusal Zeka Etkinliğinin Analizi

Bu çalışmada, bilgi toplama sürecinin ilk adımında araştırmacı duygusal zekayı tanıma etkinliği uygulayarak, öğrencilerden zihin haritaları çizmelerini istemiştir. Bu zihin haritaları, Arapça öğrenimindeki başarısızlık nedenleriyle ilgilidir. Araştırmacı; öğrencilerin öğretmenler, çevre, motivasyon, stratejiler, kendi kendine çalışma ve sosyal etkinlikler gibi konularda yaşadıkları başarısızlıkları araştırmaktadır.

Öğrencilerin zihin haritaları sınıflandırılarak analizi yapılmıştır. Araştırmacı, duygusal zekayla ilgili birkaç noktaya dikkat çekmektedir. Zihin haritası ile araştırmacı; çevre, motivasyon, stratejiler, kendi kendine çalışma ve sosyal etkinlikler ile ilgili olarak öğrencilerin Arapça öğrenimlerindeki başarısızlık nedenleriyle ilgili bilgiler elde etmiştir. Zihin haritalarını inceleyen araştırmacı, öğrencilerin Arapça öğrenimlerinde başarısız olmalarına neden olan, çevre, öğretmen, motivasyon, stratejiler, kendi kendine çalışma ve sosyal etkinlikler ile ilgili etkenler aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Tablo 1. Öğretmen

- öğretmenin öğrencilerine karşı davranışları - kararlı ve istekli olma - Arapçadan Türkçeye çeviri - Öğrencileri notlarına göre değerlendirme

Yukarıdaki tablo incelendiğinde, yabancı dil öğretmenlerinin öğrencilere karşı tutum ve davranışlarının, Arap dili öğretimi ve öğreniminde anahtar etken olduğu görülür. Bu etken, duygusal zeka açısından temel bir unsurdur. Yabancı dil öğretmenleri öğrencilerin duygularına, isteklerine ve beklentilerine karşı duyarlı olmalıdırlar. Öğrencilerin duygusal ihtiyaçlarına cevap verebilmelidirler. Arapça öğretmenleri, öğrencilerine karşı kayıtsız davranmamalıdırlar. Aksi takdirde öğrencilerin duyguları incinebilir. Öğretmeni sorumluluk sahibi birisi olmalıdır. Öğrencisinin yabancı dil öğrenimine olduğu kadar, duygularına da özen göstermelidir. Esnek olmalıdır, sert olmamalıdır. Yabancı dil öğretmenleri aynı zamanda sabırlı olmalıdırlar. Çünkü bazen öğretmenin uyarısına rağmen, öğrenciler istenmeyen davranışlarda bulunmaya devam edebilirler. Ya da bazı öğrencilerin Arap dili öğrenimleri yavaş ilerleyebilir. Bu durumda öğretmenler, yavaş öğrenen bu öğrencilere karşı sabırlı olmayı başarabilmelidirler. Hemen mükemmel bir performans beklmeleri doğru olmaz.

Arapça öğretmenleri, mesleklerinde kararlı ve çok istekli olmalıdırlar ve bu duyguyu öğrencilerine de yansıtmalıdırlar. Arapça öğretirken, aynı zamanda duygusal açıdan da öğrencileri eğitmelidirler. Öğretmen, öğrencilerini motive edebilecek yetenekte olmalıdır. Yabancı dil öğretmenleri, öğrencileri motive etmek için öncelikle zihinlerindeki engelleri aşmalıdırlar. Öğrencilerin dikkatlerini ve ilgilerini çekebilecek yeterlilikte olmalıdırlar. Bunun için Arapça öğretmenleri, sürekli olarak eğitim bilgilerini geliştirmeli, çeşitli eğitici programlara katılmalıdırlar. Dikkatlerini, öğrencilerin duygularına da verebilmeyi öğrenmelidirler.

Öğrencilerin yabancı dil öğrenimlerindeki performansları, sadece aldıkları notlara göre değerlendirilirse, tembel ya da çalışkan öğrenciler olarak sınıflandırılmış olurlar. Öğrencileri yalnızca aldıkları notlara göre değerlendirmek, doğru bir yol olmaz. Notlar, Arap dili eğitimindeki başarı düzeyini doğru bir şekilde göstermek için yeterli değildir. Böyle bir sınıflama yaparak değerlendirmek, yabancı dil öğretmenlerinin duygusal zekayı göz ardı ettiklerini gösterir. Böyle olursa, yabancı dil öğrencilerinin duygusal sağlıkları zarar görebilir. Bu nedenle Arapça

öğretmenleri, öncelikle öğrencileri, duyguları olan birer insan olarak görmeli ve daha sonra onları, yabancı dil öğrencileri olarak kabul etmelidirler. Öğretmenler, sınıfın en iyilerinin çalışkan öğrenciler olduğu izlenimini vermemelidirler. Bu, öğrencileri olumsuz etkiler. Arapça öğretmenleri, başarısız öğrencilere, Arap dili öğretimi ve öğrenimindeki hedeflerine ulaşabilmeleri için onlara yardımcı olmalıdırlar. Öğrencilerin, Arapça öğrenimlerinde onları başarısızlığa iten duygusal sorunlarını çözmeye çalışmalıdırlar. Bunun yanında, yabancı dil öğretmenleri, Arapça öğreniminde hata yapmanın kaçınılmaz olduğunu, bunun, eğitimin doğal bir süreci olduğunu sınıflarda vurgulamalıdırlar. Yapılan bu hatalar, öğrenmenin gerçekleştiğine işarettir. Sınıfta, yanlış yapmaktan korkulmaması ve bunun doğal bir durum olduğu sürekli olarak belirtilmelidir.

Tablo 2. Çevre

- evdeki sorunlar - arkadaşlar arasındaki sorunlar - fiziksel öğrenme ortamı
--

İkincisi, Arapça öğrencilerinin, Arap dili öğretimi ve öğrenimlerindeki çevre ile ilgili olan başarısızlıklarını gösteren tablodur. Buradaki ilk unsur, evdeki sorunlardır. Bilindiği üzere aile, öğrencilerin kişisel ve eğitsel gelişimlerinde en önemli bir etkidir. Öğrenciler duygusal eğitimlerini önce ailelerinden alırlar ve duygusal zekaları giderek bir gelişme gösterir. Aileler duygusal zeka konusunda bilinçli olmalıdırlar. Aileler, çocuklarının kendi kendilerini nasıl tanıyacaklarını, duygularını nasıl yöneteceklerini, kendilerini nasıl kontrol edebileceklerini, diğer insanların duygularını nasıl anlayabileceklerini ve sosyal ilişkilerini nasıl denetim altında tutacaklarını onlara öğretmelidirler. Yazıktır ki; her aile duygusal eğitimin öneminin farkında değildir. Bundan dolayı çocuklar okula başladıklarında sıkıntı

çekmektedirler. Motivasyon eksikliği, akranlarıyla ve öğretmenleriyle yaşadıkları başarısız ilişkiler onların başarı oranlarını düşüren etkenlerdir. Sonuçta bütün bu sorunlar, onların Arap dili öğrenimlerini olumsuz etkilemektedir. Arapça öğrenmek istemeyebilirler ve belki de başarısız birer öğrenci olurlar. Eğer aileler, çocuklarının okulda başarısız olmalarını istemiyorlarsa, onların evdeki duygusal zeka gelişimlerine dikkat etmelidirler.

Diğer önemli bir etken de arkadaş çevresi ile ilgili olan sorunlardır. Okul ortamında, arkadaşlar ve arkadaşlıklar çok önemlidir. Eğer öğrenciler duygusal yeteneklere sahip değillerse, duygusal zekanın en önemli bileşenlerinden biri olan sosyal becerileri bilmiyorlarsa, sınıfta iyi arkadaşlıklar kuramayabilirler. Bu durumun etkileri de, sınıfa ve onların Arapça öğrenimlerine yansır. Örneğin; yabancı dil sınıflarında, yabancı dil öğrencileri bazı hatalar yaparlar. Bunlar genellikle telaffuz hatalarıdır. Hata yaptıklarında sınıftaki diğer öğrenciler onlara gülebilirler. Çoğu öğrenci bu durumu önemsemeyecek kadar güçlü değildir. Sonuç olarak, utanç hissine kapılacaklar ve duygusal zekaları zarar görecektir, sınıfta duygusal açıdan olumsuz bir duruma düşeceklerdir. Bundan dolayı, sınıfta bir daha böyle bir duruma düşmemek için konuşmama eğilimi gösterebilirler. Bu da, Arapça öğrenimlerini olumsuz yönde etkiler. Yabancı dil sınıflarındaki öğrencilerin birbirleriyle etkileşimleri, birçok açıdan onların Arapça öğrenimlerini etkilemektedir.

Bazen öğrenciler, çevrelerindeki arkadaşlarından, sigara, kötü söz söyleme ve argo konuşma gibi kötü alışkanlıklar edinebilirler. Bu alışkanlıklar çevrelerine zarar verir. Kötü davranışlar sınıfa da yansıyabilir. Dersi ve diğer öğrencileri olumsuz etkiler, rahatsız eder. Dahası, öğrenciler Arapça öğrenimlerinden uzaklaşabilirler. Böyle bir durumda yabancı dil öğretmenleri harekete geçmelidirler. Bu tür sorunları ortadan kaldırmak ya da azaltmak için gerekirse okul yönetimi ile ortak çalışmalıdırlar. Öğrencilerin duygusal zekalarını dikkate alarak, okul yönetimi ile sorunları konuşarak, tartışarak öğrencilerin duygularını tedavi etmelidirler.

Arap dili öğrenimi ve öğretiminde sınıf ortamı Arapça öğrencileri açısından çok önemlidir. Özellikle yabancı dil sınıfları, öğrencilerin duyguları göz önünde bulundurularak hazırlanmalıdır. Yabancı dil öğrencileri sınıf ortamının fiziksel

yapısından rahatsızlık duymamalıdır. Aksi takdirde dil öğrenimindeki başarı düzeyleri düşüş gösterebilir. Bundan dolayı okul ortamı çok iyi olmalıdır.

Okullar ve üniversiteler, kendilerini rahat hissedebilmeleri için öğrencilere birçok olanak ve fırsatlar sağlamalıdır. Yabancı dil öğrencileri, bu olanakları ve fırsatları değerlendirerek, gerginliğe neden olan düşünceleri ve duyguları uzaklaştırmalıdır. Psikolojik olarak Arapça öğrenmeye hazır olmalıdırlar. Buna ek olarak; Arapça öğrencilerinin çalışma koşulları onların yabancı dil öğrenimlerinde çok önemli bir etmendir. Öğrenciler, okulda gördüklerini, öğrendiklerini evde gözden geçirirlerken de rahat ve yeterli koşullara sahip olmalıdırlar. Aksi takdirde; derse yoğunlaşma zorluğu çekerler ve dikkatleri dağınık olur.

Tablo 3. Motivasyon

- öğretmen ve öğrenme yöntemleri
- öğrencilerin psikolojik durumları
- ders kitapları
- Arapçanın öneminin vurgulanmaması

Yabancı dil öğreniminde, hatta eğitimin her alanında motivasyon, bir işteki başarının ya da başarısızlığın çok önemli bir etmenidir. Çoğu araştırma, motivasyon ile başarı arasında sıkı bir ilişki olduğunu göstermektedir. Olumlu yönde motive olmuş öğrencilerin, yabancı dil öğrenimlerinde daima başarılı oldukları görülmektedir. Eğer motivasyon konusunda bazı sorunlar ortaya çıkarsa, Arapça öğrenim süreci karmaşık ve zor bir hal alabilir. Bu nedenle Arapça öğretim yöntemleri seçilirken ve uygulanırken, Arapça öğretmenleri ilk olarak insan odaklı, insancıl yaklaşımları ele almalıdırlar. Öğretmenler, bıkkınlığa neden olan ezberciliğe

ve tekrarcılığa dayalı yabancı dil öğretim yöntemlerini bir kenara bırakmalıdırlar. Yabancı dil öğretmenleri öğrencilerin yaratıcılıklarını ve duygularını dikkate almalıdırlar. Öğrencilerin, Arapça öğreniminde yaratıcılıklarını ve duygularını uygulama fırsatları bulabilecekleri yöntemleri kullanmalıdırlar. Eğer öğrenciler Arapça öğrenimlerine duygularını katarlarsa, bu süreç daha tempolu ve eğlenceli bir hal alır.

Öğrencilerin psikolojik durumu, doğrudan onların Arapça öğrenimlerine yansır. Bazen öğrenciler, aileleri, çevreleri ya da başka etkenlerden dolayı sorunlar yaşayabilirler. Böyle durumlarda öğretmenler, sorunları hemen anlamalı, öğrencilerin duygusal zekalarını dikkate alarak hareket etmelidirler. Arapça öğretmenleri, öğrencilerinin duygularının farkında olmalıdırlar. Onların duygularını incitmemelidirler. Anlamadan öğrencileri bir şeyler yapmaya zorlamamalıdırlar. Sorunlarını çözebilmeleri için onlara yardımcı olmalıdırlar. Yine onların duygusal zekalarını gözeterek ilgilerini çekmeye çalışmalıdırlar.

Ders kitapları, Arap dili öğretimi ve öğreniminde, yabancı dil öğrencilerinin başarısını etkileyen diğer bir etmendir. Ders kitapları uygun ve mantıklı bir biçimde seçilmezse, eğitim alanında verimini kaybedebilir. Ders kitabı seçiminde yabancı dil öğretmenleri çok ciddi ve duyarlı olmalıdırlar. Yabancı dil kitapları günümüz dünyasına uygun olmalıdır. Geçerliliği geçmiş konulardan oluşmamalıdır. İlginç, hoş ve güzel konuları içermelidir. Bir şey okurken önemli olan ne kadar çok bilgi aldığımız değil, bilgi alırken kendimizi nasıl hissettiğimizdir. Sizce neden insanlar TV karşısında saatlerce dikkatli bir şekilde durabiliyorken, kitabı eline alınca uykusu geliyor. Bunun sebebi son derece basit; kitap okurken zorlanıyor, sıkılıyor oysa TV seyrederken eğleniyor (Sekman, 1997: 49). Arapça öğrencileri, ders kitaplarında gerçek yaşama ilişkin konuları bulmalıdırlar. Arapça ders kitapları öğrencilerin duygularına hitap etmelidir. Onların duygularını zenginleştirmelidir. Aksi takdirde; öğrencilerin Arapça öğrenimlerindeki başarı oranları düşüş gösterecektir.

Arapça öğrenimi başlamadan önce öğretmenler, Arapça öğrenmenin önemini vurgulamalıdır. Çünkü birçok yabancı dil öğrencisi tam olarak bu gerçeğin farkında

değildir. Zihinlerinde Arapça öğrenimiyle ilgili bazı endişeler ve sorular olabilir. Öğrenciler aydınlatılmazlarsa Arapça öğrenimine karşı ilgisiz ya da sıkı çalışmaya karşı isteksiz olabilirler. Okulu bitirebilmek için bu dili öğrenmek zorunda olduklarını düşünebilirler. Bu yüzden duygusal zekaları olumsuz etkilenebilir ve Arapça öğrenimlerinde başarısız olabilirler.

Tablo 4. Stratejiler

- çalışma ortamı - görsel materyallerin azlığı - özen eksikliği

Stratejiler, yabancı dil öğrencilerinin, Arapça öğrenimlerindeki başarılarında diğer bir önemli etmendir. Eğer stratejilerde eksiklikler varsa, bunlar öğrencilerin Arapça öğrenimlerindeki başarılarını olumsuz yönde etkiler. Çalışma ortamı, Arapça öğrencileri için önemli bir konudur. Arapça öğrenimine motive olabilmeleri için, elverişli ve rahat bir çalışma ortamına ihtiyaçları vardır. Rahat bir ortamda çalışma planı yapmalıdırlar. Çalışma planı hazırlarken, daha fazla kendilerine güvenmeli ve rahatlamış olmalıdırlar. Duygusal doyumluluk hissetmelidirler.

Arap dili öğretimi ve öğreniminde görsel materyallerin etkisi iyi bilinen bir konudur. Ancak, öğretimde görsel materyallerin pek kullanılmadığı görülmektedir. Bazı yabancı dil öğretmenleri yabancı dil öğretimi ve öğreniminde görsel materyalleri gereksiz bulabilirler. Görsel malzeme hazırlama ve kullanma eğiliminde olmayabilirler. Onlara göre gramer kurallarını ve kelimelerin anlamlarını vermek yeterlidir. Hatta görsel materyalleri kullanmanın boşa zaman harcamak olduğunu düşünebilirler. Görsel malzemeleri kullanmanın, yabancı dil öğrencilerinin Arapça öğrenimlerini kolaylaştırabileceğini anlamayabilirler. Görsel materyaller, cümle

yapılarını ve kelimeleri öğretirken, öğrencilerin bazı duygularını da harekete geçirerek onların ilgilerini uyandıracak ve algılama düzeylerini yükseltecektir.

Yabancı dil öğretimi ve öğreniminde birçok öğrenci, azim ve dikkat eksikliğinden yakınmaktadır. Arap dili eğitiminde kararlılık, diğer eğitim süreçlerinde de olduğu gibi çok önemli bir noktadır. Kararlılık, duygusal zeka açısından önemli bir konuma sahiptir. Duygusal zekanın bir parçasıdır. Onsuz Arapça öğreniminde başarıya ulaşmak zordur. Öğretmenler bu duyguyu, öğrencilerine sürekli olarak vermelidirler. Arapça öğretmenleri, öğrencileri övmeyi ve ödüllendirmeyi de bilmelidirler. Bu tür davranışlar, öğrencilerin ilgisini uyandıracaktır.

Tablo 5. Kendi Kendine Çalışma

- ders kitapları - öğrencilerin davranışları - öğrenim ortamı - aile ortamı
--

Kendi kendine çalışma, Arapça öğreniminin diğer önemli bir bileşenidir. Eğer bu konuda duygusal zekaya yeterince önem verilmezse bazı sorunlar görülebilir ve bu da Arapça öğreniminde başarısızlığa neden olur. Yabancı dil ders kitapları ve diğer kitaplar, öğrencilerin Arapça öğrenimlerinde doyurucu nitelikte olmalıdır. Olmadığı takdirde, öğrencilerde isteksizlik baş gösterebilir ve Arapçayı eleştirmeye başlayabilirler. Derslerden sıkılırlar.

Öğrencilerin zihinleri, Arapça öğrenim konusunda karamsar düşüncelerle dolu ise; isteksiz olacaklardır ve çalışmak istemeyeceklerdir. Bu durumda

kendilerine güvenlerini yitirebilirler. Sonuçta, günden güne Arapça öğreniminden uzaklaşmaya başlayabilirler. Eğer sırf sınıf geçmek için kendilerini çalışmak zorunda hissederlerse, öğrenmeye yoğunlaşamazlar.

Arap dili öğretimi ve öğreniminde, yabancı dil öğrencileri, etkin bir şekilde çalışabilmek için çok iyi bir çalışma ortamına sahip olmalıdırlar. Onların çalışmasını engelleyecek bütün engeller ortadan kaldırılmalıdır. Öğrencilerin Arapça öğrenim ortamları onların duygusal zekaları dikkate alınarak düzenlenmelidir. Arapça öğrenim becerilerini uygulayabilmeleri için onlara fırsatlar tanınmalıdır. Öğrendikleri şeyleri gerçek hayatta uygulayamayacakları duygusuna kapılmalarını engellemek gerekir.

Yabancı dil öğrencilerinin çalışma koşulları, aile ortamının etkisi altındadır. Sorunlu ailelerden gelen ya da aileleriyle ilişkileri zayıf olan bazı yabancı dil öğrencilerinin duygusal zekaları zarar görmüş olmaktadır ve bu öğrenciler Arapça öğrenimine eksik motivasyonla başlamaktadırlar. Bu yüzden aileler, evde çocuklarına karşı davranışlarında dikkatli ve duyarlı olmalıdırlar. Çocuklarının duygularını incitmemelidirler. Aksi takdirde; öğrenciler yabancı dil öğrenimlerinde başarısız olurlar. Aileler, çocuklarının duygusal zekaları konusunda dikkatli olmalıdırlar. Duygusal zekalarının gelişiminde onlara destek olmalıdırlar.

Öğrencilerin, arkadaşlarıyla ilişkileri onların kendi duygusal becerilerine bağlıdır. Kötü ilişkiler, kötü davranışları ve kötü düşünceleri beraberinde getirir.

Tablo 6. Sosyal Etkinlikler

- eğlenceli ve öğretici oyunların eksikliği - teknolojik gereçlerin eksikliği - sınıflarda yanlış etkinliklerin uygulanması - görülmeye değer yerleri gezme etkinliğinin eksikliği

Yabancı dil öğretimi ve öğreniminde oyunlar, hoş ve rahat bir ortam meydana getirmek için yararlıdır. Öğrencilerin, sıkıldıklarında ya da sınıfta uyumaya başladıklarında, oyunlar sıkıcı ortamın havasını değiştiren ve canlılık getiren etkinliklerdir. Oyunlar, Arapça öğreniminin etkili bir bölümünü oluşturmaktadır. Yabancı dil öğretmenleri, Arap dili öğretimi ve öğreniminde eğlenceli ve öğretici oyunları kullanmaktan uzak durmamalıdır. Oyunlar çok iyi bir motive araçlarıdır. Çünkü eğlenceli, ilginç ve bazen de uğraştırıcı şeylerdir. Ayrıca oyunlarda öğrenciler, hem IQ'larını hem de EQ'larını kullanırlar. Arapça bilgilerini olduğu kadar, duygularını da ifade ederler. Bu nedenle Arapça öğretmenleri, oyunların Arap dili öğretimindeki etkisini göz ardı etmemelidirler.

Sosyal etkinlikler başlığı altındaki diğer bir sorun ise; yabancı dil öğretimi ve öğreniminde teknolojik gereçlerin eksikliğidir. Teknoloji bizlere yeni boyutlar sunar. Arapça öğrenen öğrenciler, televizyon, video, teyp, VCD/DVD oynatıcı ve bilgisayar gibi teknoloji araçlarını kullanarak çalışmak isterler. Bu araçlar sayesinde öğrenciler, farklı duygularla Arapça pratik yapabilme şansı elde edebilirler.

Arapça sınıflarında uygulanan etkinlikler, Arap dili öğretimi ve öğreniminde önemli bir rol oynamaktadır. Yabancı dil öğrencilerinin ihtiyaçlarına uygun olmayan etkinlikler uygulanmamalıdır. Örneğin; cümle yapılarının tekrarlandığı ve ezber gibi yöntemlerin kullanıldığı alıştırmaların çok faydalı olmadığı görülmektedir. Arapça öğrencileri, yapılacak alıştırmalarda, kendi yaratıcılıklarını kullanabilmelidirler. Öğrenciler, duygularını ve düşüncelerini sınıflardaki etkinliklerde rahatça aktarabilmelidirler. Konuşma becerilerinin uygulanacağı alıştırmalar da yer almalıdır bu etkinliklerde, karşılıklı konuşmalar, rol oynamalar, oyunlar, drama, taklit gibi örnekler burada uygulanabilir. Gerçek yaşamla bağlantılı konuşma alıştırmalarında, öğrenciler hem Arapça pratik yaparlar hem de duygularını çalıştırırlar. Duygularını Arapça konuşmalarına katarlar. Böylece bu süreç daha eğlenceli ve öğrenme açısından daha verimli geçecektir.

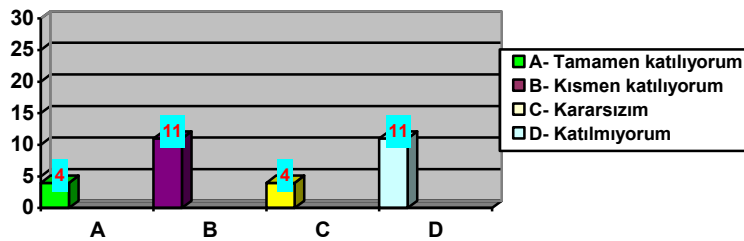
Yabancı dil öğrencilerinin çoğu, zaman zaman strese ya da bunalıma girebilir. Özellikle bahar ve yaz dönemlerinde öğrencilerin performansı, hava şartlarından dolayı düşüş gösterebilir. Sınıfta sinirlilik hali hissedebilirler. Böyle zamanlarda,

eğer yabancı dil öğretmenlerinin imkanları varsa, öğrencilerin duygusal zekalarına zarar veren stresten öğrencileri uzaklaştırmak amacıyla gezi turları ayarlayabilirler. Arapça öğrencileri Arapça öğrenirlerken, öncelikle sahip oldukları duygusal engelleri ortadan kaldırmalıdır. Bunu yapmazlarsa, Arapça öğrenimlerinde istenilen başarıya ulaşamayabilirler.

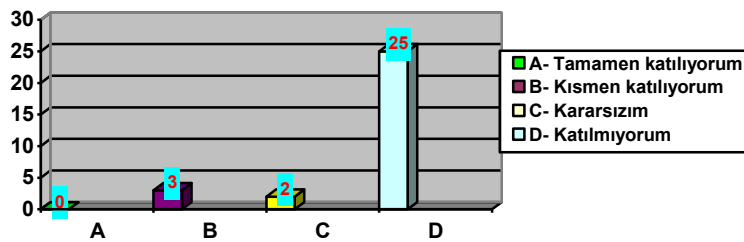
2.3.2 Anket Analizleri

Bu tezde araştırmacı, Arapça öğrencilerinin duygusal zekaları ile ilgili bilgiler elde etmek için bir anket uygulamıştır. İlk bölümde, öğrencilerin duygusal zeka konusunda bir duyularının ya da bilgilerinin olup olmadığını öğrenmek amacıyla altı adet soru sorulmuştur (bkz. Ek-2).

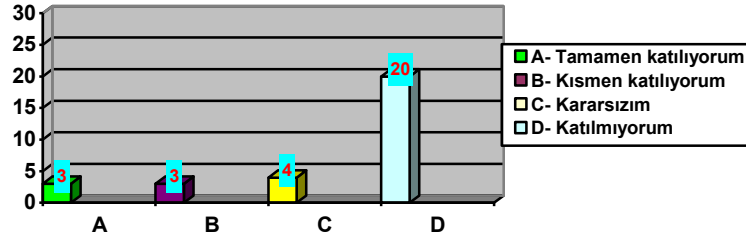
Bu bölümün ilk beş maddesinin ilk maddesinde, öğrencilerin duygusal zeka konusundaki bilgileri ile ilgili olarak verdikleri yanıtlar aşağıdaki grafikte gösterilmiştir:

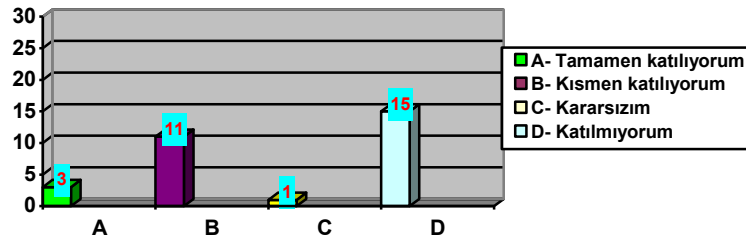
2. Maddede, orta öğretimde duygusal zeka hakkında duyduklarıyla ilgili olarak öğrencilerin bu maddeye verdikleri yanıtlar aşağıdaki grafikte gösterilmiştir:

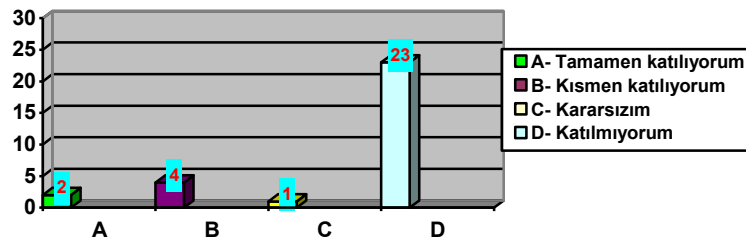
3. Maddede, üniversitede edindikleri duygusal zekayla ilgili bilgiler maddesine öğrencilerin verdikleri yanıtlar aşağıdaki grafikte gösterilmiştir:

4. Maddeyi incelediğimizde, gazete, dergi, televizyon ya da kitaplardan, duygusal zeka konusunda bilgi edindikleri maddesine öğrencilerin verdikleri yanıtlar aşağıdaki grafikte gösterilmiştir:

5. Maddede, öğrencilerin, ailelerinden ya da çevrelerinden duygusal zeka konusunda bilgi edindikleri maddesine öğrencilerin verdikleri yanıtlar aşağıdaki grafikte gösterilmiştir:

Son maddede öğrenciler, duygusal zeka konusunda kendi düşüncelerini belirtmişlerdir.

Eğitimcilere göre; duygusal zeka bütün yabancı dil programlarında uygulanmalıdır. Ancak bazı yabancı dil eğitimlerinde, duygusal zekayla ilgili koşulların daha fazla geliştirilmeye ihtiyacı vardır. Teorik bilgi tek başına yeterli değildir. Arap dili eğitiminde öğrencilerin duyguları fazlaca dikkate alınmamaktadır. Öğrencilerin, duygusal zekalarını kullanmaları gerektiği gibi bir düşünceleri olmayabilir. Bunun sonucu olarak, Arap dili öğreniminde, çoğu Arapça öğrencisinin, başarısızlıklarını önlemek amacıyla, duygusal zekanın farkındalık, motivasyon, empati, kendini düzenleme ve sosyal beceriler gibi birçok önemli becerileri kazanma şansları düşük olacaktır. Bu yetenekler olmaksızın, Arapça öğrencilerinin kendi yaşamlarında ve Arap dili öğrenimlerinde hedeflerine ulaşmaları zorlaşacaktır. Buna ek olarak; aile ve çevre gibi dış etkenler de, öğrencilerin başarısı ya da başarısızlığı üzerinde çok önemli bir rol oynamaktadır. Öğrencilerin duygusal deneyimleri öncelikle ailede (evde) başlar ve onların çevrelerinde devam eder. Eğer olumlu ve sağlıklı bir aile yaşantısına sahiplerse, onların duygusal zekaları ve bunun bileşenleri çok iyi bir düzey kazanabilir. Eğer öğrencilerin duygusal zekaları destek görürse, Arapça öğrenmeye başlamak için kendilerini hazır ve güvende hissederler. Arapça öğrenimine psikolojik olarak hazır olmak, öğrenimin hızlı ilerlemesi bakımından ana noktalardan biridir. Yabancı dil öğrencilerinin, sınırlarını bozacak her türlü şeyden uzak durmaları, onların Arap dili öğretimi ve öğrenimlerinde motivasyonlarını güçlendirecektir. Duygusal zekanın beş becerisini kazanan yabancı dil öğrencileri, kendi IQ ve EQ'larını birlikte kullanarak hedeflerine ulaşabilirler. Her iki zeka türünü de kullanan Arapça öğrencileri, başarıya daha hızlı ulaşacaklardır. Bunun sonucu olarak; Arap dili öğretimi ve öğrenimindeki başarısızlık oranı düşüş gösterecektir.

Goleman (Preiffer, 2001: 4);

“... bir anlamda, iki beyne, iki zihne ve hayatta nasıl davranacağımızı belirleyen iki farklı zeka türüne sahibiz. Bunlar IQ ve EQ'dur.” der.

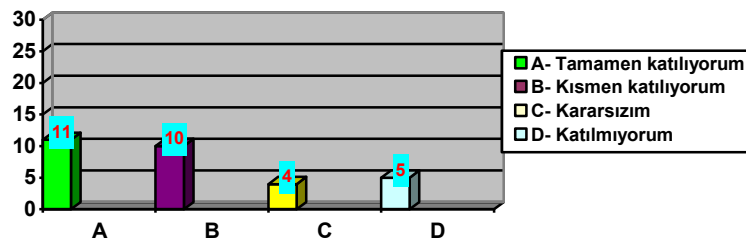
Duygusal zeka terimi çağımızda yeni olduğundan dolayı, kitaplarda ya da sürekli yayınlarda henüz geniş çapta yer almamıştır. Çoğu yabancı dil öğrencisi, ailelerinden ya da çevrelerinden duygusal zeka konusunda bilgi edinme şansına sahip değildir. Hiçbir kurumda, yabancı dil öğretimi ve öğreniminde duygusal zeka kullanılmamaktadır. Bu nedenle birçok öğrenci hala duygusal zekadan habersizdir. Eğer öğrenciler, önce kendi yaşamlarında, daha sonra da yabancı dil eğitimlerinde, duygusal zeka konusunda bilgi sahibi olurlarsa, eğitim süreci daha kolay işleyecektir. Bu nedenle duygusal zeka konusu, bizim insanımız ve bizim öğrencilerimiz için basın, yazarlar ve eğitimciler tarafından daha fazla ele alınmalıdır.

Goleman (Preiffer, 2001: 4-5);

“Duygularımızı göz önünde bulundurmak ve onları yönetmek, hayatta yapacağımız en akıllıca hareket ve en büyük başarımız olacaktır.” der.

Anketin ikinci bölümünde araştırmacı, öğrencilerin duygusal zekaları hakkında bilgi edinmeyi ve onların duygusal zeka profillerini de çıkarmayı amaçlamaktadır. Bu bölüm 48 maddeden oluşmaktadır.

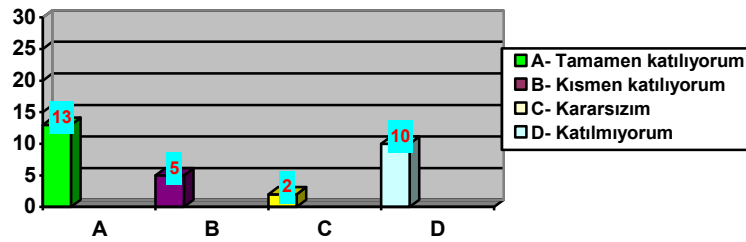
Bu bölümün ilk maddesinde; “*Arapça öğrenmek için çok istekli ve gayretliydim.*” ifadesine, öğrencilerin verdiği yanıtlar aşağıdaki grafikte gösterilmiştir:

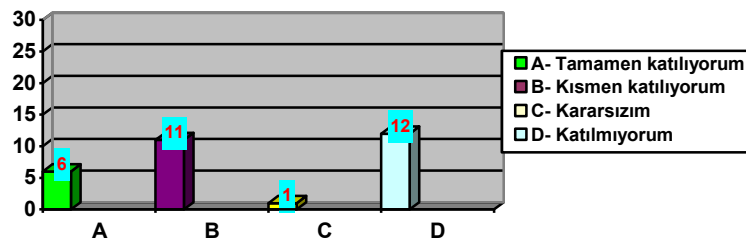
Araştırmacı yanıtları incelediğinde, sadece birkaç öğrencinin Arapça öğrenmeye istekli olduğunu görmektedir. Yabancı dil öğretimi ve öğreniminde ilk adım, Arapça öğrenmenin önemi konusunda öğrencilerin aydınlatılmasıdır. Yabancı dil öğretmenleri, günümüz dünyasında Arapça bilmenin ayrıcalığını ve bunun

kendilerine ne kazandıracağını öğrencilere anlatmalıdırlar. Neden Arapça öğrenmeleri gerektiğinin sebeplerini net bir biçimde Arapça öğrencilerine açıklamalıdırlar. Örneğin, daha önceki yıllarda Arapça öğrenerek mezun olmuş ve iyi bir meslek edinmiş, ayrıcalıklı konumlara gelmiş ve öğrendikleri Arapça ile başarılı işlere imza atmış ve atmakta olan kişiler de örnek verilebilir. Böylelikle, Arap dilinin günümüzde fazla kullanım alanı yok şeklindeki yanlış düşüncenin de önüne geçilmiş olunacaktır. Arapça öğrenimine başlamadan önce, öğretmenlerin bu şekilde öğrencileri duygusal açıdan hazır duruma getirmeleri, onların bu dili öğrenmeye yönelik motivasyonları açısından çok önemlidir.

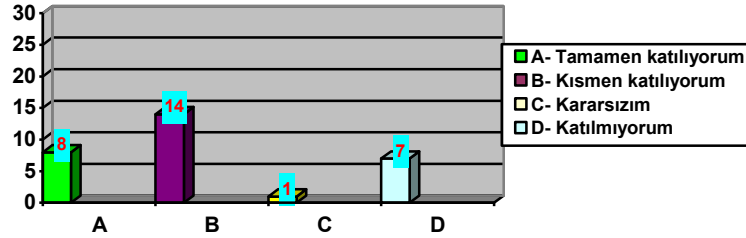
2. Maddede; “Arapça öğrenmeye başlamadan önce yabancı dil öğrenemem duygusuna kapılmıştım.” ifadesine, öğrencilerin verdiği yanıtlar aşağıdaki grafikte gösterilmiştir:

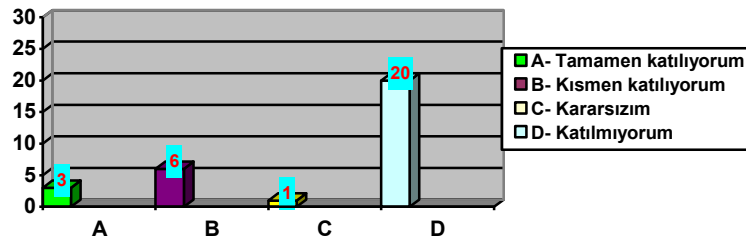
3. Maddede; “Arapça öğrenemem duygusunu öğretmenimin telkini sayesinde yendim.” ifadesine, öğrencilerin verdiği yanıtlar aşağıdaki grafikte gösterilmiştir:

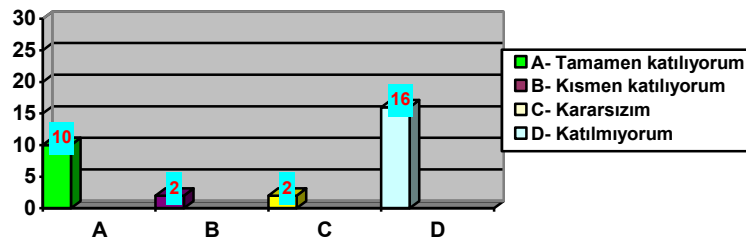
4. Maddede; “Arapça öğrenemem duygusunu kendi kendime yendim.” ifadesine, öğrencilerin verdiği yanıtlar aşağıdaki grafikte gösterilmiştir:

5. Maddede; “Arapça öğrenemem duygusunu çevremın telkiniyle yendim.” ifadesine, öğrencilerin verdiği yanıtlar aşağıdaki grafikte gösterilmiştir:

6. Maddede; “Arapça öğrenemem duygusuna hiç kapılmadım.” ifadesine, öğrencilerin verdiği yanıtlar aşağıdaki grafikte gösterilmiştir:

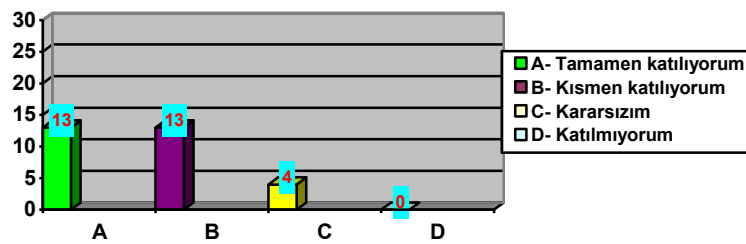
2, 3, 4, 5 ve 6. maddeler, Arapça öğrenimine başlamadan önce, öğrencilerin Arapça öğrenme konusundaki korkularıyla ilgilidir. Öğrenciler, yabancı dil öğretimi ve öğrenimi bağlamında bu duygunun üstesinden nasıl gelebilirler? Araştırmacı, bu maddeleri incelediğinde, öğrencilerin önemli bir kısmının Arapça öğrenimine başlamadan önce, Arapçayı öğrenemeyecekleri duygusuna kapıldıkları sonucuna

varmıŖtır. Bu maddelere verilen yanıtlar; Arapça eğitimine baŖlamadan önce öğrencilerin Arapça öğrenimi konusunda olumsuz duygular içerisinde yalnız kaldıklarını göstermektedir. Sadece az sayıda yabancı dil öğrencisi, yabancı dil öğretimi ve öğrenimi sürecinde öğretmenlerinden yardım almıŖlardır. Öğrenciler çoğu zaman, bu sorunlarla kendi kendilerine savaŖmayı denemektedirler. Burada verilen yanıtlar, öğrencilerin, yabancı dil öğrenim sürecinde duygusal zekalarının görmezden gelindiği gerçeğini ortaya çıkarmaktadır. Eğitmenlerin, Arapça öğretiminde öğrencilerin duygusal yönlerine dikkat etmedikleri görölmektedir. Eğitmenler, baŖarısız olmak duygusundan kurtulmaları için öğrencilere yardımcı olmadıklarından dolayı, onlar da psikolojik engelleri Arapça öğrenimlerine taŖıtmaktadırlar. Arapça öğretmenleri, öğrencilerinin korkularını ve olumsuz duygularını kontrol altında tutmalıdırlar. Aksi takdirde, öğrenciler kendilerini duygusal bir güvensizlik içerisinde bulacaklardır. Bu nedenle yabancı dil öğretmenleri, öğrencilerinin sıkıntılarını yüzlerinden anlamalı ve onlara danıŖmanları olarak destek olmalıdırlar.

Lazanow (Freeman, Larsen, 1986: 72);

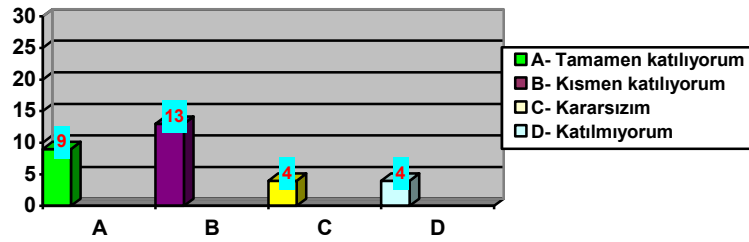
“Yetersizliğimizin nedeni, öğrenmede psikolojik engeller oluŖturmamızdır. Yapamayacağımızdan, öğrenme becerimiz sınırlı olduğundan dolayı baŖarısız olacağımızdan korkarız.” der.

7. Maddede; “Arapça öğrenmemin gerçekten faydalı olacağını düŖündüm.” ifadesine, öğrencilerin verdiği yanıtlar aŖađıdaki grafikte gösterilmiŖtir:

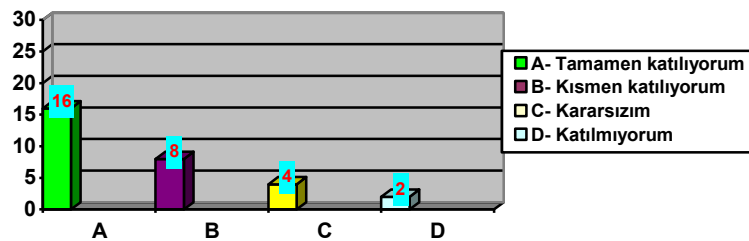

7. Maddeye verilen yanıtlar; Arapça öğrenirken, Arapça öğrenmenin çok önemli olduğuna inanmak gerçeğine işaret etmektedir. Yabancı dil öğrencileri, Arapça bilgilerini artırdıkça büyük bir iş başardıklarına inanmalıdırlar. Bu tür bir inanç, onların daha fazla güdülenmelerini ve daha başarılı olmalarını sağlayacaktır. Ancak verilen yanıtlara göre bu gerçeğin yeterince farkında olunmadığı görülmektedir. Bunun sonucu olarak öğrenciler, duygusal bir doyumsuzluk yaşamaktadırlar. Bu da onların duygusal zekalarını ve dolayısıyla Arapçadaki başarılarını olumsuz yönde etkilemektedir.

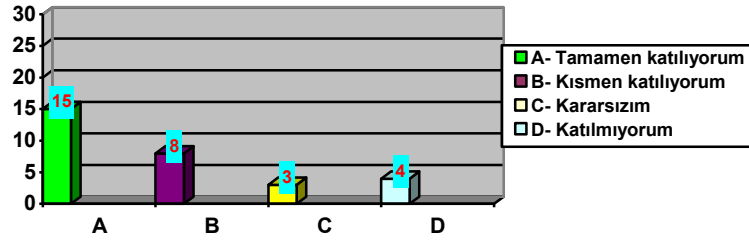
8. Maddede; “*Arapça öğretmenlerimin bana olan yaklaşımları gerçekten hayal ettiğim gibiydi.*” ifadesine, öğrencilerin verdiği yanıtlar aşağıdaki grafikte gösterilmiştir:

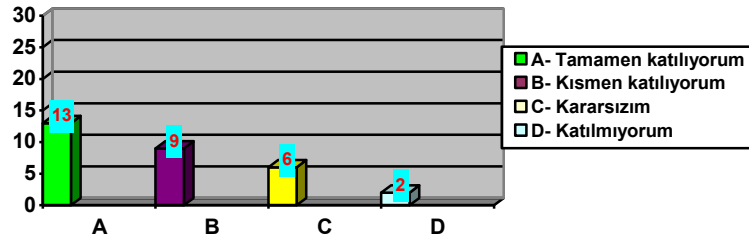
9. Maddede; “*Arapça öğretmenimin bana olan yaklaşımları, derse olan ilgim üzerinde etkili olmuştur.*” ifadesine, öğrencilerin verdiği yanıtlar aşağıdaki grafikte gösterilmiştir:

10. Maddede; “*Arapça öğretmenlerimin duygusal durumu, sinirli ya da mutlu oluşu motivasyonumu etkilemiştir.*” ifadesine, öğrencilerin verdiği yanıtlar aşağıdaki grafikte gösterilmiştir:

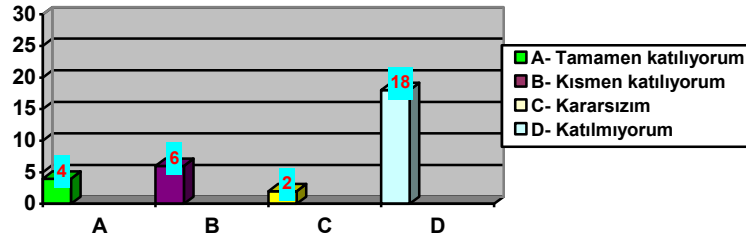

11. Maddede; “Arapça öğretmenlerimin derse karşı pozitif ya da negatif tutumu Arapça öğrenimime yansımıştır.” ifadesine, öğrencilerin verdiği yanıtlar aşağıdaki grafikte gösterilmiştir:

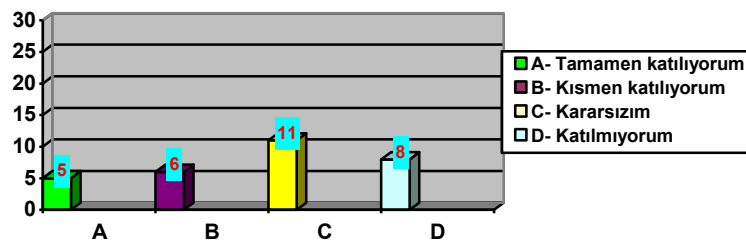
Yabancı dil eğitiminde, yabancı dil öğretmenlerinin öğrencilere karşı tutumlarının önemli bir konu olduğu kesindir. Bu maddelerde verilen yanıtlar, yabancı dil eğitiminde, yabancı dil öğretmenlerinin tutumlarından dolayı öğrencilerin beklentilerini bulamadıklarını göstermektedir. Bu durum da, onların öğrenimlerine olumsuz yansımaktadır ve derslere ilgilerini kaybetmelerine neden olabilir. Yabancı dil öğretmenlerinin psikolojik durumları, öğrencilerin motivasyonunu etkilemektedir. Yabancı dil öğretmenleri kendilerini tanımalıdırlar. İyi ve kötü duygularının farkında olmalıdırlar. Bazen öğretmenler sınıfta iken sinirlilik ya da mutsuzluk hissedebilirler. Bu durumda, duygularını kontrol edebilmeli ve olumsuz duygularını ustaca engelleyebilmelidirler. Öğrencilere karşı olumsuz duygularını yansıtmamaya çalışmalıdırlar. Aksi takdirde yabancı dil öğrencilerine duygusal açıdan zarar vermiş olurlar. Sonuçta, öğrenciler Arapça öğrenimlerinde gelişme gösteremeyebilirler.

12. Maddeye baktığımızda; “Arapça öğretmenlerim dil öğrenme motivasyonumu sürekli aktif kılabilmiştir.” ifadesine, öğrencilerin verdiği yanıtlar aşağıdaki grafikte gösterilmiştir:

Her alanda olduğu gibi yabancı dil eğitiminde de motivasyon, kişinin başarısında çok önemli bir etmendir. Birçok çalışma göstermiştir ki; motivasyon ile başarı arasında sıkı bir ilişki söz konusudur. İyi derecede motivasyon sağlamış öğrencilerin başarılı olması bu durumun bir göstergesidir. Araştırmacı bu anketin 12. maddesini incelediğinde; Arap dili eğitiminde yabancı dil öğretmenlerinin, öğrencilerin motivasyonunu sürekli bir biçimde sağlayamadıkları sonucuna varmıştır. Motivasyon, duygusal zeka bileşenlerinin en çarpıcı unsurudur. Arapça öğretmenleri, öğrencilerin motivasyonunu sürekli olarak sağlayabilmek için sınıflarda duygusal zekayı kullanmalıdırlar. Arapça öğretim sürecinde, öğrencilerin başarısız olmalarını önlemek için onların duygusal gereksinimlerine cevap verebilmelidirler.

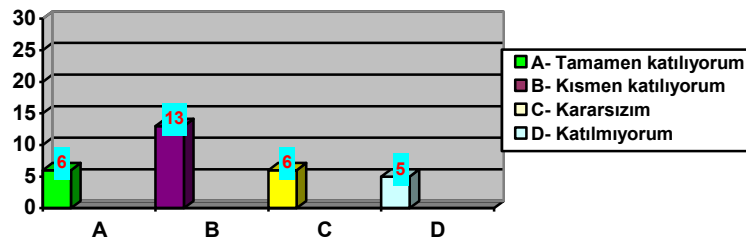
13. Maddede; “*Arapça öğretmenlerim dil öğrenme ortamında iyi bir empati yaratmışlardır.*” ifadesine, öğrencilerin verdiği yanıtlar aşağıdaki grafikte gösterilmiştir:

Empati, öğrencileri başarıya götüren diğer bir unsurdur. Psikologlar, empatinin iki önemli yönü olduğunu söylemektedirler. Bunlardan birincisi, kişinin kendi duygularını tanıması ve bilmesi, ikincisi ise; diğer kişilerin duygularını anlayabilmesidir (Brown, 1994: 144). Araştırmacı 13. maddede verilen yanıtları incelediğinde, bazı yabancı dil öğretmenlerinin, Arapça öğrenim ortamında empati

kurmakta güçlük çektiği sonucuna varmıştır. Dilin başlıca işlevi olan iletişimde empati sorunu çok önemli bir yer işgal eder. Çünkü dil öğrenimi ve öğretiminde iyi düzeyde empati oluşturulması gerekmektedir. İletişimin etkin olabilmesi için öğrenen ve öğretmenin birbirlerini doğru bir şekilde anlamaları gerekir. Bu durumda, yabancı dil öğretmenleri ve yabancı dil öğrencileri, her iki taraf da kendilerini birbirlerinin yerine koymalıdır. Krashen, empatinin, kişinin kendi dışında diğer insanların duygularını anlaması ve hissetmesi olduğunu belirtir (Brown, 1994: 143). Ayrıca; dilin, empati kurmanın temel yollarından biri olduğunu, etkin bir iletişim için kişinin, diğer insanların duygularını anlamasının zorunlu olduğunu ifade etmektedir. Arapça öğretmenleri, Arap dili öğretimi ve öğreniminde sorun oluşturan herhangi bir davranışla karşılaşabilirler. Veya sınıf içerisinde ya da dışarısında duygusal sorunlar yaşayan öğrencilerle yüz yüze gelebilirler. Bu durumda öğretmenler zaman kaybetmeden bu tür sorunları çözmeye çalışmalıdırlar. Aksi takdirde öğrencilerin duygusal zekaları zarar görebilir ve bu da onların başarı seviyesini düşürür.

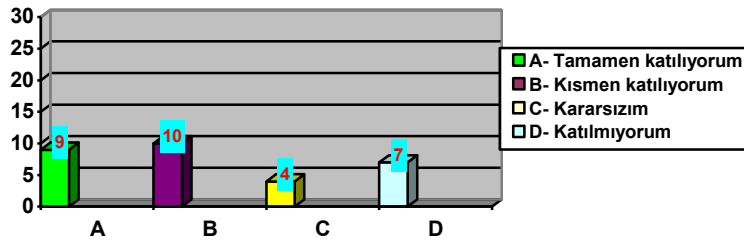
14. Maddede; *“Arapça öğretmenlerim her zaman kendi duygularını algılayabilmiş, kontrol edip, yönlendirebilmişlerdir.”* ifadesine, öğrencilerin verdiği yanıtlar aşağıdaki grafikte gösterilmiştir:

Araştırmacı 14. maddeye verilen cevapları incelediğinde; bazı Arapça öğretmenlerinin, kendi duygularının farkında oldukları ve Arapça öğretiminde kendi duygularını kontrol edip yönlendirebildikleri bilgisine ulaşmıştır. Yabancı dil öğretmenleri, kendi duygularını kavramalı ve duygularını çok iyi bir şekilde yönlendirebilmelidirler. Yabancı dil öğretmenleri duygusal olarak sağlıklı insanlar olmalıdırlar. Eğer sınıftaki sorunları çözmek istiyorlarsa, problemler karşısında duygularını nasıl kontrol edeceklerini bilmeleri gerekir. Arapça öğretimi ve

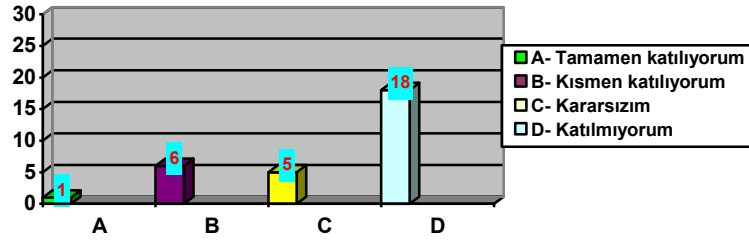
öğrenimindeki hedeflerine ulaşabilmek için duygusal zeka avantajını kullanmalıdırlar. Olumlu ve olumsuz duyguları tanıyarak olumsuz ya da kötü duyguları kendilerinden uzaklaştırmalıdırlar.

15. Maddede; “*Arapça öğretmenlerim benimle rahat iletişim kurmuştur.*” ifadesine, öğrencilerin verdiği yanıtlar aşağıdaki grafikte gösterilmiştir:

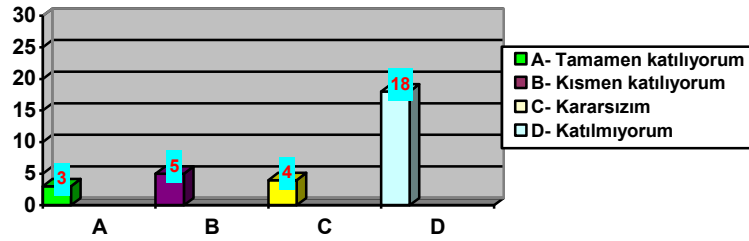

Araştırmacı 15. maddeye verilen yanıtları incelediğinde, yabancı dil öğretmenleri ile öğrenciler arasında, Arap dili öğretimi ve öğreniminde bazı iletişim sorunları olduğu sonucuna varmıştır. Bazı öğrenciler, Arapça öğretmenleriyle iyi ilişkilere sahiptirler. Bazı öğrenciler ise iyi bir iletişim kurmakta zorluk çekmektedirler. Bu durum, onların Arapça öğrenimlerine yansıyabilir. Arap dili öğretimi ve öğrenimi sürecinde, Arapça öğretmenleri, öğrencilerle aralarındaki iletişimi sadece bilgi alış-verişi üzerine kurmamalıdırlar. Bilgi aktarımı dışında da iletişimlerini iyi tutmalıdırlar. Sınıflarda ve sınıflardaki etkinliklerde, öğrencileriyle sağlıklı ilişkiler kurmalıdırlar. Arapça öğretimi ve öğrenimi ortamında onların duygularını paylaşmalıdırlar.

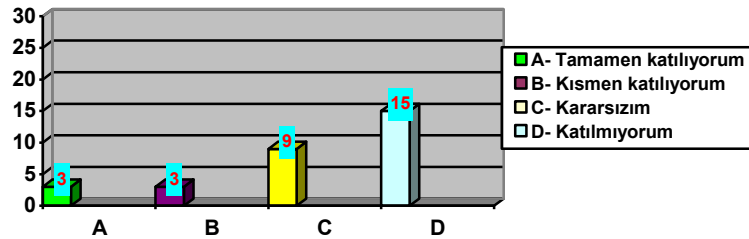
16. Maddede; “*Arapça öğretmenlerim kendi duygularımı anlamama, kontrol etmeme yardımcı olmuşlardır.*” ifadesine, öğrencilerin verdiği yanıtlar aşağıdaki grafikte gösterilmiştir:

17. Maddede; “Arapça öğretmenlerim başkalarının duygularını anlamama ve ona göre davranış geliştirmeme yardımcı olmuşlardır.” ifadesine, öğrencilerin verdiği yanıtlar aşağıdaki grafikte gösterilmiştir:

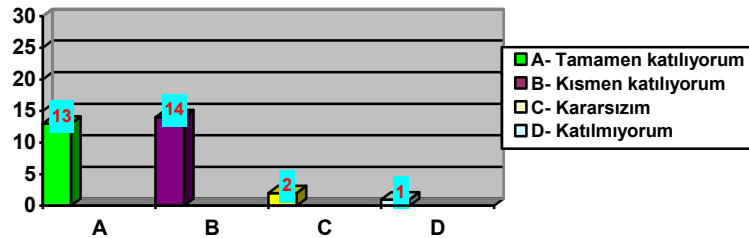
18. Maddede; “Arapça öğretmenlerim duygusal zeka düzeyimi yükseltmeme yardımcı olmuşlardır.” ifadesine, öğrencilerin verdiği yanıtlar aşağıdaki grafikte gösterilmiştir:

Yabancı dil öğretmenleri öncelikle kendi duygularını anlamalı ve yabancı dil öğretimi ve öğrenimi ortamındaki kendi tutum ve davranışlarında bu konuyu göz ardı etmemelidirler. Yabancı dil öğretmenleri kendi duygusal zekalarını da tanımalı ve mesleklerinde bundan faydalanmalıdırlar. Sonra, öğrencileri anlamaya ve onların duygularını kontrol etmeye çalışmalıdırlar. Bunun da ötesinde; yabancı dil

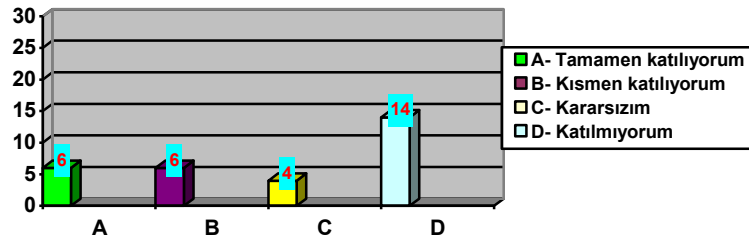
öğretmenleri, öğrencilerin diğer insanların duygularını anlamalarına ve o doğrultuda davranmalarına yardımcı olmalıdırlar. Eğer Arapça öğretmeni bunu başarır, Arapça öğretiminde ilerleme kaydedecektir. Bu bağlamda, Arap dili öğretimi ve öğrenimindeki diğer öğretmenlerle ve arkadaşlarıyla da ilişkileri gelişme gösterecektir. Araştırmacı bu açıdan 16, 17 ve 18. maddeleri incelediğinde, bazı Arapça öğretmenlerinin, yalnızca öğrencilerin Arapça öğrenimlerindeki performanslarına ve yeterliliklerine dikkat ettiklerini, onların kelime ve cümle yapısı gibi gramer kurallarına yönelik bilgilerini göz önüne aldıklarını görmüştür. Onların yabancı dildeki duygusal zekalarını yeterince önemsememektedirler. Bu nedenle yabancı dil öğrencilerinin başarı oranı düşecektir. Öğretmenler, öğrencilerin dil kurallarını öğrenmeleri kadar kendi duygularını kontrol etmeyi de öğrenmelerine yardımcı olmalıdırlar. Öğrencilerin Arapça öğrenimlerindeki performanslarının yükselmesi için, onların duygusal zeka düzeyinin artmasına destek olmalıdırlar.

19. Maddede; “*Arapça öğretmenlerim hepimize eşit öğrenme ortamı sağlamıştır.*” ifadesine, öğrencilerin verdiği yanıtlar aşağıdaki grafikte gösterilmiştir:

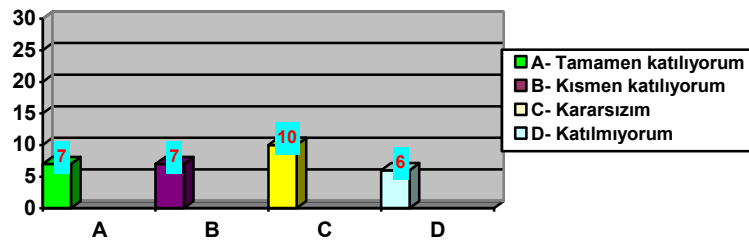

Araştırmacı 19. maddeyi incelediğinde şu sonuca varmıştır; Arapça öğretmenleri, Arap dili öğretimi ve öğreniminde her bir öğrenciyi göz önünde bulundurmalı ve öğrencilerle ilişkilerinde duyarlı olmalıdırlar. İstekli, gayretli ve her bir farklı sınıfta aynı başarıya ulaşma çabası içerisinde olmalıdırlar. Öğrenciler arasında farklı tutum ve davranışlara girmemelidirler. Aksi durumda öğrencilerin duygusal zekaları ve duygusal öğrenimleri zarar görebilir.

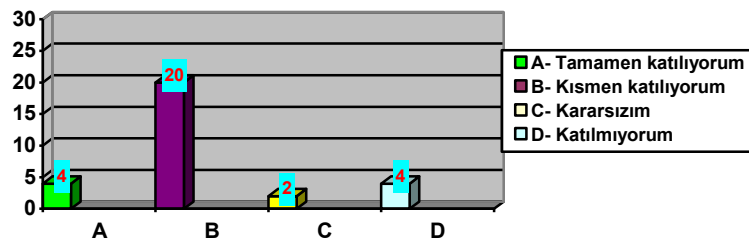
20. Maddede; “*Arapça öğretmenlerim ilgi alanlarıma ve isteklerime önem vermiştir.*” ifadesine, öğrencilerin verdiği yanıtlar aşağıdaki grafikte gösterilmiştir:

21. Maddede; “Arapça öğretmenlerim Arapça öğrenirken zayıf yanlarımı ve kuvvetli yanlarımı fark etmiştir.” ifadesine, öğrencilerin verdiği yanıtlar aşağıdaki grafikte gösterilmiştir:

22. Maddede; “Arapça öğretmenlerim duygularıma ve fikirlerime her zaman saygı göstermişlerdir.” ifadesine, öğrencilerin verdiği yanıtlar aşağıdaki grafikte gösterilmiştir:

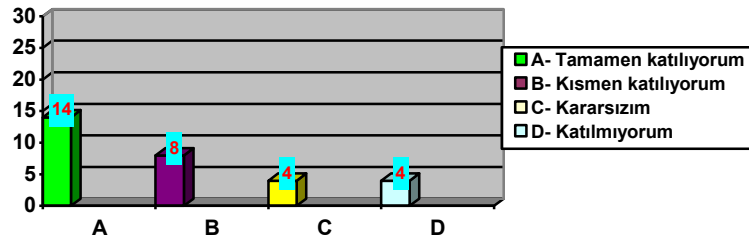

20, 21 ve 22. maddelerde araştırmacı, yine yabancı dil öğretmenlerinin öğrencilere karşı tutum ve davranışlarının önemi konusuyla karşılaşmaktadır. Bazı Arapça öğretmenlerinin, Arap dili öğretimi ve öğreniminde öğrencilerin ilgi ve isteklerine yeterince önem vermedikleri görülmektedir. Yabancı dil öğrencilerinin yabancı dil öğrenimlerinde güçlü ve zayıf yanlarını bilmek gerekmektedir.

Öğretmenler, öğrencilerin duygularına ve düşüncelerine özen göstermelidirler. Daha önce belirttiğimiz gibi; yabancı dil öğretimi ve öğrenimi çatısı insancıl (hümanistik) temele dayanmalıdır. İnsancıl temelli dil öğretiminde, yabancı dil öğrencisinin özel ve ayrı bir birey olarak görülmesi çok önemli bir konudur. Yabancı dil öğretmenleri unutmamalıdır ki; yabancı dil öğrencileri sınıfa kendi kişisel hikayeleri ve kişisel ihtiyaçlarıyla gelmektedirler.

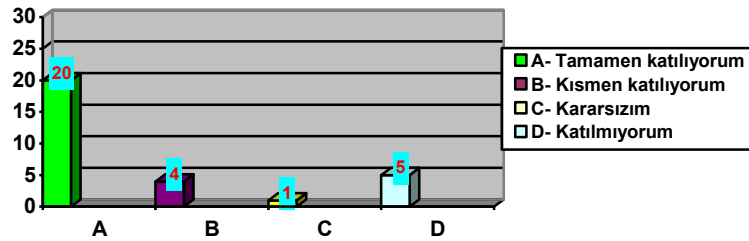
Arapça öğretiminde eğitimci, öğrencilerin ilgi ve isteklerine karşı duyarlı olmalıdırlar. Eğitim programı ve müfredatı hazırlanırken bu nokta göz önünde bulundurulmalıdır. Öğrencilerin ilgisini çekecek hoş ve eğlenceli materyaller seçilmelidir. Yabancı dil öğretmenleri, öğretim ve öğrenim sürecinde öğrencilerin gereksinimlerine yanıt verebilmelidirler. Öğrencileri motive edecek malzemeleri ve ders kitaplarını seçmelidirler. Arapça öğretmenleri, öğrencilerinin güçlü ve zayıf yanlarını bilmelidirler. Öğrencilere karşı hoşgörülü olmalıdırlar. Yabancı dil öğretimi ve öğreniminde motivasyon, öğrencilerin başarısı açısından çok önemli bir rol oynamaktadır. Motivasyonu oluşturan bazı etmenler vardır. Maslow bunları hiyerarşik olarak; insanın temel fiziksel ihtiyaçları (hava, su, yemek), güvenlik ihtiyacı, kimlik, öz değer ve bir şey yapma ihtiyacı olarak sıralar. Diğer psikologlar bunlardan başka, başarı, özerklik, düzen, değişim, sabır, gruplarla hareket etme, girişkenlik ve diğer gereksinimler olarak listelemektedir. Yabancı dil öğretmenleri öğrencilerinin duygu ve düşüncelerine karşı duyarlı olmalıdırlar. Öğrenciler bazen mantıksız duygu ve düşüncelere de kapılabilirler. Yine de öğretmenler onları hoş görmelidirler. Eğer öğretmenler yabancı dil öğretimi ve öğreniminde öğrencilerin duygu ve düşüncelerini önemsemiyorlarsa bu durum öğretmenlerin, Arapça öğretiminde duygusal zeka faktörünü kullanmadıklarını gösterir. Bunun sonucunda, Arap dili öğrenimi ve öğretiminde başarısızlıklar ortaya çıkacaktır.

23. Maddede; *“Arapça öğretmenlerim ders anlatırken vücut dilini de kullanmaları dersi daha iyi anlamamı sağlamıştır.”* ifadesine, öğrencilerin verdiği yanıtlar aşağıdaki grafikte gösterilmiştir:

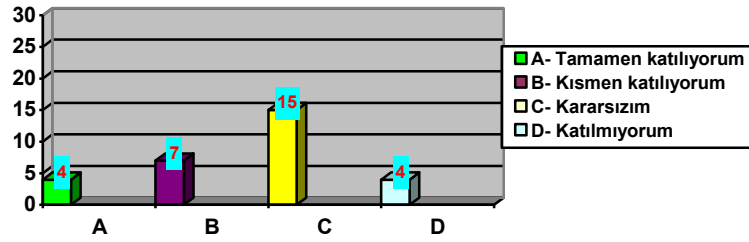
Araştırmacı 23. maddeyi incelediğinde; yabancı dil öğretiminde vücut dilinin kullanılmasının, Arapça öğretiminin daha etkin ve verimli olmasını sağladığı sonucuna varmıştır. Drama, NLP ve diğer grup etkinlikleri, öğrencilerin duygusal zekalarını harekete geçirir. Öğrenciler duygularını daha iyi kontrol ettikleri süreçte Arapça öğrenimlerinde daha başarılı olacaklardır.

24. Maddede; *“Arapça öğretmenlerimin ders anlatırken görsel ve işitsel araçlar kullanması Arapça öğrenmemi etkilemiştir.”* ifadesine, öğrencilerin verdiği yanıtlar aşağıdaki grafikte gösterilmiştir:

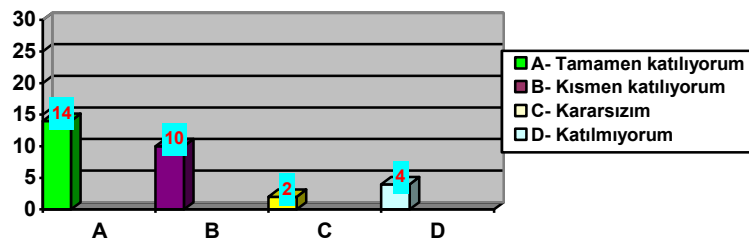
Araştırmacı 24. maddeyi incelediğinde; yabancı dil öğretimi ve öğreniminde görsel öğelerin kullanımının, dersin anlaşılması ve öğrencilerin derse ilgisinin çekilmesi için gerekli olduğu sonucuna varmaktadır. Verilen yanıtlara göre, ders anlatımında görsel ve işitsel araçların kullanılması, öğrencilerin öğrenimlerini olumlu yönde etkilemektedir. Arapça öğretmenleri, kelime ve cümle yapısı gibi gramer kurallarını anlatırken çeşitli yardımcı öğretim araçlarını da kullanmalıdırlar. Arapça öğretiminin ve öğreniminin daha verimli bir duruma gelmesi için öğrencilerin duygusal zekasını harekete geçirecek görsel ve işitsel araçları kullanmalıdırlar. Bu araçların kullanılması sayesinde öğrenciler daha iyi öğrenecekler ve Arapça öğrenimleri kolaylaşacaktır.

25. Maddede; “Arapça öğretmenleri dil öğrenme kapasitemin farkına varmamı ve bu kapasitemi kullanmamı sağlamışlardır.” ifadesine, öğrencilerin verdiği yanıtlar aşağıdaki grafikte gösterilmiştir:

Motivasyonun, duygusal zekanın çok önemli bir parçası ve Arapça öğreniminde anahtar etken olması tartışılmaz bir gerçektir. Bu noktada Arapça öğretmenleri, öğrencilerinin öğrenme kapasitelerini anlamalı ve bu kapasiteyi nasıl kullanacaklarını onlara öğretmelidirler. Verilen yanıtlara baktığımızda sadece birkaç öğretmenin Arapça öğretim sürecinde bu konuya dikkat ettiği anlaşılmaktadır. Yabancı dil öğretmenleri, öğrencilere kapasitelerini anlayabilmeleri için fırsatlar tanımalıdırlar. Öğretmenler bunu yapmakla aynı zamanda öğrencilerin duygusal zekalarını da harekete geçirmiş olacaklardır.

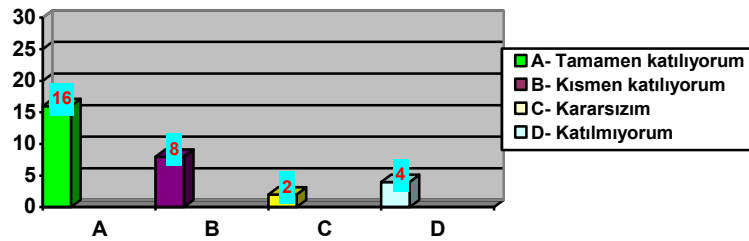
26. Maddede; “Arapça öğretmenlerimin duygusal zeka bağlamındaki tavır ve tutumları, Arapça öğrenirken beni olumlu veya olumsuz yönde etkilemiştir.” ifadesine, öğrencilerin verdiği yanıtlar aşağıdaki grafikte gösterilmiştir:

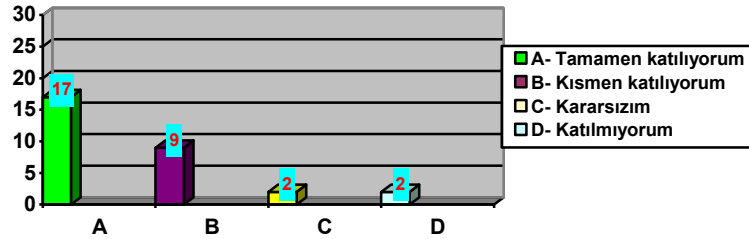
26. Maddeye verilen yanıtlara baktığımızda, daha önce belirttiğimiz üzere, yabancı dil öğretmenlerinin tutum ve davranışları Arapça öğrencilerinin performanslarını etkileyen önemli bir etkidir. Öğretmenlerin davranışları, öğrencilerin duygusal zekalarına olumlu veya olumsuz yönde yansımaktadır. Arapça

öğretmenleri, öğrencilerle iletişimlerinde, onların duygusal zekalarını göz önünde bulundurmalarıdır.

27. Maddede; “Arapça öğretmenlerim ders anlatırken gerçek hayattan örnekler vermişlerdir.” ifadesine, öğrencilerin verdiği yanıtlar aşağıdaki grafikte gösterilmiştir:

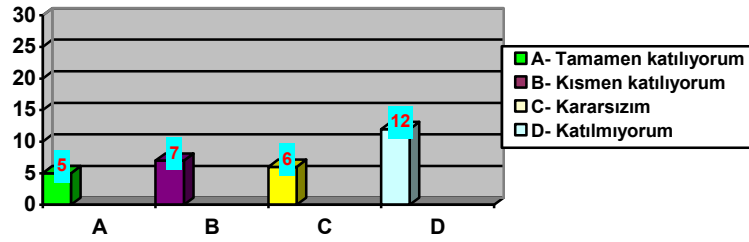

28. Maddede; “Arapça öğretmenlerimin ders anlatırken gerçek hayattan örnek vermesi daha etkili ve daha öğretici olmuştur.” ifadesine, öğrencilerin verdiği yanıtlar aşağıdaki grafikte gösterilmiştir:

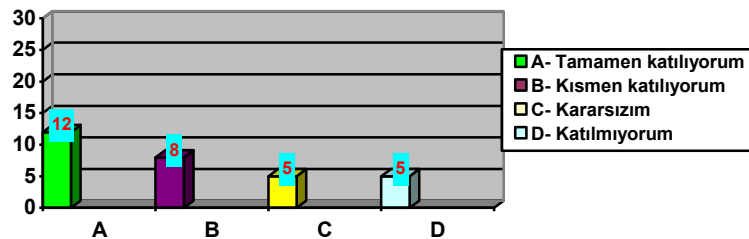
Araştırmacı verilen yanıtları incelediğinde; öğretmenlerin, derslerde gerçek hayattan örnekler vermekten kaçınmamaları gerektiği sonucuna varmaktadır. Gerçek yaşamdan örnekler vermek, öğrencilerin duygusal zekalarını harekete geçirmekte ve onların Arapça öğrenimlerini olumlu yönde etkilemektedir. Arapça öğrencileri, yabancı dil öğretimi ve öğrenimi sürecinde gerçek hayattan kesintiler bulmalıdırlar. Sınıflarda uygulanacak gerçekçi etkinlikler, öğrencilerin daha iyi öğrenmelerine neden olacaktır.

29. Maddede; “Arapça öğretmenlerim bana sorumluluk duygusu vermişlerdir.” ifadesine, öğrencilerin verdiği yanıtlar aşağıdaki grafikte gösterilmiştir:

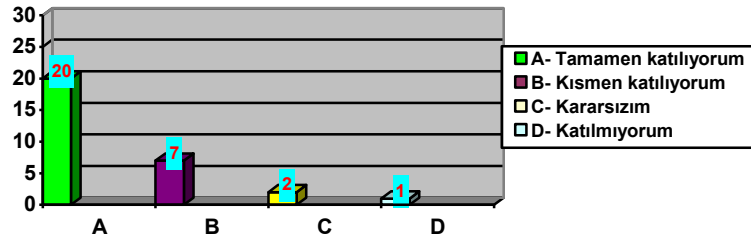

Yabancı dil öğretimi ve öğreniminde, Arapça öğretmenlerinin yine önemli görevlerinden biri de, öğrencilere sorumluluk vermeleridir. Araştırmacı, 29. maddeyi incelediğinde çoğu öğrencinin bu ifadeye katılmadığını ya da kararsız olduklarını görmüştür. Arapça öğretimi ve öğreniminde öğrenciler kendi hedeflerini belirlemeli, öğrenme planları hazırlamalı, kendi öğrenme yöntemlerini geliştirmeli, öğrendiklerini ve gelecekte öğreneceklerini değerlendirmelidirler. Bu bağlamda Arapça öğretmenleri yabancı dil öğretiminde duygusal zekayı kullanmalıdırlar. Öğretmenler öğrencilere kendi öğrenme sorumluluklarını üstlenmeleri gerektiğini anlatmalıdırlar. Arapça öğretmenleri, öğrencilerine sorumluluk vererek onları motive etmelidirler.

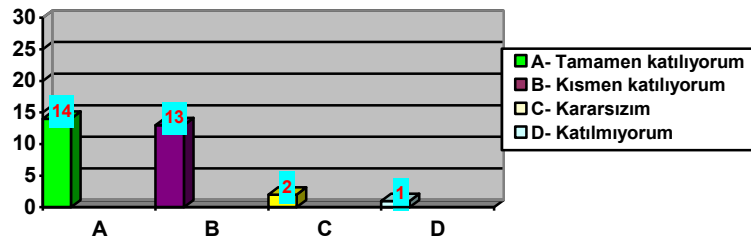
30. Maddede; “Arapça öğretmenlerim ders dışı sorunlarıma ilgi göstermişlerdir.” ifadesine, öğrencilerin verdiği yanıtlar aşağıdaki grafikte gösterilmiştir:

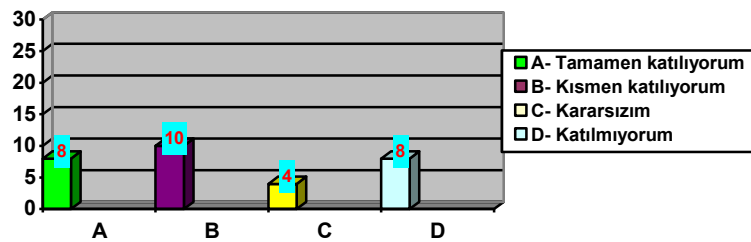
31. Maddede; “Arapça öğretmenlerimin ders dışı sorunlarıyla ilgilenmesi beni çok memnun etmiştir.” ifadesine, öğrencilerin verdiği yanıtlar aşağıdaki grafikte gösterilmiştir:

32. Maddede; “Arapça öğretmenlerimin derste emirler vererek bir şeyler yaptırmak yerine daha yumuşak ifadeler kullanmaları daha iyi motive olmamı sağlamıştır.” ifadesine, öğrencilerin verdiği yanıtlar aşağıdaki grafikte gösterilmiştir:

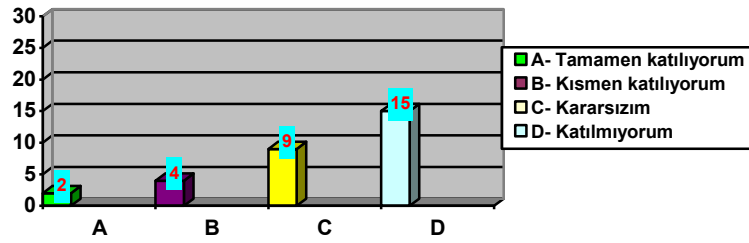
33. Maddede; “Arapça öğretmenlerim herhangi bir hata yaptığında nedenini öğrenmeden tepki göstermemişlerdir.” ifadesine, öğrencilerin verdiği yanıtlar aşağıdaki grafikte gösterilmiştir:

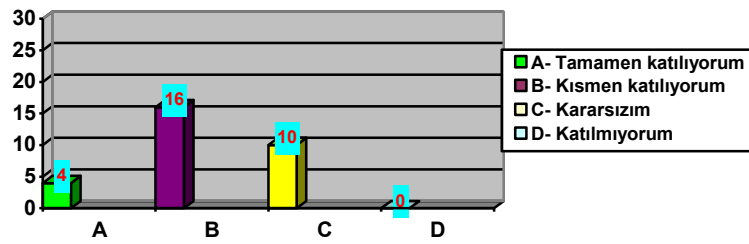
30, 31, 32 ve 33. maddelere baktığımızda, az sayıda öğretmenin, sorunları olan öğrencilere karşı bir psikolog gibi davrandığı izlenimi uyanmaktadır. Öğretmenler, Arapça öğretimi ve öğreniminde duygusal zeka boyutunu yeterince dikkate almamaktadırlar. Arapça öğrencileri bazı zamanlar duygusal sorunlar yaşayabilirler ve bu da onların dil öğrenimlerine yansıyabilir. Aile, çevre, okul ya da öğretmenler açısından öğrenciler sorun yaşayabilirler. Burada Arapça öğretmenleri onlara karşı bir psikolog gibi davranmalıdırlar. Onlarla konuşarak ya da başka yollarla yaşadıkları problemleri çözmeye çalışmalıdırlar. Arapça öğretmenleri, sınıf dışarısında da öğrencilere karşı destekçi ve motive edici olmalıdırlar. Öğretmenler, Arap dili öğretiminde duygusal zekayı devamlı olarak göz önünde bulundurulursa, olumsuz unsurları en aza indirebilir ve başarıya daha kolay bir şekilde ulaşabilirler.

Arap dili öğrenimine başlamadan önce birçok öğrenci Arapça öğrenmek konusunda kaygılar taşımaktadır. “Acaba bu dili öğrenebilecek miyim, çok zorlanacak mıyım?” şeklinde karşılaşılabilecek zorlukları düşünerek endişeye kapılabilirler. Arapça öğretmenleri onlara karşı nazik ve anlayışla davranmalıdırlar. Arapça öğretimi ve öğrenimi ortamında kendilerini güvende hissetmelerini sağlamalıdırlar. Öğretmenler, öğrencilere emirler vermekten kaçınmalıdırlar. Onların robot olmadıklarının farkında olmalıdırlar. Öğretmenler, yumuşak bir yaklaşımla öğrencileri daha iyi motive ederler. Derslerde öğrenciler tarafından sergilenebilecek olumsuz davranışların sebeplerini sormadan yabancı dil öğretmenleri tepki göstermemelidirler. Aksi durumda öğrencilerin duygusal zekalarını ve de dil eğitimini olumsuz yönde etkileyebilirler. Eğer yabancı dil öğretmenleri sınıfta sert tepki gösterirlerse, bu durum öğrencilerin duygularını büyük ölçüde incitecektir. Sert tepki gösterilen öğrenciler sınıftaki diğer arkadaşlarının önünde utanabilirler. Arapça öğretmenleri, öğrencilere karşı empatik olmalıdırlar. Sınıfta duygularını akıllıca kontrol etmelidirler.

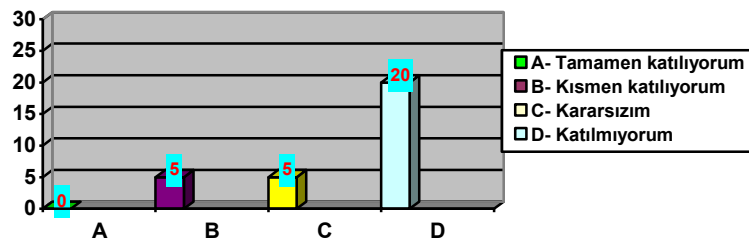
34. Maddede; “*Arapça öğretmenlerim derste duygularımı ifade etmeme yardımcı olmuşturlar.*” ifadesine, öğrencilerin verdiği yanıtlar aşağıdaki grafikte gösterilmiştir:

35. Maddede; “Arapça öğretmenlerimin derste duygularımı ifade etmeme yardımcı olması derse olan ilgimi etkilemiştir.” ifadesine, öğrencilerin verdiği yanıtlar aşağıdaki grafikte gösterilmiştir:

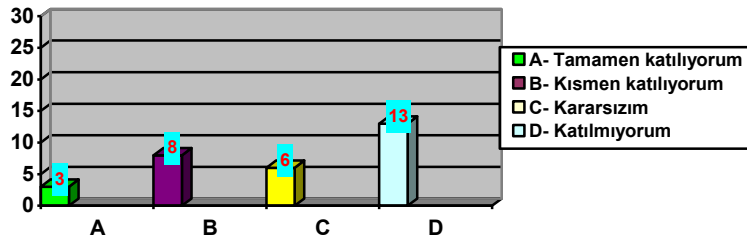
36. Maddede; “Arapça derslerinde öğrendiğim dil becerilerini sınıfta uygulayabilme şansına sahip olmuştum.” ifadesine, öğrencilerin verdiği yanıtlar aşağıdaki grafikte gösterilmiştir:

34. ve 35. maddelerde, Arapça öğrencilerinin çoğunun dil öğrenimlerinde duygularını kolaylıkla ifade etmek için öğretmenlerden yeterince yardım görmedikleri göze çarpmaktadır. Öğrencilerin, yanlış yaparak sınıf önünde küçük düşme korkusuyla, öğrendikleri dil becerilerini ifade edememeleri, utanıp sıkılmaları çok görülen bir durumdur. Arapça öğretmenlerinin bu gerçeği göz önünde bulundurarak kendilerini ifade edebilmeleri için öğrencilere zemin hazırlamaları

gerekir. Arapça öğretiminde Arapça öğretmenleri öncelikle kendi olumsuz duygularını tanımalıdırlar. Sonra bu olumsuz duygularını bastırarak, sınıf ortamına olumlu duygularını yansıtmalıdırlar. Bunu yapabilmek için kendi duygularını başarıyla yönetebilmelidirler. Bunu başardıktan sonra Arapça öğretmenleri, öğrencilerin kendi duygularını tanımaları yönünde onları cesaretlendirmeli ve Arapça hakkındaki olumsuz duygularının üstesinden gelebilmeleri için onlara yardımcı olmalıdırlar. Arapça konusundaki karamsarlıklarını yenmeleri için onlara destek olmalıdırlar. Araştırmacı 36. maddeyi incelediğinde; öğrencilerin, edindikleri dil becerilerini sınıflarda uygulama şansı pek bulamadıkları sonucuna varmıştır. Yabancı dil öğretmenleri, sınıf etkinliklerinde öğrencilere yabancı dil becerilerini uygulama fırsatları vermelidirler. Hatta bu etkinliklerde, dil becerileriyle birlikte duygusal zeka becerilerini de uygulamalıdırlar.

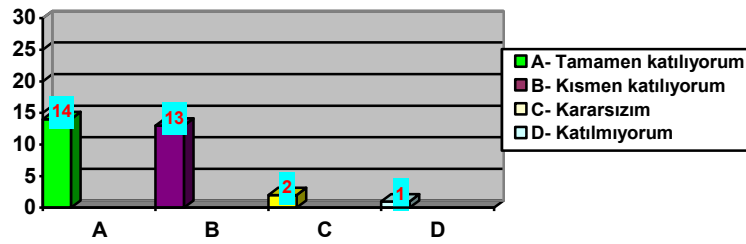
37. Maddede; “Arapça derslerimiz hayat becerileri ve sosyal yeteneklerimiz üzerinde yoğunlaşmıştır.” ifadesine, öğrencilerin verdiği yanıtlar aşağıdaki grafikte gösterilmiştir:

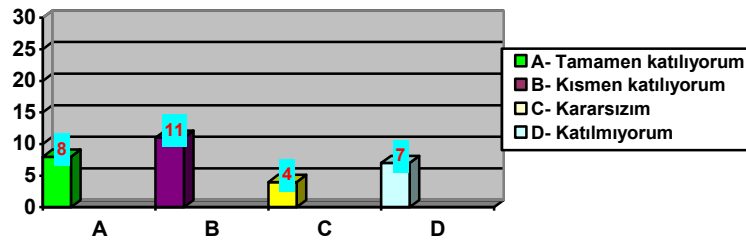
Hayat becerileri ve sosyal yetenekler, hayatımızda çok önemli bir yere sahip olmasına rağmen yabancı dil öğretim ve öğrenim programlarında bu konuya yeterince ilgi gösterilmemektedir. Sınıflarda uygulanacak yabancı dil etkinliklerinde yabancı dil öğretmenleri, dil becerilerinin yanında hayat becerileri ve sosyal yeteneklerin de sergilenmesine dikkat etmelidirler. Sınıf etkinliklerinde öğrenciler, sosyal ilişkilerini geliştirmeli ve çevreleriyle nasıl iyi ilişkiler kurabileceklerini öğrenmelidirler. Çeşitli oyunlarla, taklitlerle ya da tiyatro gibi etkinliklerle dil öğretimi ve öğrenimi daha eğlenceli hale gelecek, öğrenciler arası ilişkiler de aynı oranda gelişme gösterecektir. Sınıf ortamında uygulanmasını istediğimiz bütün bu

etkinlikleri yalnızca öğretmenden beklemek doğru değildir. Eğitimciler, okul yönetimi ve ders kitaplarını ve malzemelerini hazırlayacak olan makamlar, duygusal zeka boyutunu dikkate alarak eğitim ortamını meydana getirmelidirler.

38. Maddede; “*Arapça öğrenirken kullandığımız ders kitabının içeriği ve dizaynı duygularımı ve Arapça öğrenmemi etkilemiştir.*” ifadesine, öğrencilerin verdiği yanıtlar aşağıdaki grafikte gösterilmiştir:

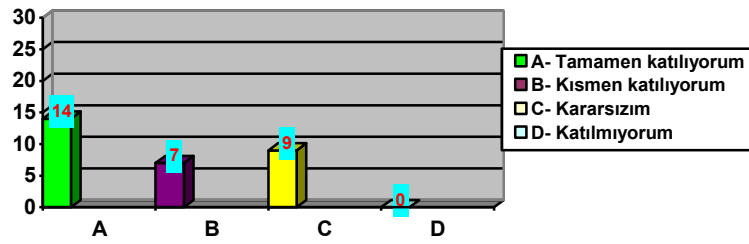
39. Maddede; “*Arapça öğrenirken kullandığımız ders kitabı beni hem duygusal hem de eğitsel açıdan memnun etmiştir.*” ifadesine, öğrencilerin verdiği yanıtlar aşağıdaki grafikte gösterilmiştir:

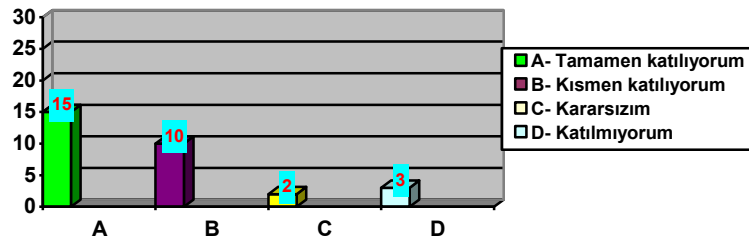
Verilen yanıtlara baktığımızda, Arapça kitaplarının öğrencileri tam olarak tatmin etmediği göze çarpmaktadır. Arapça öğretiminde ders kitapları öğrenciler açısından önemlidir. Sınıflardaki en önemli temel öğretim aracı ders kitaplarıdır. Yabancı dil öğretimi sürecinde kullanılan ders kitapları, öğrencilerin ihtiyaçlarını karşılamalı ve ilgilerini çekici nitelikte olmalıdır. Ders kitaplarının içeriği ve tasarımı öğrencilerin duygularını motive etmeli ve onların yabancı dil öğrenimlerini olumlu yönde etkilemelidir. Ders kitapları öğrencilerin ilgisini çekecek hoş, renkli, eğlenceli ve gerçekçi parçalardan oluşmalıdır. Kitapların tasarımı ve kapakları da ilgi çekici

olmalı ve öğrencilerin duygularına hitap etmelidir. Ders kitapları Arapça öğrencilerini hem duygusal hem de eğitsel açıdan doyurmalıdır.

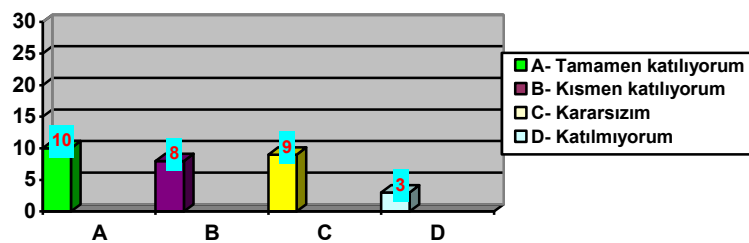
40. Maddede; “Arapça öğrenme ortamındaki arkadaşlarımla iyi iletişim kurdum.” ifadesine, öğrencilerin verdiği yanıtlar aşağıdaki grafikte gösterilmiştir:

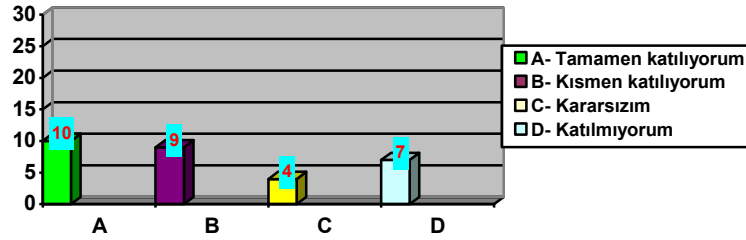
41. Maddede; “Arapça öğrenme ortamındaki arkadaşlarımla olan pozitif ya da negatif iletişimim Arapça öğrenmeme yansımıştır.” ifadesine, öğrencilerin verdiği yanıtlar aşağıdaki grafikte gösterilmiştir:

42. Maddede; “Arapça öğrenirken öğretmenimin bize grup çalışmaları yaptırması çok hoşuma gitti.” ifadesine, öğrencilerin verdiği yanıtlar aşağıdaki grafikte gösterilmiştir:

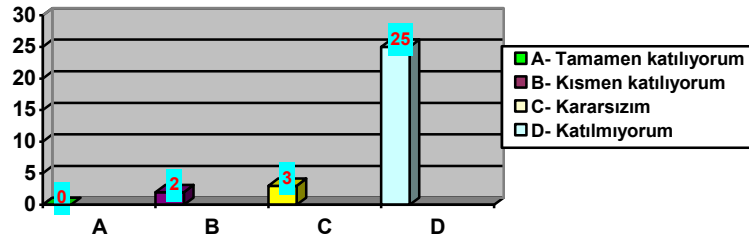

43. Maddede; “Arapça öğrenirken derste arkadaşlarımın benim fikirlerime ve sorulara verdiğim cevaplara karşı gösterdikleri olumlu ya da olumsuz tepkiler Arapça öğrenmemi çok etkiledi.” ifadesine, öğrencilerin verdiği yanıtlar aşağıdaki grafikte gösterilmiştir:

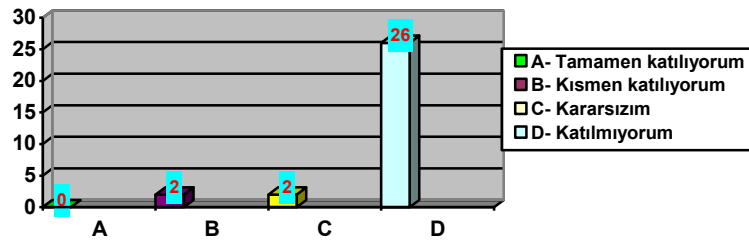

Öğrencilerin bu maddelere verdikleri yanıtlar, yabancı dil öğretimi ve öğrenimi ortamında iletişimin önemini vurgulamaktadır. Arap dili öğretmenleri, öğrencilerin birbirleriyle duygularını paylaşabilecekleri bir öğretim ortamı hazırlamalıdır. Böylece öğrenciler, sınıfta hem yabancı dil bilgilerini hem de sosyal ilişkilerini geliştirebileceklerdir. Bu süreçte Arapça öğretmenleri öğrencilere, kendini tanıma, empati ve sosyal ilişkileri kontrol etme becerilerini öğretmelidir. Öğretmenler öncelikle bu özellikleri kendileri göstermeli, sonra öğrencilere örnek olmalıdırlar. Sonuç olarak öğrenciler hem sınıf ortamında hem de sınıf dışında arkadaşları ile iyi ilişkilere sahip olabileceklerdir. Yabancı dil öğrenim ortamında kendilerini güvende hissedeceklerdir. Aksi durumda öğrenciler kendilerini derslerde ve sınıf etkinliklerinde baskı altında ve sinirli hissedebilirler. Eğer arkadaşları ile iyi ilişkiler kurarlarsa, bu olumlu duygular onların yabancı dil öğrenimlerine de yansacaktır. Grup çalışmaları yapılması, öğrencilerin birbirlerine yakınlaşmalarını sağlar. Birbirlerinin fikirlerini ve duygularını karşılıklı paylaşabilirler. Bu tür alıştırmalardan çoğu öğrenci memnun kalacaktır. Eğer Arapça öğretmenleri, öğrencilerine empati becerisini öğretirlerse, sınıfta birinin yaptığı bir hataya arkadaşları tarafından gülünmesi gibi bazı istenmeyen durumların önüne geçilebilir. Empati becerisini kazanmış öğrenciler, birbirlerine karşı daha duyarlı ve anlayışlı davranırlar. Bu da onların Arapça öğrenimlerine olumlu yansır.

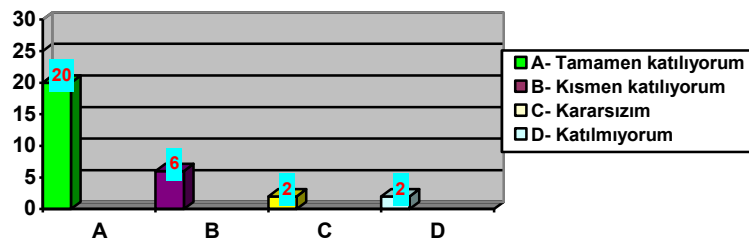
44. Maddede; “Arapça öğrenirken girdiğim sınavlar duygusal zekamı kullanmamı sağlamıştır.” ifadesine, öğrencilerin verdiği yanıtlar aşağıdaki grafikte gösterilmiştir:

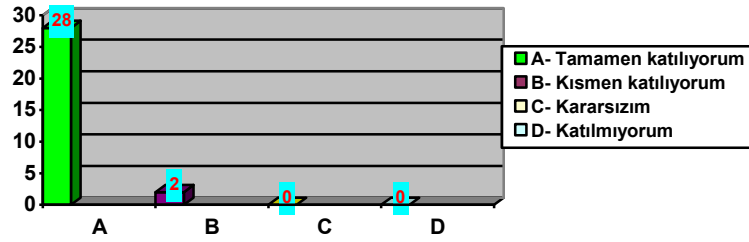
45. Maddede; “Arapça öğrenirken girdiğim sınavlar duygusal zekamı dikkate alınarak hazırlanmıştır.” ifadesine, öğrencilerin verdiği yanıtlar aşağıdaki grafikte gösterilmiştir:

46. Maddede; “Arapça öğrenirken girdiğim sınavlardan aldığım notlar, dil öğrenme motivasyonumu önemli derecede etkilemiştir.” ifadesine, öğrencilerin verdiği yanıtlar aşağıdaki grafikte gösterilmiştir:

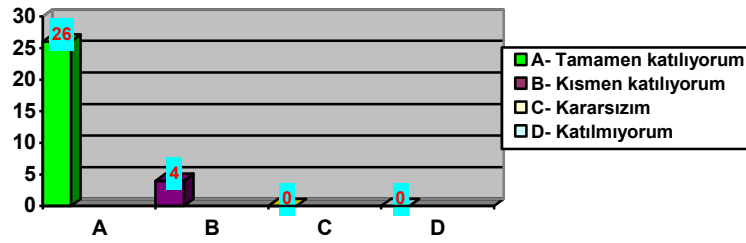
47. Maddede; “Arapça öğrenirken girdiğim sınavlardan aldığım iyi notlar duygusal zekamı pozitif yönde, kötü notlar da negatif yönde etkilemiştir.” ifadesine, öğrencilerin verdiği yanıtlar aşağıdaki grafikte gösterilmiştir:

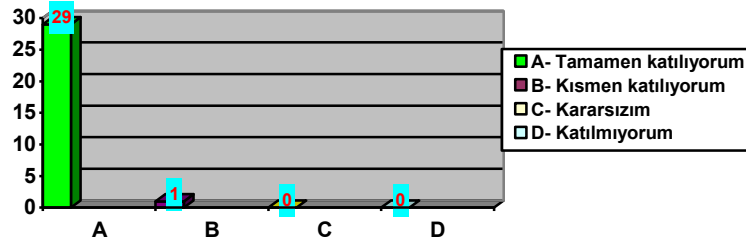
Bu maddeleri incelediğimizde, Arapça öğretimi ve öğreniminde sınav etkeninin önemini görmekteyiz. Verilen yanıtlardan çıkan sonuç, sınavların çoğunda öğrencilerin duygusal zekalarının dikkate alınmadığıdır. Sınavlar sadece öğrencilerin Arapça gramer bilgilerini ölçmektedir. Yabancı dil öğrenimindeki duygusal yönü atlamaktadır. Konuşma içerikli sınavlar da yeterince hazırlanmamaktadır. Arapça öğretmenleri, öğrencilerin yalnız IQ'lerini değil, EQ'lerini de ölçmelidirler. Böyle yapmakla yabancı dil öğretimi ve öğrenimi sürecindeki hedeflerine daha kolay ulaşabilirler. Arapça sınavlarında, öğrenciler kendi yaratıcılıklarını sınav kağıdına yansıtabilmelidirler. Örneğin; öğrenciler çeşitli sosyal durumlar konusunda diyaloglar oluşturabilirler. Gramer soruları yaşama dair konular içerisinde sunulabilir. Konuların okunması ilginç, eğlenceli ve çekici olmalıdır. Dinleme etkinlikleri; rol oynama, taklit etme ya da drama gibi oyunları içerebilir. Duygularla ilgili yabancı dil becerileri soruları, sınavlarda göz ardı edilmemelidir. Bu şekilde yapıldığı zaman, Arapça öğrenimindeki başarısızlık düzeyi en aza düşürülebilir ve öğrenciler Arapça sınavlarından daha yüksek notlar alabilirler. Daha yüksek not almaları onları daha iyi motive edecektir ve bu durum onların duygusal zekalarını da olumlu yönde etkileyecektir. Şu bir gerçektir ki; çoğu öğrenci sınav korkusundan dolayı sıkıntı çekmektedir. Genellikle sınavlardan önce gergin olmaktadırlar. Arapça öğretmenleri sınavları hazırlarken duygusal zeka boyutunu dikkate alırlarsa, öğrencilerin sınavla ilgili olumsuz duygularını da yenmelerine yardımcı olmuş olacaklardır.

Bu bölümün son maddesinde araştırmacı, öğrencilerin ilgi alanlarını ve hobilerini öğrenmeyi amaçlamıştır. Verilen yanıtlar açıkça göstermektedir ki; öğrencilerin büyük bir kısmı, zamanlarını bilgisayar karşısında geçirmektedir. Günümüz dünyasında bilgisayarlar öğrencilerin en önemli oyuncakları konumuna gelmiştir.

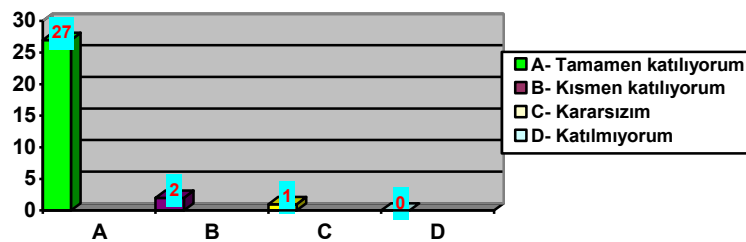
Anketin “C” bölümünün 1. maddesinde; *“İleriki yıllarda Arapça öğretiminde duygusal zekanın önemi daha iyi anlaşılmalıdır.”* ifadesine, öğrencilerin verdiği yanıtlar aşağıdaki grafikte gösterilmiştir:

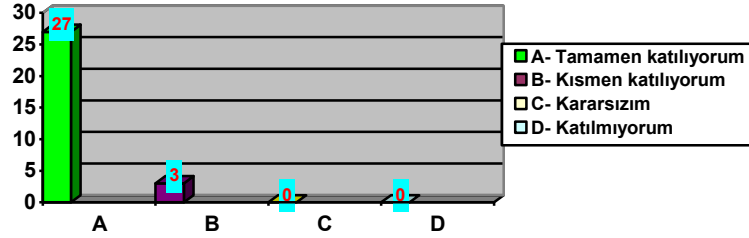
2. Maddede; *“Arapça öğretmenlerimiz kendi duygularını daha iyi anlamalı, kontrol etmeli ve yönlendirebilmelilerdir.”* ifadesine, öğrencilerin verdiği yanıtlar aşağıdaki grafikte gösterilmiştir:

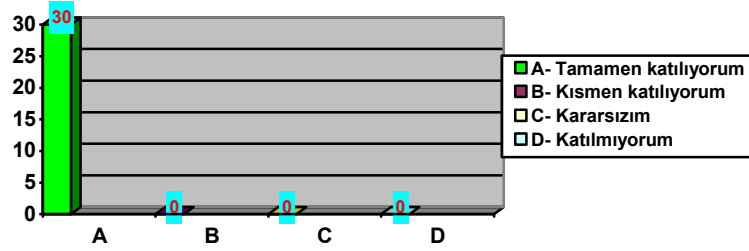
3. Maddede; *“Arapça öğretiminde öğrenci motivasyonunu sağlamak için duygusal zeka temel alınmalıdır.”* ifadesine, öğrencilerin verdiği yanıtlar aşağıdaki grafikte gösterilmiştir:

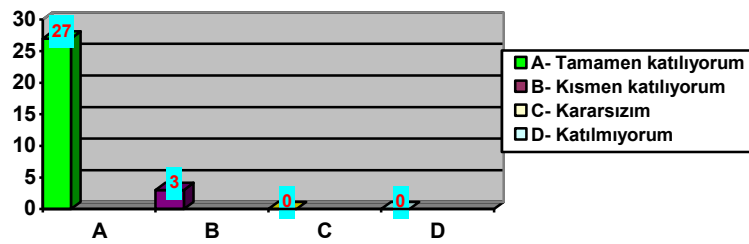
4. Maddede; “Arapça dil becerilerinin kazanılmasında duygusal zeka aktif rol oynamalıdır.” ifadesine, öğrencilerin verdiği yanıtlar aşağıdaki grafikte gösterilmiştir:

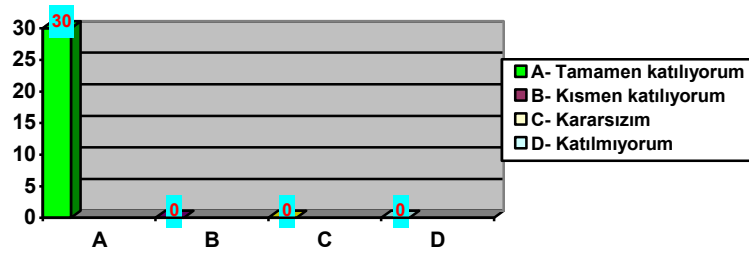
5. Maddede; “Arapça öğrenirken öğrenciler duygularını daha rahat ifade edebilecekleri bir ortama sahip olmalılar.” ifadesine, öğrencilerin verdiği yanıtlar aşağıdaki grafikte gösterilmiştir:

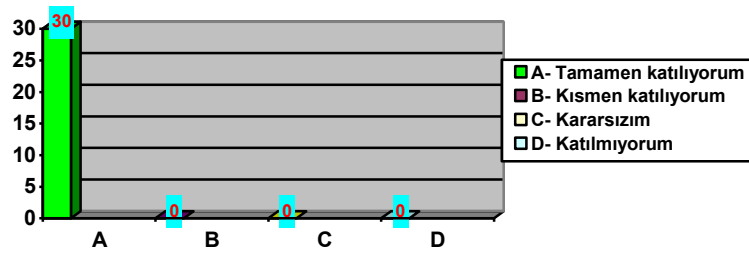
6. Maddede; “Arapça öğrenirken öğrenciler duygularını ve kapasitelerini güçlendirecek beceriler edinmelidir.” ifadesine, öğrencilerin verdiği yanıtlar aşağıdaki grafikte gösterilmiştir:

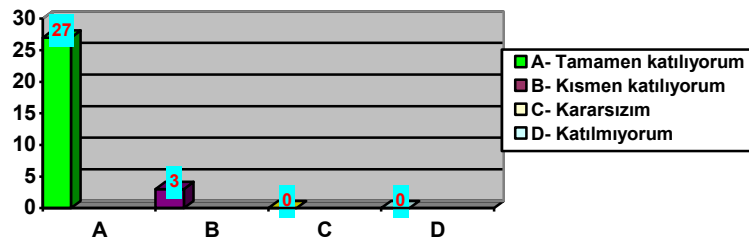
7. Maddede; “Arapça öğretmenlerimiz öğrencilere karşı olan tutumlarında daha yapıcı ve motive edici bir yol izlemelidirler.” ifadesine, öğrencilerin verdiği yanıtlar aşağıdaki grafikte gösterilmiştir:

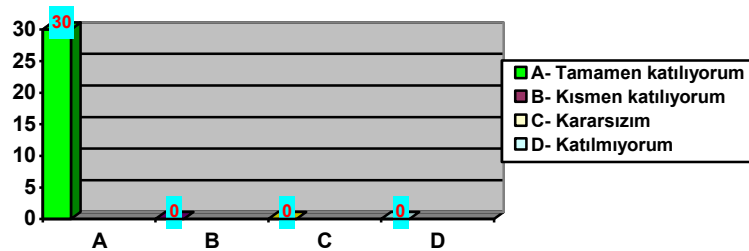
8. Maddede; “*Arapça öğrenmek daha eğlenceli ve zevkli bir hale gelmelidir.*” ifadesine, öğrencilerin verdiği yanıtlar aşağıdaki grafikte gösterilmiştir:

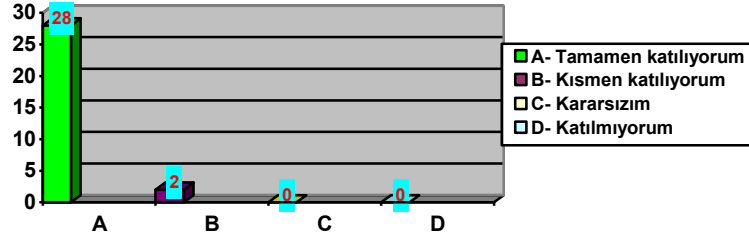
9. Maddede; “*Arapça öğrenirken öğrenciler kişisel ve grup içi başarıyı tatmalıdır.*” ifadesine, öğrencilerin verdiği yanıtlar aşağıdaki grafikte gösterilmiştir:

10. Maddede; “*Arapça öğretiminde öğrenme becerilerini geliştirecek ve öğrenme kapasitesini artıracak duygusal zeka hakkında bilinçlendirme etkinliklerine kesinlikle yer verilmelidir.*” ifadesine, öğrencilerin verdiği yanıtlar aşağıdaki grafikte gösterilmiştir:

Son maddede; “*Duygusal zeka konusunda bilinçlendirme ile Arapça öğreniminde nelerin gelişebileceği ve düzeltilebileceği gösterilmelidir.*” ifadesine, öğrencilerin verdiği yanıtlar aşağıdaki grafikte gösterilmiştir:

Anketin bu bölümünde araştırmacı, gelecekte Arapça öğreniminde duygusal zeka konusunda öğrencilerin beklentilerini öğrenmek istemiştir. Burada 11 adet soru sorulmuştur ve öğrencilerin büyük bir çoğunluğu “A” seçeneğini işaretlemiştir. Dolayısıyla araştırmacı bazı sonuçlara ulaşmıştır;

1) Arapça öğrenimi gören öğrencilerin çoğu, ileriki yıllarda Arapça öğretiminde duygusal zekanın öneminin daha iyi anlaşılmasının gerektiğini düşünmektedir.

2) Arapça öğretmenlerimiz kendi duygularını daha iyi anlamalı, kontrol etmeli ve yönetebilmelidirler.

3) Arapça öğretiminde öğrenci motivasyonunu sağlamak için duygusal zeka temel alınmalıdır.

4) Arapça dil becerilerinin kazanılmasında duygusal zeka aktif rol oynamalıdır.

5) Arapça öğrenirken öğrenciler duygularını daha rahat ifade edebilecekleri bir ortama sahip olmalıdırlar.

6) Arapça öğrenirken öğrenciler duygularını ve kapasitelerini güçlendirecek beceriler edinmelidirler.

7) Arapça öğretmenlerimiz öğrencilere karşı olan tutumlarında daha yapıcı ve motive edici bir yol izlemelidirler.

8) Arapça öğrenmek daha eğlenceli ve zevkli bir hâle gelmelidir.

9) Arapça öğrenirken öğrenciler kişisel ve grup içi başarıyı tatmalıdır.

10) Arapça öğretiminde öğrenme becerilerini geliştirecek ve öğrenme kapasitesini artıracak duygusal zeka hakkında bilinçlendirme etkinliklerine kesinlikle yer verilmelidir.

11) Duygusal zeka konusunda bilinçlendirme ile Arapça öğreniminde nelerin gelişebileceği ve düzeltilebileceği gösterilmelidir.

2.3.3. Birinci Model Dersin Analizi

Yabancı dil öğrenimi çok boyutlu bir süreçtir. Eğitimde kullanılacak öğretim yöntemleri ile birlikte öğretmen ve öğrencilerin dil öğretimi ve öğrenimindeki motivasyonları da dikkate alınmalıdır.

Duygusal zekanın bileşenlerinden biri olan motivasyon, Arap dili eğitiminde çok önemli bir yer tutmaktadır. Eğitim sürecinde motivasyon konusu sürekli bir biçimde gündemde tutulmalı, öğrencileri dil öğrenimine motive ederek duygusal zekalarını kullanmaları sağlanmalıdır. Motivasyon, bir işi yapmadaki heyecan, odaklanma, isteklilik gibi duygusal unsurları kapsar. Öğretmenlerin ilk işi, öğrencilerin derse olan ilgilerini artırmak ve onları isteklendirmek olmalıdır. Bu da, öğretmenlerin seçeceği konu, yaptıracakları etkinlikler, sınıf ortamı ve ders kitaplarıyla olacaktır. Bunların yanı sıra öğretmenler, sınıftaki davranışlarıyla, tepkileriyle, üsluplarıyla öğrencilerin motivasyonları üzerinde etki eder.

İlk örnek derste araştırmacı, duygusal zekanın öğrencilerin öğrenimlerindeki etkilerini incelemeyi amaçlamıştır. Buradan yola çıkarak, öğrencilerin ilgisini çekebileceğini düşündüğü “Hoca’nın Sarığı” adlı resimlerle süslü bir Nasreddin Hoca fıkrası seçmiştir (bkz. Ek 4).

Dersin başlangıcında öğrencileri konuya ısındırmak ve motive etmek amacıyla Türkçe olarak karşılıklı Nasreddin Hoca fıkraları anlatılmıştır. Bu etkinlikte araştırmacı, öğrencilerin üniteyi işlemek için hazır ve istekli olduklarını gözlemlemiştir. Sonra üniteye geçilmiştir. Araştırmacı konuyu işlerken bazı kelimelerin kullanımına ve cümle yapılarına dikkat çekmiştir. Bunlarla ilgili olarak konu içerisinde öğrencilere sorular yöneltilmiş ve neredeyse öğrencilerin tamamının derse katılım gösterdiğini görmüştür. Ünitinin bitiminde konuyla ilgili cümle yapılarından, kelimelerin kullanım yerlerinden ve genel olarak neler hatırladıklarıyla ilgili sorulara, öğrencilerin yine büyük bir çoğunluğunun istekli bir biçimde cevap vermeye çalıştıkları gözlenmiştir.

Birinci ders modelinde araştırmacı, duygusal zekayı kullanarak motivasyon konusu üzerinde yoğunlaşmıştır. Araştırmacı, Arapça öğrenimi ve öğretiminde duygusal zekanın kullanılmasıyla, öğrencilerin Arapça öğrenimlerindeki başarı oranlarının artırılarak, başarısızlık oranının asgari düzeye düşürülebileceğini göstermeye çalışmıştır.

2.3.4. İkinci Model Dersin Analizi

İkinci ders modelinde araştırmacı, grupla ilgisi olmayan ekonomi alanıyla ilgili bir konu seçmiştir. Bu ünitinin konusu “Devlete Ait Ormanlık Araziler Konusunda Yayınlanan Resmi Kararname” olarak belirlenmiştir. Devlet başkanı tarafından yayınlanan, Suriye’deki ormanlık arazilerin korunması, yatırımı, ticareti vs. konuları kapsayan bir kararnamenin içeriğiyle ilgili ünite seçilirken, öğrencilerin ilgi alanları hesaba katılmamıştır. Konu rasgele seçilmiştir.

Araştırmacı derse başladığında öğrencilere konuyla ilgili birkaç soru sormuştur. Ancak birkaç öğrenci isteksiz bir biçimde sorulara yanıt vermiştir. Çünkü öğrenciler bu ünitinin konusunu sevmemişlerdir. Daha sonra öğrenciler ünitinin konusuyla ilgili şikayetlerde bulunmaya başlamışlardır. Davranışlarından, konuyu çok ilgisiz buldukları ve bundan dolayı sıkılganlık gösterdikleri gözlenmiştir. Araştırmacının zorlamasıyla öğrencilerin çok azı sorulara yanıt vermeye çalışmışlardır. Araştırmacı özellikle öğrencilerin işlenen konuyu anladıklarını

varsayarak devam ediyordu. Çünkü öğrencilerin bir kısmı çizdikleri zihin haritalarında, öğretmenlerin, öğrencilerin işlenen konuları anladıklarını varsayarak geçmelerinden yakınmaktadırlar. Araştırmacı derse devam ederken öğrencilerin oldukça isteksiz, mutsuz ve stres içinde olduklarını gözlemlemiştir. Öğrenciler konu bitmeden teneffüse çıkmak istemişlerdir. Araştırmacı ünite içerisinde öğrencilere konuyla ilgili soru sormaya devam etmiştir. Ancak soruları yine kendisi cevaplamak zorunda kalmıştır. Duygusal zekanın göz önüne alınmadığı bu etkinlik öğretmen merkezli hale gelmiştir.

Kısaca, bu ünite öğrenciler başından beri konuyu sevmemişlerdir. Ders sürecindeki davranışları bunu açıkça göstermektedir. Motive olamamışlar ve istek göstermemişlerdir. Konuya sürekli araştırmacının zorlamasıyla katılmaya çalışmışlardır.

Sonuç olarak, ikinci örnek derste araştırmacı, duygusal zekayı Arapça öğretimi ve öğreniminde uygulamamıştır. Konuyu seçerken önemli bir nokta olan öğrencilerin ilgi alanlarını ve onlarda istek uyandıracak sevdikleri şeyleri göz ardı etmiştir. Bundan dolayı öğrencilerin Arapça öğrenimlerindeki motivasyonları düşüş göstermiştir. Bu etken onların öğrenimini olumsuz etkilemiş ve öğrenciler Arap dili eğitiminde başarısız bir performans sergilemişlerdir.

SONUÇ

Bu çalışmanın amacı, duygusal zekanın kullanılmasıyla, Arap dili eğitimindeki öğrencilerin başarı oranlarının artırılıp artırılamayacağını araştırmaktır.

Araştırmacı, öğrenim ve öğretim alanında, motivasyon, iletişim, derslere katılım, öğrenme, empati, öğretmen davranışları, öğretime önem verme, duygusal zeka açısından yabancı dil öğretimi ve öğrenimi ortamının uygunluğu gibi konuları ele almıştır. Bunlar, yabancı dil öğrencilerinin başarısını doğrudan etkileyen unsurlardır.

Araştırmacı, öğrencilere duygusal zeka hakkında bilgi verdikten sonra, zihin haritası bölümüyle duygusal zekayı tanıma etkinliği yapmıştır. Araştırmacı ve öğrenciler arasında, Arap dili öğretimi ve öğrenimindeki öğrencilerin başarısızlık nedenleri tartışılmıştır ve öğrencilerden başarısızlığa neden olan etkenleri gösteren zihin haritaları çizmeleri istenmiştir. Bu etkenler; öğretmen, motivasyon, yöntemler, çevre, sosyal etkinlik ve kendi kendine çalışma şeklindedir. Daha sonra öğrenciler, araştırmacı ile bu zihin haritaları üzerinde tartışmışlardır. Öğrencilerin zihin haritaları incelendiğinde, yukarıda sözü edilen unsurlardaki duygusal kusurların Arap dili öğretimi ve öğreniminde başarısızlığa neden olduğu görülmüştür.

Sonraki aşamada, öğrencilere duygusal zeka konulu bir anket uygulanmıştır. Burada amaç; öğrencilerin Arap dili eğitimlerinde duygusal zekanın kullanılıp kullanılmadığını ortaya çıkarmaktır. Anket sonuçlarına göre; birçok öğretmenin, Arapça öğretiminde duygusal zeka olgusunu yeterince göz önüne almadığı görülmektedir. Araştırmacı önce, öğrencilerin duygusal zeka konusundaki genel bilgisini test etmiştir. Duygusal zeka hakkında herhangi bir bilgilerinin olup olmadığını öğrenmek istemiştir.

Anketin ikinci bölümünde araştırmacı, öğrencilerin duygusal zeka ile ilgili deneyimlerini incelemiştir. Sonuçlar göstermektedir ki; üniversitede birçok konuda duygusal zeka desteğine ihtiyaç duyulmaktadır. Son bölümde ise araştırmacı, gelecekte Arapça öğreniminde duygusal zeka konusunda öğrencilerin beklentilerini

sormuştur. Bu çalışmanın bir sonucu olarak; öğrencilerin büyük çoğunluğu duygusal zekanın önemini kavramışlardır. Öğrenciler, yabancı dil ğretmenlerinin ve idarecilerin, Arapça ğrenimi ve ğretiminde duygusal zeka faktörünü dikkate almaları gerektiğini düşünmektedirler. Ayrıca; Arapça eğitimine duygusal zeka boyutunun dahil edilerek eksikliklerin giderilmesini sağlamak için bu konuda bilinçlendirme programlarının düzenlenmesini de istemektedirler.

Özetle, duygusal zeka ve bileşenleri Arapça ğretimi ve öğrenimini etkilemektedir. Duygusal zekanın önemli bir bileşeni olan motivasyon, Arapça eğitiminin temel bir parçasıdır. Eğer her Arapça ğretmeni duygusal zekanın önemini kavarsa ve Arapça ğretiminde duygusal zekayı kullanırlarsa, öğrencileri daha kolay motive edebilirler. Sonuç olarak, Arapça eğitimindeki başarısızlık oranını düşürebilir ve başarıya ulaşabilirler.

ÇIKARIMLAR

Bu çalışmada birçok çıkarım elde edilmiştir. Bunlardan ilki; Arapça öğretiminde duygusal zeka ile ilgili uygulamaların yeterince yer almadığıdır. Bu çalışma, duygusal zeka ve bunun kullanılmasıyla Arap dili öğretimi ve öğrenimindeki başarısızlık oranının düşürülmesi konularında ayrıntılı bilgi sunmaktadır.

Arapça öğretiminde sadece akademik zeka (IQ) yeterli değildir. Yabancı dil öğrencileri, Arapçayı daha iyi öğrenmek ve bu konuda başarılı olabilmek için duygusal zeka (EQ)'ya da ihtiyaç duymaktadırlar. Kendini tanıma (farkındalık), motivasyon, empati, kendini düzenleme ve sosyal beceriler gibi unsurlarıyla duygusal zeka, bütün Arapça öğretim programlarında kullanılmalıdır.

Bu unsurlar, öğrenimde insancıl (hümanistik) yaklaşımlarla desteklenen öğretim yöntemleri ve teknikleri ile birlikte olumlu sonuçlar verecektir. Duygusal zeka konusu psikolojiyle yakından alakalıdır. Yabancı dil öğretmenleri yeni yöntemler ve teknikler kullanmalıdırlar. Arapça öğretirken, öğrencilerin duygularını ve duygusal gereksinimlerini göz önünde bulundurmalıdırlar.

Arapça öğretiminde yabancı dil öğretmenleri, ilgi çekici ve eğlendirici konuları içeren ders kitaplarını seçmelidirler. Öğrenciler hoş ve eğlenceli konulardan hoşlanırlar. Ayrıca, gerçek yaşamla ilgili konular daha yararlı olacaktır. Bu nedenle öğretmenler, gerçek yaşamın izlerini taşıyan konulara yönelmelidirler.

Öğrenciler insancıl etkinlikleri denemek isterler. Bu etkinlikler ve yabancı dil araçları, öğrencilere duygusal zekalarını kullanabilmeleri için fırsatlar sunmalıdır. Yabancı dil öğretmenleri drama, NLP, rol oynama, çeşitli oyunlar vs. gibi etkinliklerden yararlanabilirler.

Yabancı dil öğretmenleri, öğrencilerin Arapça öğrenirken iyi zaman geçirecekleri ve daha sonra mutlulukla hatırlayacakları iletişimsel aktiviteler düzenlemelidirler. Etkinlikler öğrenci merkezli olmalıdır. Yani kendi duygularını,

davranışlarını ve ilişkilerini ifade edebilecekleri konuları içermelidir. Öğrenciler, gramer, sözlüğe bakma, okuma, dinleme, yazma ve konuşma gibi yabancı dil becerilerini bir bütün içerisinde uygulayabilmelidirler. Burada öğrenciler, yabancı dil bilgilerini pratik yaptıkları gibi duygusal zekalarını da kullanabilmelidirler.

Motivasyon, yabancı dil öğretiminin ve duygusal zekanın önemli bir bileşenidir. Yabancı dil öğretiminde motivasyon, öğrencilerin başarısını etkileyen en temel etkindir. Yabancı dil öğretmenleri, motivasyonu sağlamak için duygusal zekayı göz önünde bulundurmalarıdır.

Öğrenci davranışları, kendi arkadaş çevreleriyle etkileşimlerini yansıtır. Motivasyonun başarıda çok önemli bir faktör olduğu unutulmamalıdır. Yabancı dil öğrencileri Arapça öğrenme konusunda olumsuz duygulara sahip olabilirler. Onlar için sınıfta olan her şey onların hedef dile karşı tutumlarını belirlemesi ve dil öğrenimindeki başarılarını sağlayacak olan motivasyona etki etmesi açısından önem arz etmektedir.

Arapça öğretmenleri, her durumda öğrencilere karşı duyarlı olmalıdırlar. Onlarla iletişim kurmak için çeşitli uygun yollar denemelidirler. Eğer öğretmen-öğrenci ilişkisi zayıf ise, yabancı dil öğrenimi olumsuz yönde etkilenir. İlişkiler kuvvetli ise öğrenim de olumlu yönde etkilenecektir. Yabancı dil öğretmenleri duygusal zeka avantajını kullanarak öğrencilerle iyi bir iletişim kurmalıdırlar. Bununla birlikte öğrenciler arası ilişkiler de çok önemlidir. Eğer öğrenciler, yabancı dil öğretimi ve öğrenimi ortamında sağlıklı arkadaşlıklar kurarlarsa kendilerini rahat ve mutlu hissedeceklerdir. Böylece duygusal zekaları olumlu yönde etkilenecek ve onlar daha iyi öğreneceklerdir. Arapça öğretmenleri öğrencilerin yabancı dil bilgilerini olduğu kadar duygularını da paylaşabilecekleri ve birbirleriyle güzel ilişkiler kurabilecekleri etkinlikler düzenlemelidirler. Eğer öğrenciler yabancı dil öğretimi ve öğrenimi ortamında hoşnutlarsa, derslere kendi istekleri ile katılacaklardır. Başarı oranları da yükselmiş olacaktır.

Öğretmenlerin davranışları, öğrencilerin yabancı dil öğrenimlerini etkileyen bir başka önemli etkindir. Yabancı dil öğretmenleri elbette ki Arapçayı çok iyi

bilmelidirler. Ancak iyi bilmeleri iyi öğretecekleri anlamına gelmeyebilir. Öğretmenler, yabancı dil öğretimi ve öğrenimindeki duygusal zeka faktörünün farkında olmalıdırlar. Kendi kişiliklerini, kapasitelerini, güçlü ve zayıf yanlarını da bilmelidirler. Arapça öğretirken sahip oldukları iyi özellikleri sınıfa yansıtabilmelidirler. Olumsuz duygularını bilmeli, zayıf ve kötü yanlarını düzeltmelidirler. Kendi duygularını kontrol edebilmelidirler. Öğrencileri motive edebilmek için üstün çaba harcamalıdırlar. Bunun için Arapça öğretmenleri daima sabırlı ve hoşgörülü olmalıdırlar. Öğrencilerin duygularını ve Arapça öğreniminde yaşadıkları zorlukları anlamalıdırlar. Ayrıca öğretmenler, öğrencilerle, meslektaşlarıyla ve idarecilerle iyi bir iletişim kurabilmek için sosyal becerilere de sahip olmalıdırlar. Bunun için duygusal zekanın ne olduğunu bilmeli ve Arapça öğretimi ve öğreniminde başarısızlık oranını düşürebilmek için duygusal zekayı sınıfta uygulamalıdırlar. Öğretmenler, dersleri, duygusal zeka konusunu göz önüne alarak hazırlamalıdırlar. Arapça öğretimi ve öğreniminde duygusal zekayı göz ardı etmemelidirler.

Yabancı dil öğrencileri kendilerini eğlendiren ve duygularına karşı duyarlı olan bir öğretmen isterler. Öğretmenler, öğrencileri hoş ve ilgi çekici sınıflar hazırlayarak motive etmelidirler. Bunun için eğlenceli konuları seçmelidirler.

Yabancı dil öğretmenleri iyi öğretim araçlarından faydalanmalıdırlar. Kararlı olmalı ve bunu davranışlarıyla öğrencilere de yansıtmalıdırlar. Arap dili eğitimi sürecinin başlangıcında hedeflerini açıkça belirtmelidirler.

Yabancı dil öğretimi ve öğrenimi ortamının fiziksel durumu öğrencilerin duygularına etki etmektedir. Fiziksel şartlar öğrencilerin motivasyonunu olumlu ya da olumsuz yönde değiştirebilir. Yabancı dil sınıfları öğrencilerin duygusal zekaları dikkate alınarak düzenlenmelidirler. Canlı, rahatlatıcı, geniş ve ilgi çekici olmalıdır. Yabancı dil öğretmenleri ve idareciler, mümkün olduğu kadar sınıfları şirin hale getirmeye çalışmalıdırlar.

Yabancı dil öğretim ortamı oldukça önemlidir. Soğuk ve sıkıcı tarzdaki eğitim kurumlarının yeniden tasarlanarak hoş ve şirin bir duruma getirilmesi şarttır.

Yabancı dil öğretimi ve öğrenimi programlarında yabancı dil öğretmenleri, bir dili öğrenmenin önemini ve yararlarını açık bir biçimde öğrencilere açıklamalıdır. Dünyada bir yabancı dil bilmenin ve konuşmanın ayrıcalığını vurgulamalıdır. Öğrencilerin yabancı dil konusundaki kaygılarını ve isteksizliklerini yok etmelidirler ve Arapçaya karşı ilgi uyandırmalıdır. Bunu yaparken de, yine duygusal zeka avantajını kullanmalıdır.

KAYNAKÇA

- EL-HÛLÎ, M. A. (2000). **Arapça Öğretim Metotları**. Arapçadan Çeviren: Cihaner AKÇAY. Ankara: Bizim Büro Yayın Dağıtım.
- ABRAMOVITZ, M. (2001). **What's Your Emotional IQ? Current Health**. USA. Teacher's Edition.
- AKSAN, D. (2003). **Her Yönüyle Dil Ana Çizgileriyle Dilbilim**. (İkinci Baskı). Ankara: TDK Yayınları.
- ATABEK, E. (2000). **Bizim Duygusal Zekamız**. İstanbul: Altın Kitaplar Yayınevi.
- BALTAŞ, Z. (2006). **Duygusal Zeka / İnsanın Dünyasını Aydınlatan ve İşine Yansıyan Işık**. İstanbul: Remzi Yayınevi.
- BROWN, H. D. (1994). **Principles of Language Learning and Teaching**. USA.
- CASPER, C. (2003). **Duygusal Zekamızı Doğru Kullanıyor muyuz?**. Personal Excellence Dergisi. 39, 13. <http://www.rotaline.com/PE/makale/?kod=896>. (11 Haziran 2007)
- COOPER, R. K. ve SAWAF, A. (1999). **Liderlikte Duygusal Zeka**. İngilizceden Çeviren: Z.B. Ayman ve B. Sancar. İstanbul: Sistem Yayıncılık.
- ÇAKIR, C. (1999). **Higher IQ May Not Always Mean Hierarchy**. Ankara: Gazi ELT Conference Proceedings.
- DUMAN, E. (2003). **İngilizce Eğitiminde Duygusal Zeka Boyutu**. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İngiliz Dili Eğitimi Bilim Dalı.
- DUPONT, H. (1994). **Emotional Development, Theory and Applications**. Wesport: Pragager.

- FREEMAN and LARSEN, D. (1986). **Techniques and Principles in Language Teaching**. England.
- GARDNER, H. (1983). **Frames of Mind: The Theory of Multiple Intelligence**. New York: Basic Books.
- GARDNER, H. (1993). **Multiple Intelligences: The Theory in Practise**. New York: Basic Books.
- GOLEMAN, D.(1995). **Duygusal Zeka**. İstanbul: Varlık/Bilim Yayınları.
- GOLEMAN, D. (1998). **İş Başında Duygusal Zeka**. İstanbul: Varlık/Özel Yayınları.
- GOLEMAN, D. (2002). **Duygusal Zeka**. İstanbul: Varlık Yayınları.
- GOLEMAN, D. (2006). **Duygusal Zeka Neden IQ'dan Daha Önemlidir**. (Otuzuncu Baskı). İstanbul: Varlık Yayınları.
- GIBBS, N. (1995). **The EQ Factor**. USA. Time Magazine (October 2).
- HYSON, M. C. (1994). **The Emotional Development of Young Children**. New York: Teachers College Pres.
- KONRAD, S. and HENDL, C. (1999). **Duygularla Güçlenmek**. İsrnbul: Hayat Yayıncılık.
- MAYER, J. D. And SALOVEY, P. 1997. **Emotional Development and Emotional Intelligence**. New York: Basic Books.
- Mc DONOUGH, S. (1981). **Psychology in Foreign Language Teaching**. London: Unwin Hyman.
- PHILLIPS, M. (2000). **Duygusal Mükemmellik**. İstanbul: Alfa Basım Yayım.

- PREIFFER, S. I. (2001). **Emotional Intelligence: Popular But Elusive Construct**. Duke University: Roeper Review.
- ROVENGER, J. (2000). **Fostering Emotional Intelligence**. USA: School Library Journal.
- SARTORIUS, M. (1999). **Kadınlarda Duygusal Zeka**. İstanbul: Varlık Yayınları.
- SEKMAN, M. (1997). **Ya Bir Yol Bul Ya Bir Yol Aç Ya da Yoldan Çekil**. İstanbul: Timaş Yayınları.
- SHAPIRO, L. (1999). **Yüksek EQ'lu Bir Çocuk Yetiştirmek**. İstanbul: Varlık Yayınları.
- WEISINGER, H. (1990). **İş Yaşamında Duygusal Zeka**. Oxford: OUP.
- YAYLACI, G. Ö. (2006). **Duygusal Zeka ve İletişim Yeteneği / Kariyer Yaşamında**. İstanbul: Hayat Yayınları.
- YEŞİLYAPRAK, B. (2001). **Duygusal Zeka ve Eğitim Açısından Doğurguları**. Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi. 7 (25), 139-146.

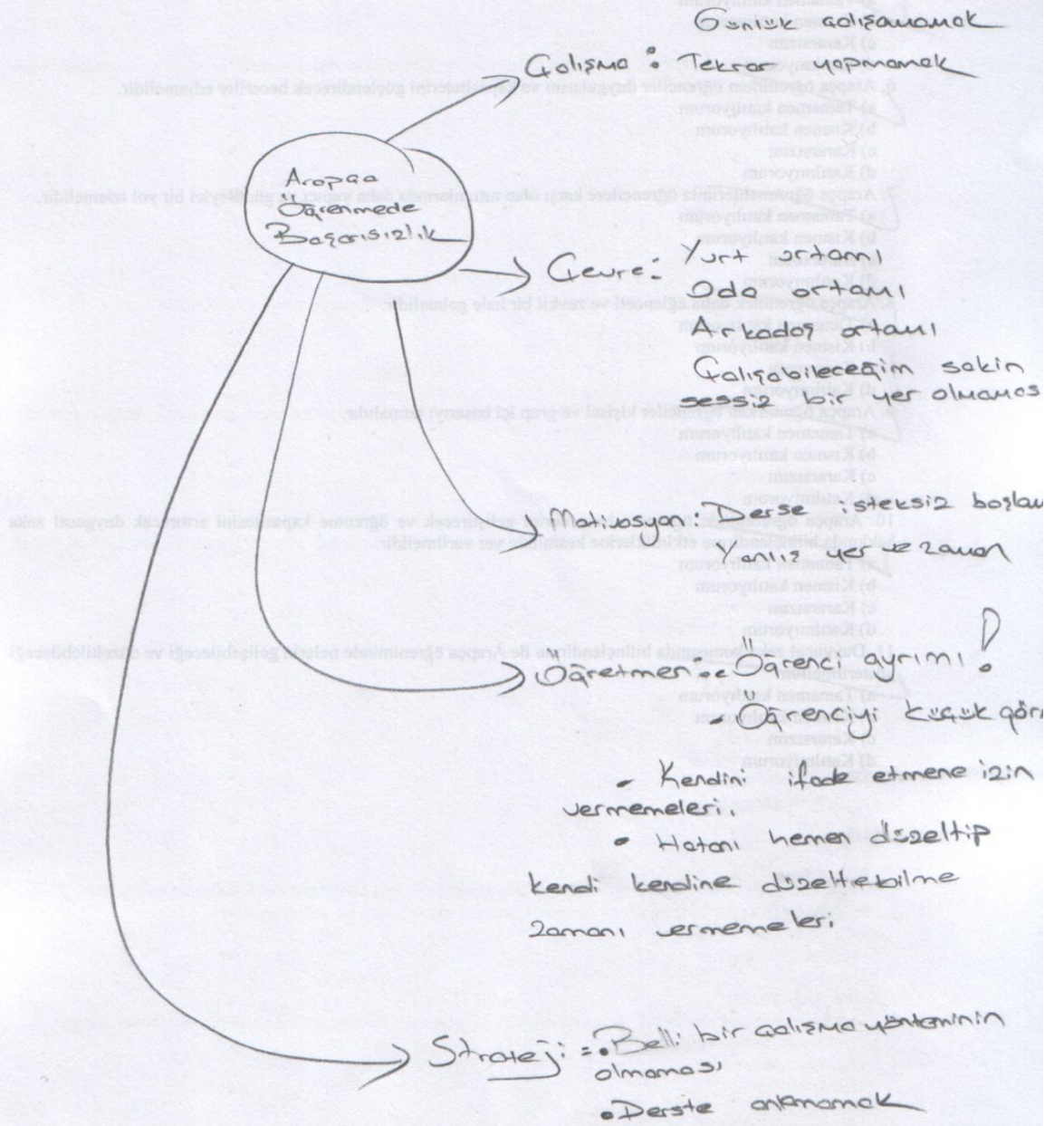
EKLER

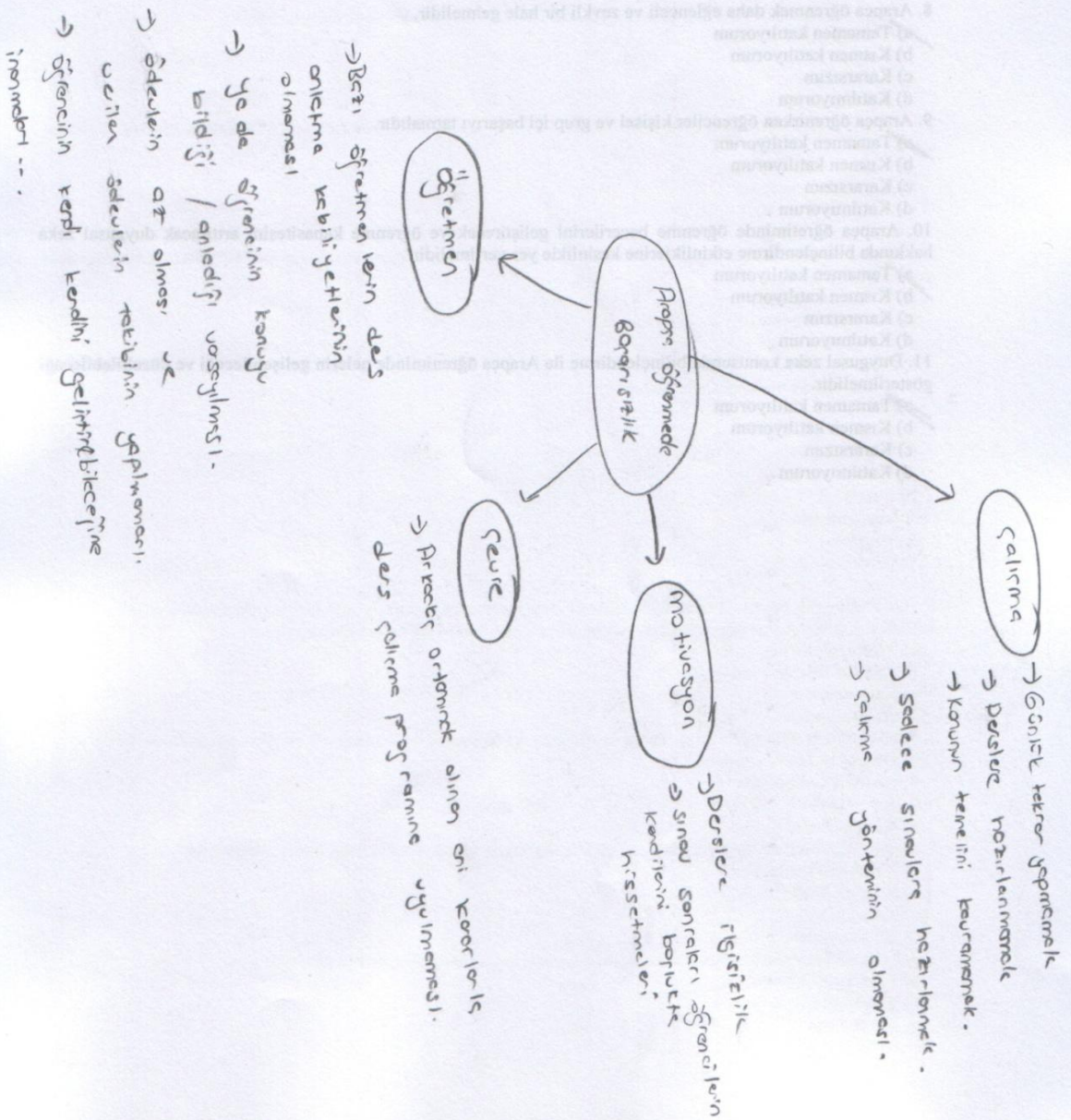
EK-1. DUYGUSAL ZEKA ETKİNLİĞİ ZİHİN HARİTALARI

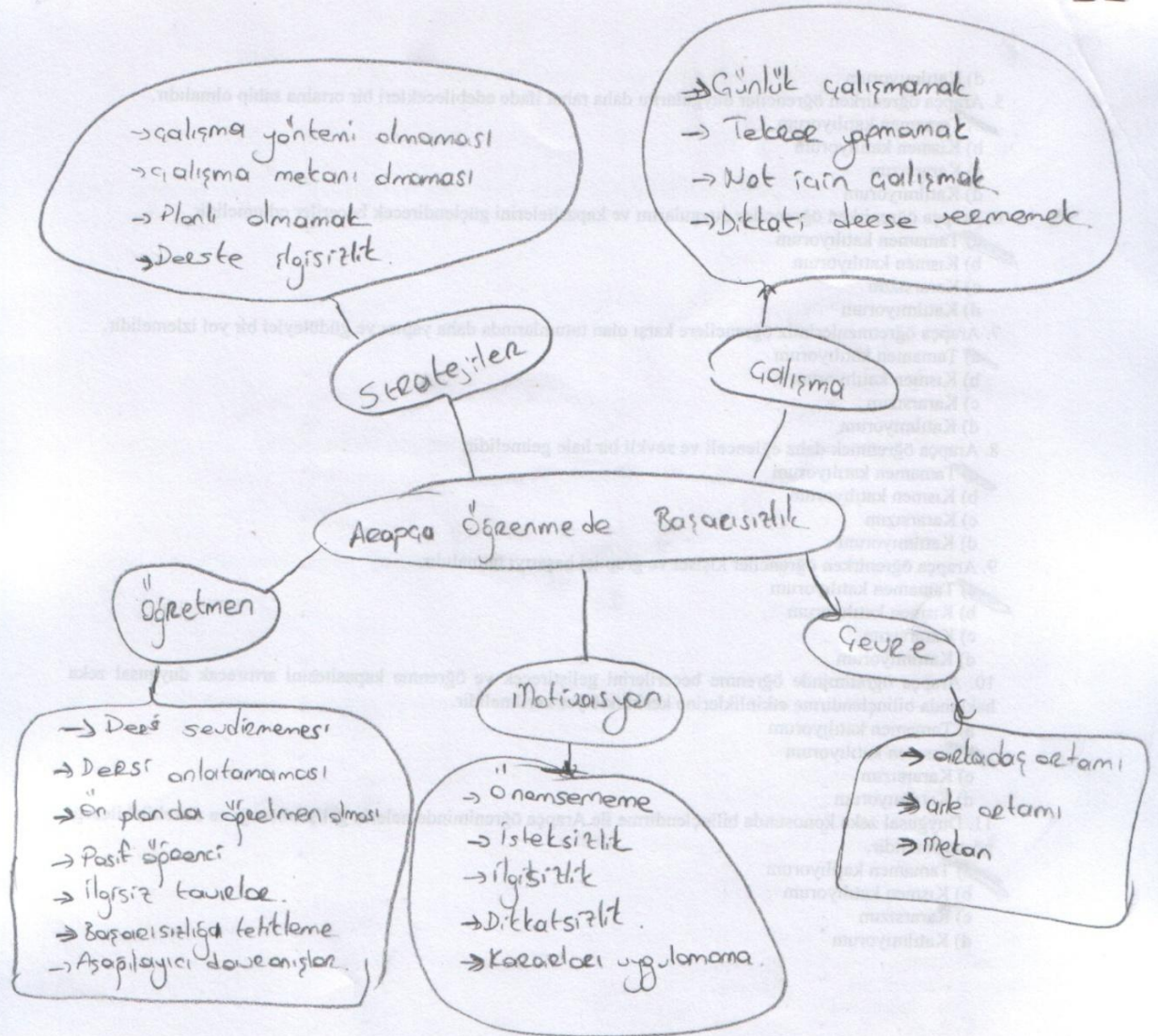
EK-2. ANKET

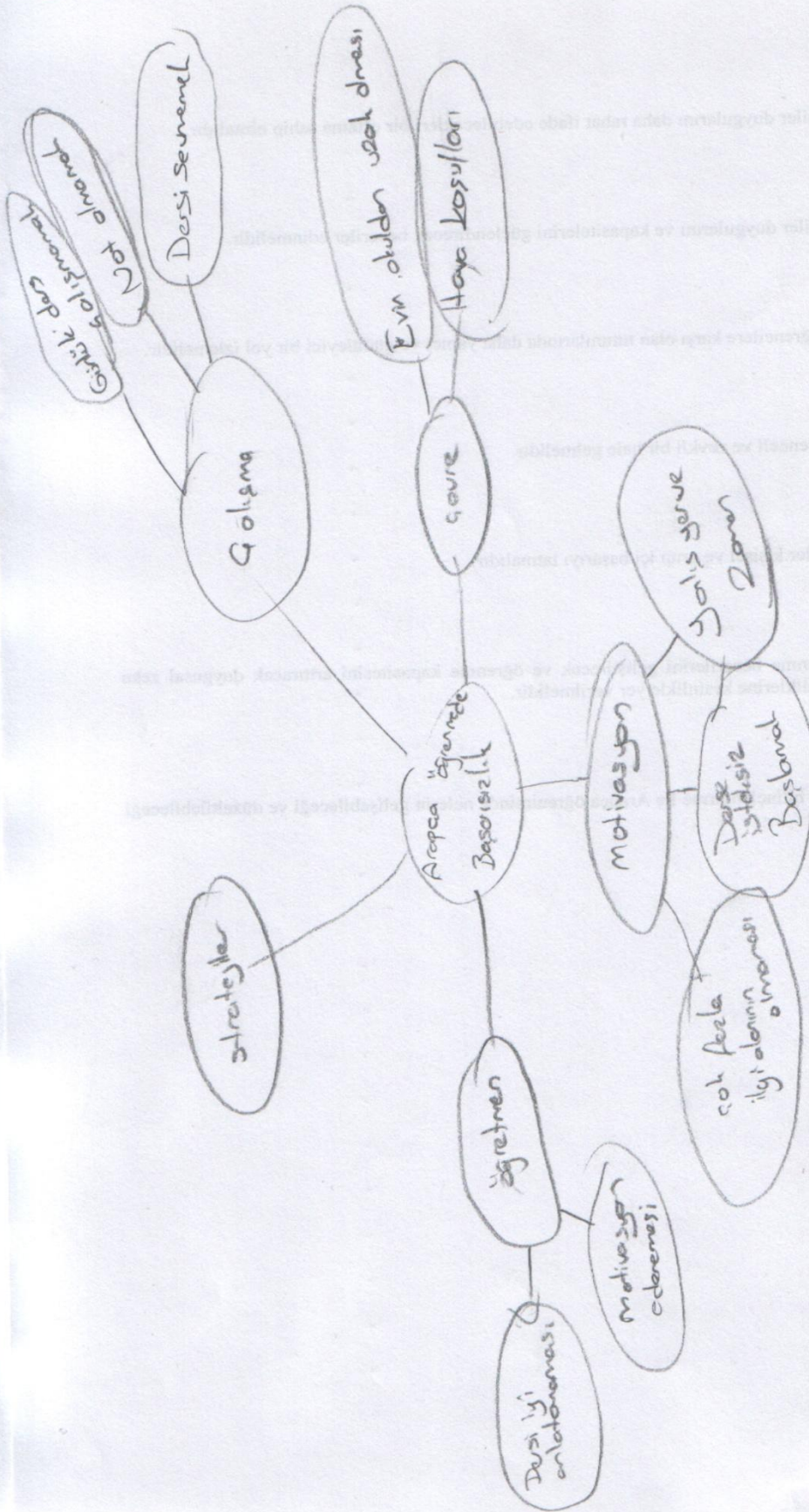
EK-3. ANKETE VERİLEN YANITLARIN ANALİZİ

EK-4. İKİ MODEL DERS

EK-2**ANKET****DUYGUSAL ZEKA**

A- Bu bölümdeki sorular duygusal zeka hakkındaki genel bilgilerinizle ilgilidir.

1. Duygusal zeka konusunda bilgi sahibiyim.

- a) Tamamen katılıyorum
- b) Kısmen katılıyorum
- c) Kararsızım
- d) Katılmıyorum

2. Duygusal zeka konusunda orta öğretimde (ortaokul ve lise) bilgi edindim.

- a) Tamamen katılıyorum
- b) Kısmen katılıyorum
- c) Kararsızım
- d) Katılmıyorum

3. Duygusal zeka konusunda yüksek öğretimde bilgi edindim.

- a) Tamamen katılıyorum
- b) Kısmen katılıyorum
- c) Kararsızım
- d) Katılmıyorum

4. Duygusal zeka konusunda basından, internetten ve kitaplardan bilgi edindim.

- a) Tamamen katılıyorum
- b) Kısmen katılıyorum
- c) Kararsızım
- d) Katılmıyorum

5. Duygusal zeka konusunda ailemden ve çevremden bilgi edindim.

- a) Tamamen katılıyorum
- b) Kısmen katılıyorum
- c) Kararsızım
- d) Katılmıyorum

6. Duygusal zeka nedir, kendi düşüncelerinizle kısaca tanımlayabilir misiniz?

Duygusal zeka:

.....

B- Bu bölüm hazırlık sınıfındaki Arapça öğreniminizle ilgilidir.

1. Arapça öğrenmek için çok isteki ve gayretliydim.

- a) Tamamen katılıyorum
- b) Kısmen katılıyorum
- c) Kararsızım
- d) Katılmıyorum

2. Arapça öğrenmeye başlamadan önce yabancı dil öğrenemem duygusuna kapılmıştım.

- a) Tamamen katılıyorum
- b) Kısmen katılıyorum
- c) Kararsızım
- d) Katılmıyorum

3. Arapça öğrenemem duygusunu öğretmenimin telkini sayesinde yendim.

- a) Tamamen katılıyorum
- b) Kısmen katılıyorum
- c) Kararsızım
- d) Katılmıyorum

4. Arapça öğrenemem duygusunu kendi kendime yendim.

- a) Tamamen katılıyorum
- b) Kısmen katılıyorum
- c) Kararsızım
- d) Katılmıyorum

5. Arapça öğrenemem duygusunu çevremin telkiniyle yendim.

- a) Tamamen katılıyorum
- b) Kısmen katılıyorum
- c) Kararsızım
- d) Katılmıyorum

6. Arapça öğrenemem duygusuna hiç kapılmadım.

- a) Tamamen katılıyorum
- b) Kısmen katılıyorum
- c) Kararsızım
- d) Katılmıyorum

7. Arapça öğrenmemin gerçekten faydalı olacağını düşündüm.

- a) Tamamen katılıyorum
- b) Kısmen katılıyorum
- c) Kararsızım
- d) Katılmıyorum

8. Arapça öğretmenlerimin bana olan yaklaşımları gerçekten hayal ettiğim gibiydi.

- a) Tamamen katılıyorum
- b) Kısmen katılıyorum
- c) Kararsızım
- d) Katılmıyorum

9. Arapça öğretmenlerimin bana olan yaklaşımları, derse olan ilgim üzerinde etkili olmuştur.

- a) Tamamen katılıyorum
- b) Kısmen katılıyorum
- c) Kararsızım
- d) Katılmıyorum

10. Arapça öğretmenlerimin duygusal durumu, sinirli ya da mutlu oluşu motivasyonumu etkilemiştir.

- a) Tamamen katılıyorum
- b) Kısmen katılıyorum
- c) Kararsızım
- d) Katılmıyorum

11. Arapça öğretmenlerimin derse karşı pozitif ya da negatif tutumu Arapça öğrenimime yansımıştır.

- a) Tamamen katılıyorum
- b) Kısmen katılıyorum
- c) Kararsızım
- d) Katılmıyorum

12. Arapça öğretmenlerim dil öğrenme motivasyonumu sürekli aktif kılabilmiştir.

- a) Tamamen katılıyorum
- b) Kısmen katılıyorum
- c) Kararsızım
- d) Katılmıyorum

13. Arapça öğretmenlerim dil öğrenme ortamında iyi bir empati yaratmışlardır.

- a) Tamamen katılıyorum
- b) Kısmen katılıyorum

- c) Kararsızım
- d) Katılmıyorum

14. Arapça öğretmenlerim kendi duygularını algılayabilmiş, kontrol edip, yönlendirebilmişlerdir.

- a) Tamamen katılıyorum
- b) Kısmen katılıyorum
- c) Kararsızım
- d) Katılmıyorum

15. Arapça öğretmenlerim dil öğrenme ortamında iyi bir empati yaratmışlardır.

- a) Tamamen katılıyorum
- b) Kısmen katılıyorum
- c) Kararsızım
- d) Katılmıyorum

16. Arapça öğretmenlerim kendi duygularımı anlamama, kontrol etmeye yardımcı olmuşlardır.

- a) Tamamen katılıyorum
- b) Kısmen katılıyorum
- c) Kararsızım
- d) Katılmıyorum

17. Arapça öğretmenlerim başkalarının duygularımı anlamama ve ona göre davranış geliştirmeme yardımcı olmuşlardır.

- a) Tamamen katılıyorum
- b) Kısmen katılıyorum
- c) Kararsızım
- d) Katılmıyorum

18. Arapça öğretmenlerim duygusal zeka düzeyimi yükseltmeme yardımcı olmuşlardır.

- a) Tamamen katılıyorum
- b) Kısmen katılıyorum
- c) Kararsızım
- d) Katılmıyorum

19. Arapça öğretmenlerim hepimize eşit öğrenme ortamı sağlamıştır.

- a) Tamamen katılıyorum
- b) Kısmen katılıyorum
- c) Kararsızım
- d) Katılmıyorum

20. Arapça öğretmenlerim ilgi alanlarıma ve isteklerime önem vermiştir.

- a) Tamamen katılıyorum
- b) Kısmen katılıyorum
- c) Kararsızım
- d) Katılmıyorum

21. Arapça öğretmenlerim Arapça öğrenirken zayıf yanlarımı ve kuvvetli yanlarımı fark etmiştir.

- a) Tamamen katılıyorum
- b) Kısmen katılıyorum
- c) Kararsızım
- d) Katılmıyorum

22. Arapça öğretmenlerim duygularıma ve fikirlerime her zaman saygı göstermişlerdir.

- a) Tamamen katılıyorum
- b) Kısmen katılıyorum
- c) Kararsızım
- d) Katılmıyorum

23. Arapça öğretmenlerimin ders anlatırken vücut dilini de kullanmaları dersi daha iyi anlamamı sağlamıştır.

- a) Tamamen katılıyorum
- b) Kısmen katılıyorum
- c) Kararsızım
- d) Katılmıyorum

24. Arapça öğretmenlerimin ders anlatırken görsel ve işitsel araçlar kullanması Arapça öğrenmemi etkilemiştir.

- a) Tamamen katılıyorum
- b) Kısmen katılıyorum
- c) Kararsızım
- d) Katılmıyorum

25. Arapça öğretmenlerim dil öğrenme kapasitemin farkına varmamı ve bu kapasitemi kullanmamı sağlamışlardır.

- a) Tamamen katılıyorum
- b) Kısmen katılıyorum
- c) Kararsızım
- d) Katılmıyorum

26. Arapça öğretmenlerimin duygusal zeka bağlamındaki tavır ve tutumları, Arapça öğrenirken beni olumlu veya olumsuz yönde etkilemiştir.

- a) Tamamen katılıyorum
- b) Kısmen katılıyorum
- c) Kararsızım
- d) Katılmıyorum

27. Arapça öğretmenlerim ders anlatırken gerçekten hayattan örnekler vermişlerdir.

- a) Tamamen katılıyorum
- b) Kısmen katılıyorum

- c) Kararsızım
- d) Katılmıyorum

28. Arapça öğretmenlerimin ders anlatırken gerçekten hayattan örnekler vermesi daha etkili ve daha öğretici olmuştur.

- a) Tamamen katılıyorum
- b) Kısmen katılıyorum
- c) Kararsızım
- d) Katılmıyorum

29. Arapça öğretmenlerim bana sorumluluk duygusu vermişlerdir.

- a) Tamamen katılıyorum
- b) Kısmen katılıyorum
- c) Kararsızım
- d) Katılmıyorum

30. Arapça öğretmenlerim ders dışı sorunlarıma ilgi göstermiştir.

- a) Tamamen katılıyorum
- b) Kısmen katılıyorum
- c) Kararsızım
- d) Katılmıyorum

31. Arapça öğretmenlerimin ders dışı sorunlarımla ilgilenmesi beni çok memnun etmiştir.

- a) Tamamen katılıyorum
- b) Kısmen katılıyorum
- c) Kararsızım
- d) Katılmıyorum

32. Arapça öğretmenlerim derste emirler vererek bir şeyler yaptırmak yerine daha yumuşak ifadeler kullanarak daha iyi motive olmamı sağlamışlardır.

- a) Tamamen katılıyorum
- b) Kısmen katılıyorum
- c) Kararsızım
- d) Katılmıyorum

33. Arapça öğretmenlerim herhangi bir hata yaptığımda nedenini öğrenmeden tepki göstermemişlerdir.

- a) Tamamen katılıyorum
- b) Kısmen katılıyorum
- c) Kararsızım
- d) Katılmıyorum

34. Arapça öğretmenlerim derste duygularımı ifade etmeme yardımcı olmuşlardır.

- a) Tamamen katılıyorum
- b) Kısmen katılıyorum
- c) Kararsızım
- d) Katılmıyorum

35. Arapça öğretmenlerimin derste duygularımı ifade etmeme yardımcı olması derse olan ilgimi etkilemiştir.

- a) Tamamen katılıyorum
- b) Kısmen katılıyorum
- c) Kararsızım
- d) Katılmıyorum

36. Arapça derslerinde öğrendiğim dil becerilerini sınıfta uygulayabilme şansına sahip olmuşumdur.

- a) Tamamen katılıyorum
- b) Kısmen katılıyorum
- c) Kararsızım
- d) Katılmıyorum

37. Arapça derslerimiz hayat becerileri ve sosyal yeteneklerimiz üzerinde yoğunlaşmıştır.

- a) Tamamen katılıyorum
- b) Kısmen katılıyorum
- c) Kararsızım
- d) Katılmıyorum

38. Arapça öğrenirken kullandığımız ders kitabının içeriği ve dizaynı duygularımı ve Arapça öğrenmemi etkilemiştir.

- a) Tamamen katılıyorum
- b) Kısmen katılıyorum
- c) Kararsızım
- d) Katılmıyorum

39. Arapça öğrenirken kullandığımız ders kitabı beni hem duygusal hem de eğitsel açıdan memnun etmiştir.

- a) Tamamen katılıyorum
- b) Kısmen katılıyorum
- c) Kararsızım
- d) Katılmıyorum

40. Arapça öğrenme ortamındaki arkadaşlarımızla iyi iletişim kurdum.

- a) Tamamen katılıyorum
- b) Kısmen katılıyorum
- c) Kararsızım
- d) Katılmıyorum

41. Arapça öğrenme ortamındaki arkadaşlarımızla olan pozitif ya da negatif iletişimim Arapça öğrenmeme yansımıştır.

- a) Tamamen katılıyorum
- b) Kısmen katılıyorum

- c) Kararsızım
- d) Katılmıyorum

42. Arapça öğrenirken öğretmenimin bize grup çalıştırmaları yaptırması çok hoşuma gitti.

- a) Tamamen katılıyorum
- b) Kısmen katılıyorum
- c) Kararsızım
- d) Katılmıyorum

43. Arapça öğrenirken derste arkadaşlarımla benim fikirlerime ve sorulara verdiğim cevaplara karşı gösterdikleri olumlu ya da olumsuz tepkiler Arapça öğrenmemi çok etkiledi.

- a) Tamamen katılıyorum
- b) Kısmen katılıyorum
- c) Kararsızım
- d) Katılmıyorum

44. Arapça öğrenirken girdiğim sınavlar duygusal zeka kullanmamı sağlamıştır.

- a) Tamamen katılıyorum
- b) Kısmen katılıyorum
- c) Kararsızım
- d) Katılmıyorum

45. Arapça öğrenirken girdiğim sınavlar duygusal zekam dikkate alınarak hazırlanmıştır.

- a) Tamamen katılıyorum
- b) Kısmen katılıyorum
- c) Kararsızım
- d) Katılmıyorum

46. Arapça öğrenirken girdiğim sınavlardan aldığım notlar, dil öğrenme motivasyonumu önemli derecede etkilemiştir.

- a) Tamamen katılıyorum
- b) Kısmen katılıyorum
- c) Kararsızım
- d) Katılmıyorum

47. Arapça öğrenirken girdiğim sınavlardan aldığım iyi notlar duygusal zekamı pozitif yönde, kötü notlar da negatif yönde etkilemiştir.

- a) Tamamen katılıyorum
- b) Kısmen katılıyorum
- c) Kararsızım
- d) Katılmıyorum

48. İlgi alanlarınız ve hobileriniz nelerdir?

- a) Müzik
- b) Sanat
- c) Bilgisayar
- d) Spor
- e) Kitap
- f) Fotoğrafçılık
- g) Seyahat
- h) Diğer:

C- Bu bölüm gelecekte Arapça öğretiminde duygusal zeka konusundaki beklentilerinizle ilgilidir.

1. İleriki yıllarda Arapça öğretiminde duygusal zekanın önemi daha iyi anlaşılmalıdır.

- a) Tamamen katılıyorum
- b) Kısmen katılıyorum

- c) Kararsızım
- d) Katılmıyorum

2. Arapça öğretmenlerimiz kendi duygularını daha iyi anlamalı, kontrol etmeli ve yönlendirebilmelidirler.

- a) Tamamen katılıyorum
- b) Kısmen katılıyorum
- c) Kararsızım
- d) Katılmıyorum

3. Arapça öğretiminde öğrenci motivasyonunu sağlamak için duygusal zeka temel alınmalıdır.

- a) Tamamen katılıyorum
- b) Kısmen katılıyorum
- c) Kararsızım
- d) Katılmıyorum

4. Arapça dil becerilerinin kazanılmasında duygusal zeka aktif rol oynamalıdır.

- a) Tamamen katılıyorum
- b) Kısmen katılıyorum
- c) Kararsızım
- d) Katılmıyorum

5. Arapça öğrenirken öğrenciler duygularını daha rahat ifade edebilecekleri bir ortama sahip olmalıdır.

- a) Tamamen katılıyorum
- b) Kısmen katılıyorum
- c) Kararsızım
- d) Katılmıyorum

6. Arapça öğrenirken öğrenciler duygularını ve kapasitelerini güçlendirecek beceriler edinmelidir.

- a) Tamamen katılıyorum
- b) Kısmen katılıyorum
- c) Kararsızım
- d) Katılmıyorum

7. Arapça öğretmenlerimiz öğrencilere karşı olan tutumlarında daha yapıcı ve güdüleyici bir yol izlemelidir.

- a) Tamamen katılıyorum
- b) Kısmen katılıyorum
- c) Kararsızım
- d) Katılmıyorum

8. Arapça öğrenmek daha eğlenceli ve zevkli bir hale gelmelidir.

- a) Tamamen katılıyorum
- b) Kısmen katılıyorum
- c) Kararsızım
- d) Katılmıyorum

9. Arapça öğrenirken öğrenciler kişisel ve grup içi başarıyı tatmalıdır.

- a) Tamamen katılıyorum
- b) Kısmen katılıyorum
- c) Kararsızım
- d) Katılmıyorum

10. Arapça öğretiminde öğrenme becerilerini geliştirecek ve öğrenme kapasitesini arttıracak duygusal zeka hakkında bilinçlendirme etkinliklerine kesinlikle yer verilmelidir.

- a) Tamamen katılıyorum
- b) Kısmen katılıyorum

- c) Kararsızım
- d) Katılmıyorum

11. Duygusal zeka konusunda bilinçlendirme ile Arapça öğreniminde nelerin gelişebileceği ve düzeltilebileceği gösterilmelidir.

- a) Tamamen katılıyorum
- b) Kısmen katılıyorum
- c) Kararsızım
- d) Katılmıyorum

EK-3

ANKETE VERİLEN YANITLARIN ANALİZİ

A. Öğrencilerin duygusal zeka konusundaki genel bilgileriyle ilgili sorulara verilen yanıtlar.

Sorular	1				2				3				4			
Yanıtlar	A	B	C	D	A	B	C	D	A	B	C	D	A	B	C	D
Yanıt sayısı	4	11	4	11	0	3	2	25	3	3	4	20	3	11	1	15
Yanıt yüzdesi	13	36	13	36	0	10	6	83	10	10	13	66	10	36	3	50

Sorular	5				6											
Yanıtlar	A	B	C	D	Öğrenciler, duygusal zeka konusunda kendi düşüncelerini belirtmişlerdir.											
Yanıt sayısı	2	4	1	23												
Yanıt yüzdesi	6	13	3	76												

B. Öğrencilerin hazırlık sınıfındaki Arapça öğrenimleriyle ilgili sorulara verilen yanıtlar.

Sorular	1				2				3				4			
Yanıtlar	A	B	C	D	A	B	C	D	A	B	C	D	A	B	C	D
Yanıt sayısı	11	10	5	4	13	5	2	10	6	11	1	12	8	14	1	7
Yanıt yüzdesi	36	33	16	13	43	16	6	33	30	36	3	40	26	46	3	23

Sorular	5				6				7				8			
Yanıtlar	A	B	C	D	A	B	C	D	A	B	C	D	A	B	C	D
Yanıt sayısı	3	6	1	20	10	2	2	16	13	13	4	0	9	13	4	4
Yanıt yüzdesi	10	20	3	66	33	6	6	53	43	43	13	0	30	43	13	13

Sorular	9				10				11				12			
Yanıtlar	A	B	C	D	A	B	C	D	A	B	C	D	A	B	C	D
Yanıt sayısı	16	8	4	2	15	8	3	4	13	9	6	2	4	6	2	18
Yanıt yüzdesi	53	26	13	6	50	26	10	13	43	30	20	6	13	20	6	60

Sorular	13				14				15				16			
Yanıtlar	A	B	C	D	A	B	C	D	A	B	C	D	A	B	C	D
Yanıt sayısı	5	6	11	8	6	13	6	5	9	10	4	7	1	6	5	18
Yanıt yüzdesi	16	20	36	26	20	43	20	16	30	33	13	23	3	20	16	60

Sorular	17				18				19				20			
Yanıtlar	A	B	C	D	A	B	C	D	A	B	C	D	A	B	C	D
Yanıt sayısı	3	5	4	18	3	3	9	15	13	14	2	1	6	6	4	14
Yanıt yüzdesi	10	16	13	60	10	10	30	50	43	46	6	3	20	20	13	46

Sorular	21				22				23				24			
Yanıtlar	A	B	C	D	A	B	C	D	A	B	C	D	A	B	C	D
Yanıt sayısı	7	7	10	6	4	20	2	4	14	8	4	4	20	4	1	5
Yanıt yüzdesi	23	23	33	20	13	66	6	13	46	26	13	13	66	13	3	16

Sorular	25				26				27				28			
Yanıtlar	A	B	C	D	A	B	C	D	A	B	C	D	A	B	C	D
Yanıt sayısı	4	7	5	14	14	10	2	4	16	8	2	4	17	9	2	2
Yanıt yüzdesi	13	23	16	46	46	33	6	13	53	26	6	13	56	30	6	6

Sorular	29				30				31				32			
Yanıtlar	A	B	C	D	A	B	C	D	A	B	C	D	A	B	C	D
Yanıt sayısı	5	7	6	12	12	8	5	5	20	7	2	1	14	13	2	1
Yanıt yüzdesi	16	23	20	40	40	26	16	16	66	23	6	3	46	43	6	3

Sorular	33				34				35				36			
Yanıtlar	A	B	C	D	A	B	C	D	A	B	C	D	A	B	C	D
Yanıt sayısı	8	10	4	8	2	4	9	15	4	16	10	0	0	5	5	20
Yanıt yüzdesi	26	33	13	26	6	13	30	50	13	53	33	0	0	16	16	66

Sorular	37				38				39				40			
Yanıtlar	A	B	C	D	A	B	C	D	A	B	C	D	A	B	C	D
Yanıt sayısı	3	8	6	13	14	13	2	1	8	11	4	7	14	7	0	9
Yanıt yüzdesi	10	26	20	43	46	43	6	3	26	36	13	23	46	23	0	30

Sorular	41				42				43				44			
Yanıtlar	A	B	C	D	A	B	C	D	A	B	C	D	A	B	C	D
Yanıt sayısı	15	10	2	3	10	8	9	3	10	9	4	7	0	2	3	25
Yanıt yüzdesi	50	33	6	10	33	26	30	10	33	30	13	23	0	6	10	83

Sorular	45				46				47				48			
Yanıtlar	A	B	C	D	A	B	C	D	A	B	C	D	* Öğrencilerin ilgi alanları ve hobileri:			
Yanıt sayısı	0	2	2	26	20	6	2	2	28	2	0	0				
Yanıt yüzdesi	0	6	6	86	66	20	6	6	93	6	0	0				

(*) 1) Bilgisayar

3) Spor

5) Kitaplar

7) Fotoğrafçılık

2) Müzik

4) Sanat

6) Seyahat

8) Diğer

C. Öğrencilerin gelecekte Arapça öğretiminde duygusal zeka konusundaki beklentileriyle ilgili sorulara verilen yanıtlar.

Sorular	1				2				3				4			
Yanıtlar	A	B	C	D	A	B	C	D	A	B	C	D	A	B	C	D
Yanıt sayısı	26	4	0	0	29	1	0	0	27	2	1	0	27	3	0	0
Yanıt yüzdesi	86	13	0	0	96	3	0	0	90	6	3	0	90	10	0	0

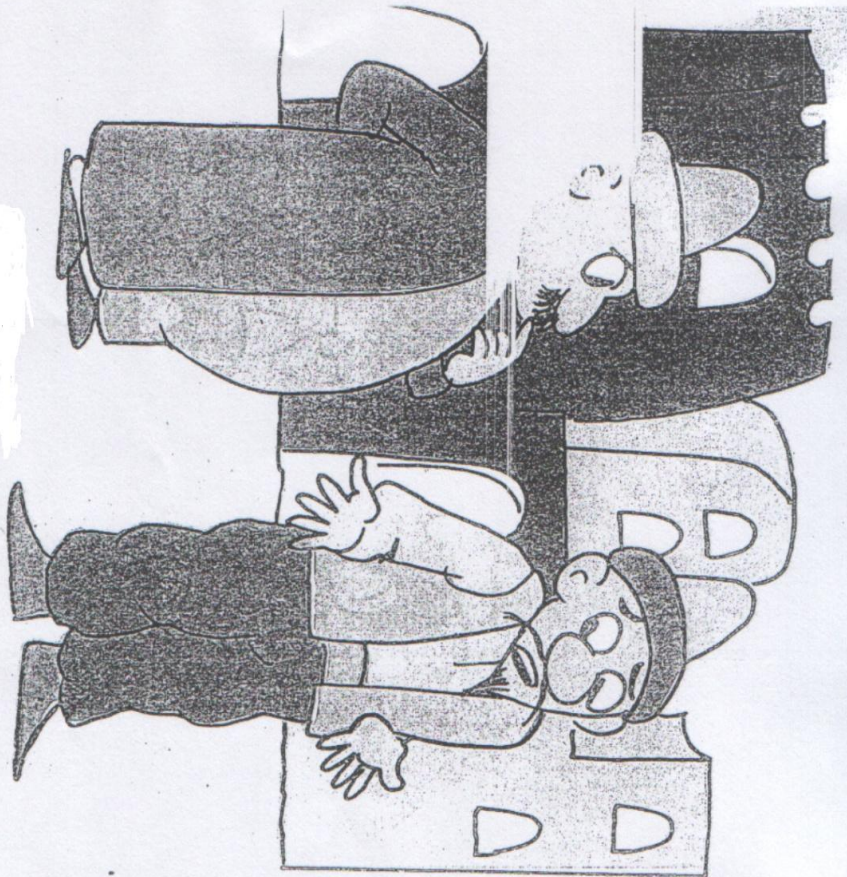
Sorular	5				6				7				8			
Yanıtlar	A	B	C	D	A	B	C	D	A	B	C	D	A	B	C	D
Yanıt sayısı	30	0	0	0	27	3	0	0	30	0	0	0	30	0	0	0
Yanıt yüzdesi	100	0	0	0	90	10	0	0	100	0	0	0	100	0	0	0

Sorular	9				10				11			
Yanıtlar	A	B	C	D	A	B	C	D	A	B	C	D
Yanıt sayısı	27	3	0	0	30	0	0	0	28	2	0	0
Yanıt yüzdesi	90	10	0	0	100	0	0	0	93	6	0	0

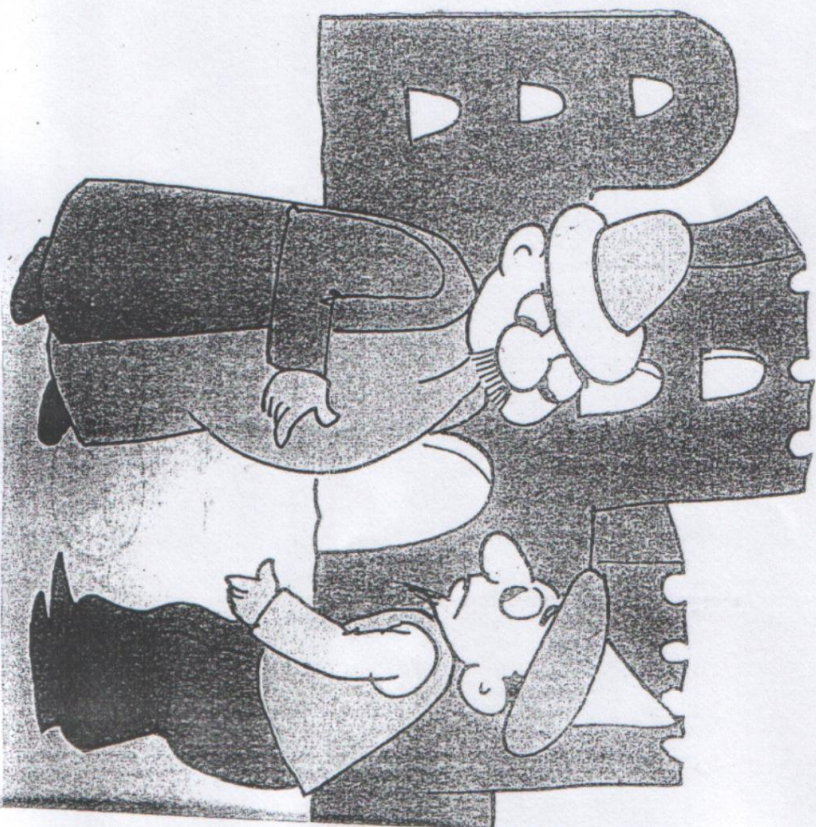
EK-4

İKİ MODEL DERS
BİRİNCİ MODEL DERS

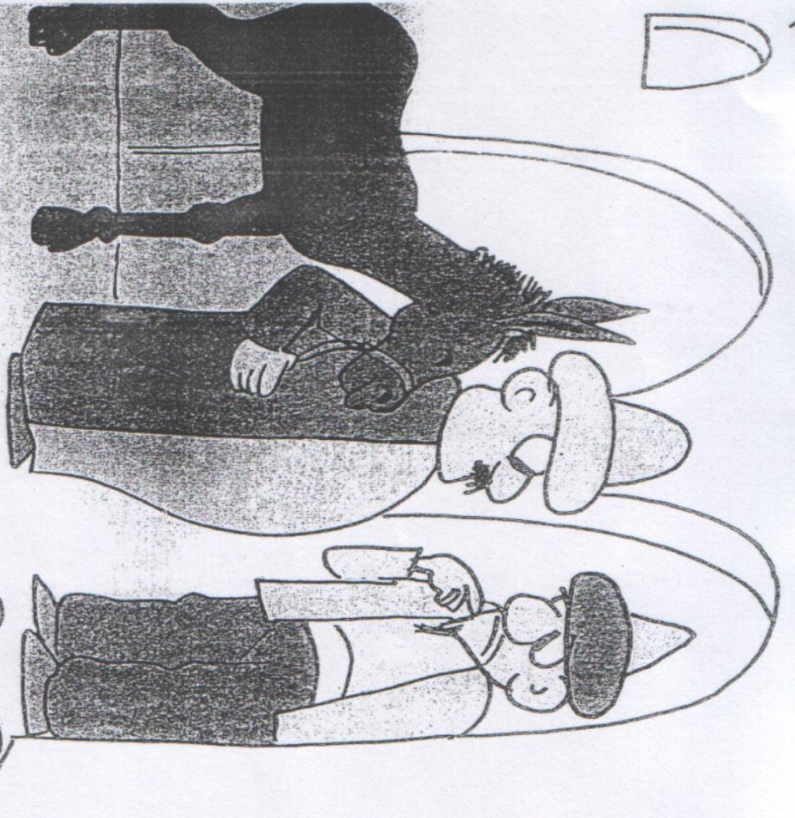

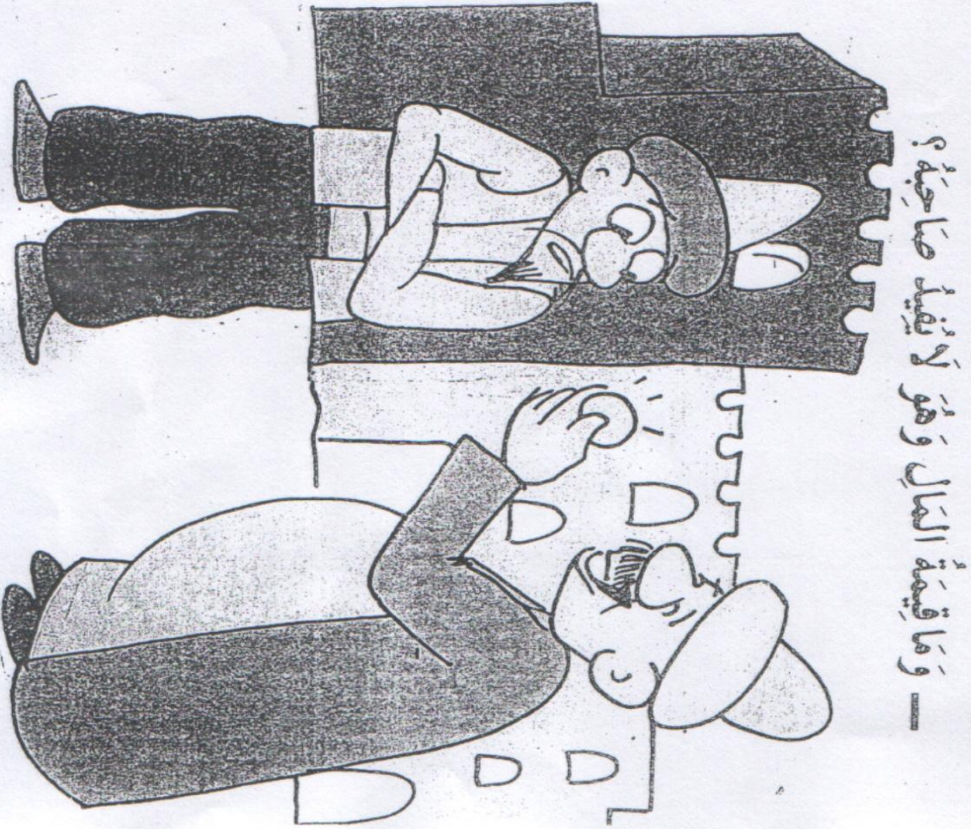
فَقَالَ لَهُ جُحَايَا مَا مُسْتَكْرًا :
 — أَتُرِيدُ أَنْ أَكُونَ مِثْلَكَ ؟ أَسْتَعِيرُ مُتَطَلِّبَاتِي مِنْ
 الْجَيْرَانِ ، وَأَمْنَعُ عَنْ نَفْسِي الطَّعَامَ وَالْمَلْبَسَ ،
 لَكِنِّي أَكُونَ مِثْلَكَ ، صَاحِبَ مَالٍ ؟

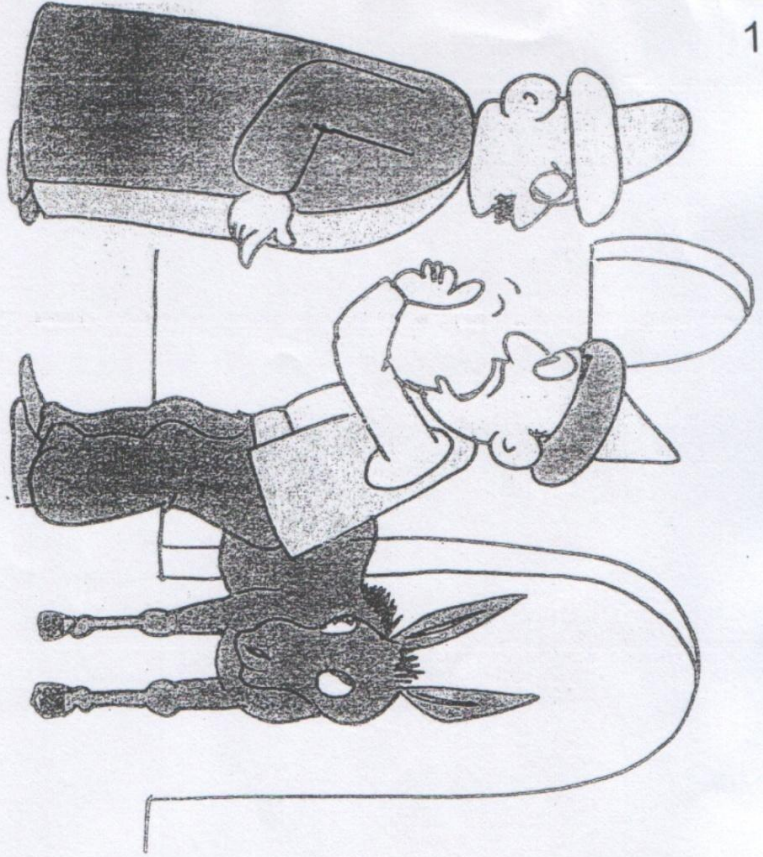
كَانَ لِمُجْحَا جَارٌ شَدِيدُ الْبُخْلِ ، كُلَّمَا رَأَى جُحَا
 رَاحَ يَحْنُئُهُ وَيَضْحَكُهُ بَعْدَ الْإِئْتِاقِ عَلَى بَيْتِهِ ، حَتَّى
 يُصْبِحَ مِثْلَهُ لَدَيْهِ مَالٌ كَثِيرٌ .

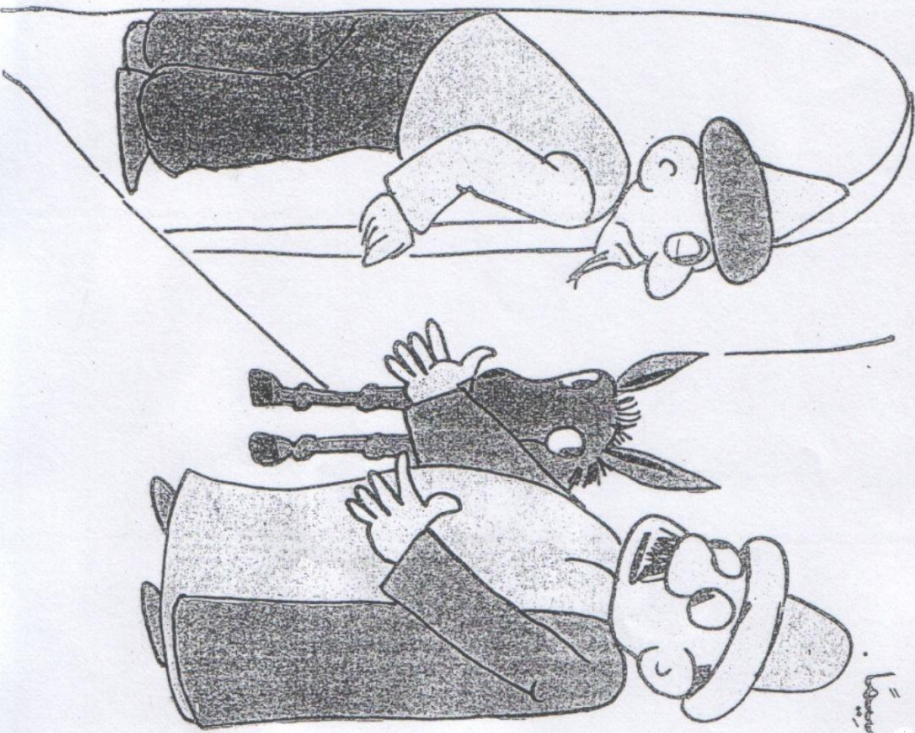
قَالَ الْبَيْخِيلُ: يَكْفِي أَنْ تَرَى بَرِيقَهُ!!
وَفِي يَوْمٍ جَاءَ الْبَيْخِيلُ إِلَى جُحَا، وَطَلَبَ مِنْهُ أَنْ
يُعِيرَهُ حِمَارَهُ، فَأَعْطَاهُ لَهُ، فَلَمَّا قَضَى الْبَيْخِيلُ حَاجَتَهُ
عَادَ بِالْحِمَارِ، وَطَلَبَ مِنْ جُحَا أَنْ يَدْفَعَ لَهُ دِينَارًا

قَالَ الْبَيْخِيلُ:
— وَمَاذَا فِي ذَلِكَ؟ أَنَا عِنْدِي مَالٌ وَأَنْتَ لَيْسَ
عِنْدَكَ مِثْلُ مَا عِنْدِي.
قَالَ جُحَا:
— وَمَا قِيَمَةُ الْمَالِ وَهُوَ لَا يُفِيدُ صَاحِبَهُ؟

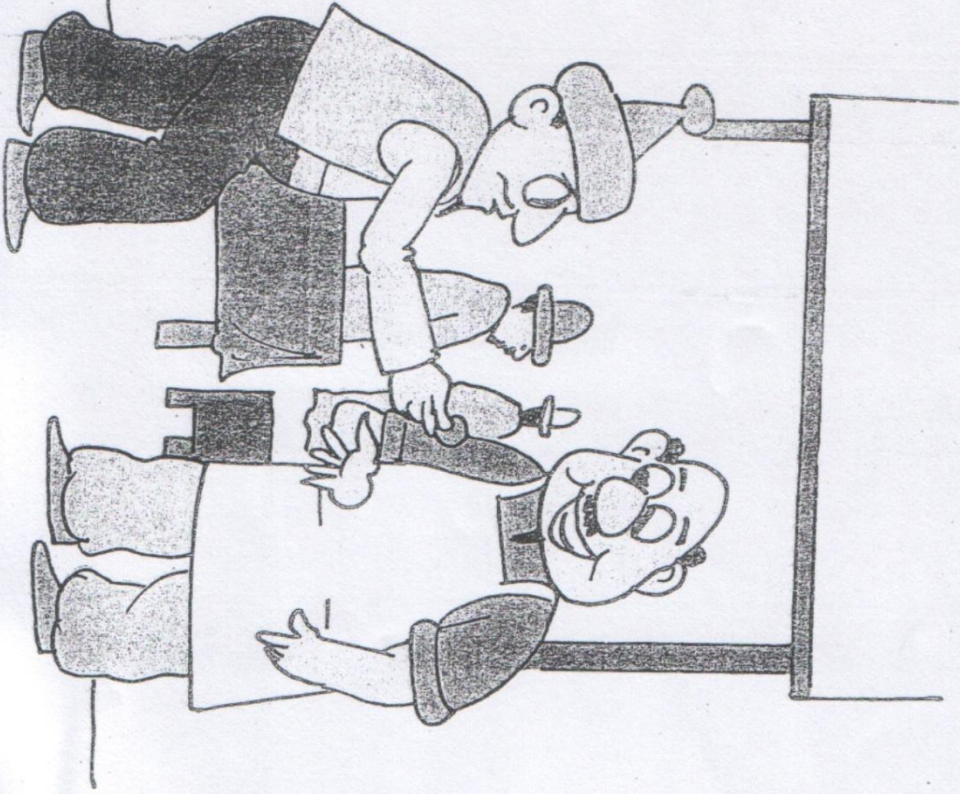

قَالَ جُحَا فِي غَضَبٍ:
— أَلَا تُجْعِلُ يَارْجُلُ؟ أَلَيْكَ تَسْتَعِيرُ حِمَارِي
دَائِمًا، وَلَا أَطْلُبُ مِنْكَ أَجْرًا عَلَى ذَلِكَ، فَخُذْهَا هُوَ
الْدِّيَارُ وَلَا تَطْلُبْ حِمَارِي ثَانِيًا.

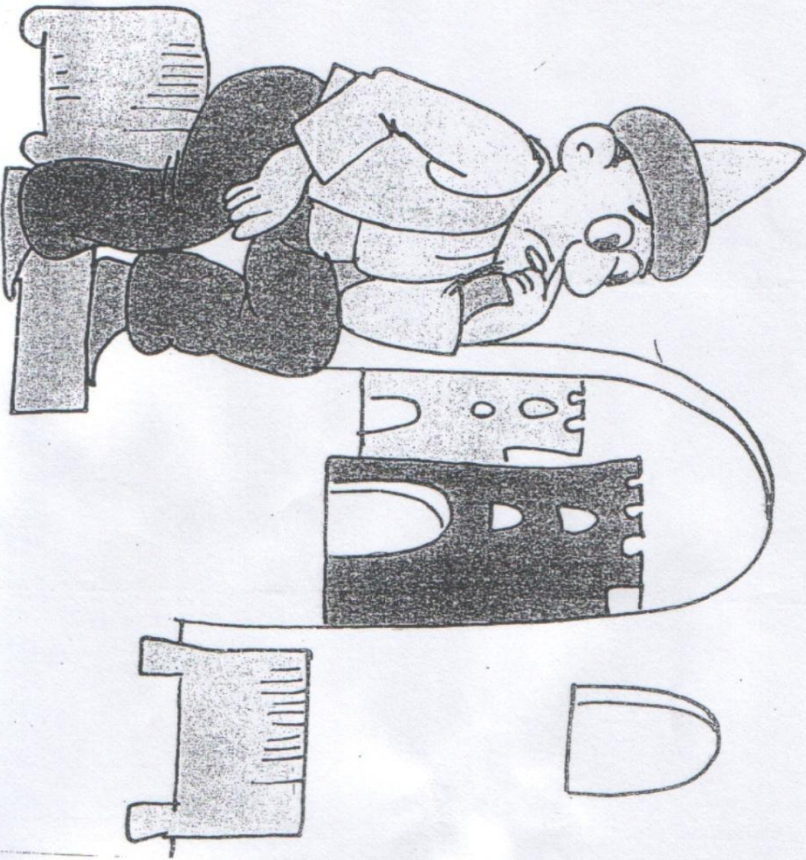

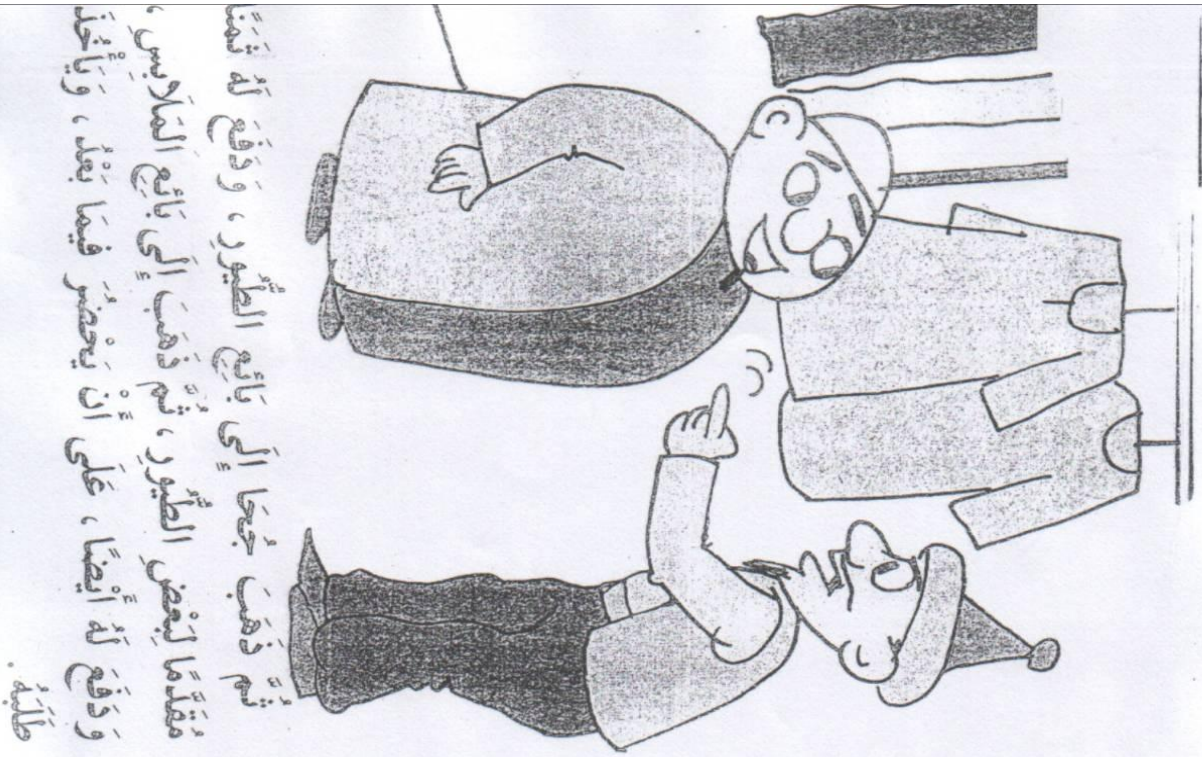
فَقَالَ جُحَا:
— وَلِمَ أَذْفَعُ لَكَ دِيَارًا، وَقَدْ أَخْرُتُكَ حِمَارِي؟
قَالَ الْبَحِيلُ:
— لَقَدْ جَاعَ حِمَارُكَ فِي الطَّرِيقِ، فَأَشْتَرَيْتَ لَهُ
بُرْ لَسِيمًا.

١
وَفِي الْيَوْمِ الثَّالِي ذَهَبَ جُحَا، وَاشْتَرَى لِنَفْسِهِ
عِمَامَةً جَدِيدَةً، ثُمَّ ذَهَبَ إِلَى مَطْعَمِ الْبَلَدَةِ، وَدَفَعَ لَهُ
مُقَدِّمًا حِسَابَ طَعَامِ شَخْصَيْنِ.

١١
أَخَذَ الْبَخِيلُ الدِّينَارَ فِي سَعَادَةٍ، وَعَادَ إِلَى بَيْتِهِ،
يَتَمَارَّحُ جُحَا يُفَكِّرُ فِي حِيلَةٍ يَحْتَسِلُ بِهَا عَلَى
الْبَخِيلِ، لِتَكُونَ ذَرْنًا لَهُ.

ثُمَّ ذَهَبَ جُحَا إِلَى بَائِعِ الْحَمِيرِ ، وَدَفَعَ لَهُ مُقَدِّمًا
ثَمَنَ حِمَارٍ ، عَلَى أَنْ يَأْخُذَهُ فِيمَا بَعْدَ ، ثُمَّ ذَهَبَ إِلَى
بَائِعِ الْفَاكِهَةِ ، وَدَفَعَ لَهُ ثَمَنًا مُقَدِّمًا لِبَعْضِ الْفَاكِهَةِ .

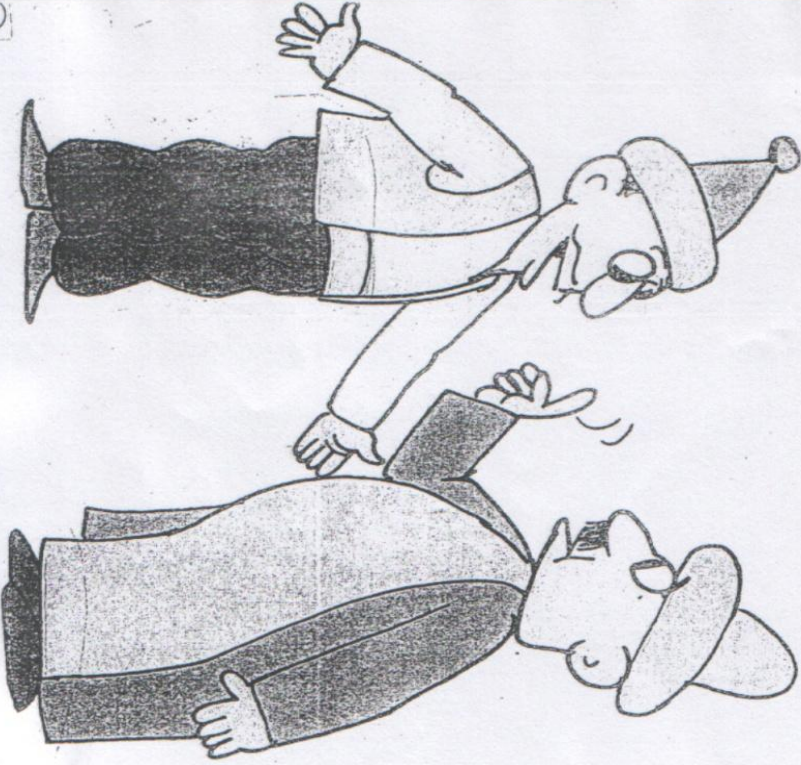

قَالَ الْبَغِيلُ:

— يَا جُحَا: اُنْتَظِرْ، مَا أَجْمَلُ هَذِهِ الْعِمَامَةِ

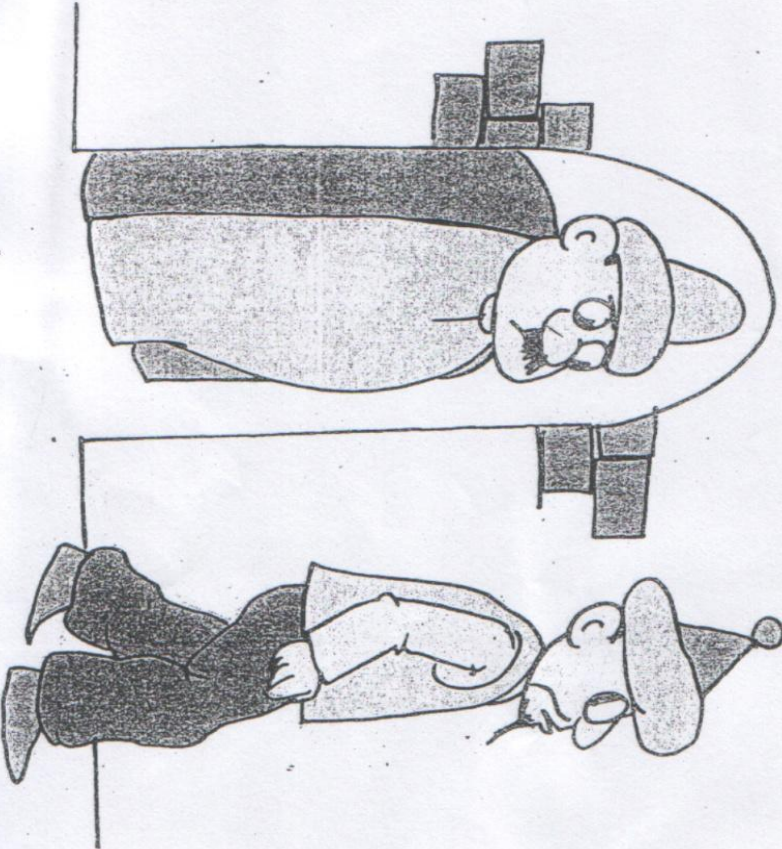
الْجَدِيدَةِ!! كَمْ ثَمَنُهَا؟

قَالَ جُحَا فِي سُرُورٍ: إِنَّهَا عِمَامَةُ الْخَيْرِ، عِمَامَةُ
الْفِرَاءِ، وَلَا تَقْدَرُ بِثَمَنٍ يَا جَارِي الْغَزِيرِ.

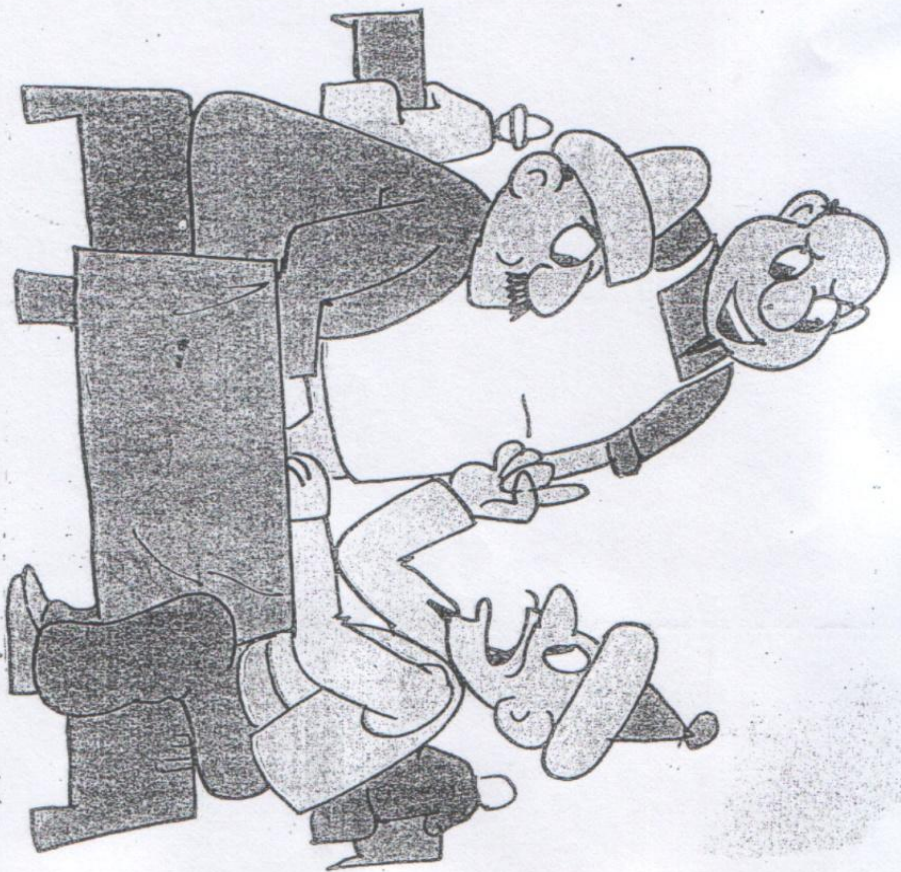
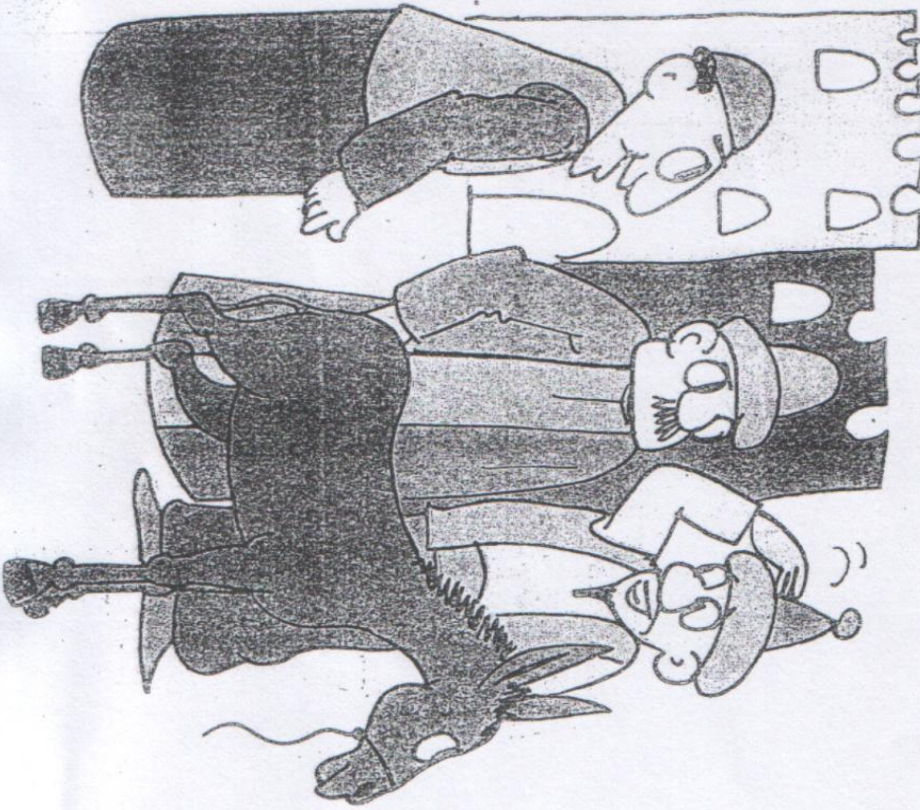

ثُمَّ ذَهَبَ إِلَى صَدِيقٍ لَهُ، وَأَعْطَاهُ عَشْرِينَ دِينَارًا،
وَطَلَبَ مِنْهُ أَنْ يُعِيدَهَا إِلَيْهِ حِينَ يَطْلُبُهَا.

فِي الْيَوْمِ التَّالِي، وَبَيْنَمَا جُحَا عَائِدٌ إِلَى بَيْتِهِ رَأَى
الْبَغِيلَ.

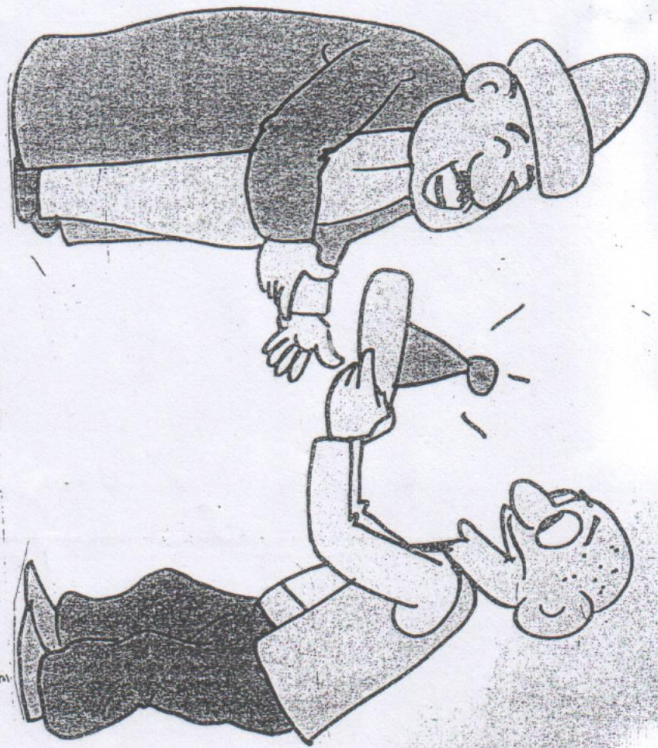

فَلَمَّا أَكَلَا وَضَعَ جُحَا يَدَهُ عَلَى عِمَامَتِهِ
فَقَالَ لَهُ صَاحِبُ الْمَطْعَمِ: الْحِسَابُ خَالِصٌ يَا جُحَا
فَتَمَجَّجِبَ الْبَيْخِيلُ. ثُمَّ ذَهَبَ بِهِ جُحَا إِلَى بَائِعِ الْحَمِيرِ
وَأَخَذَ حِمَارًا، ثُمَّ وَضَعَ يَدَهُ عَلَى عِمَامَتِهِ، فَقَالَ لَهُ
الْبَائِعُ: الْحِسَابُ خَالِصٌ يَا جُحَا، وَهَكَذَا

قَالَ الْبَيْخِيلُ: مَا هَذَا الَّذِي أَسْمَعُهُ يَا جُحَا؟ مَاذَا
تَقْصِيءُ بِذَلِكَ؟

قَالَ جُحَا: هَيَّا مَعِيَ؛ لِنَرَى بِنَفْسِكَ
ثُمَّ ذَهَبَ بِهِ جُحَا إِلَى الْمَطْعَمِ، وَقَالَ لَهُ:
وَالآنَ سَأَدْعُوكَ لِوَجْهَةٍ شَهِيَّةٍ عَلَى حِسَابِ الْعِمَامَةِ.

وَأَخِيرًا ذَهَبَ بِهِ جُحَا إِلَى بَائِعِ الْفَاكِهَةِ، فَقَالَ لَهُ الْبَائِعُ:
 — الْحَسَابُ خَالِصٌ يَا جُحَا، ثُمَّ ذَهَبَ بِهِ إِلَى بَائِعِ
 الْمَلَابِسِ، وَأَخَذَ عِمَامَةً لِلْبَيْخِلِ، فَقَالَ الْبَائِعُ:
 — الْحَسَابُ خَالِصٌ يَا جُحَا، فَقَالَ الْبَيْخِلُ فِي دَهْشَةٍ:
 — بَكُمُ يُبَاعُ عِمَامَتُكَ يَا جُحَا؟! إِنَّهَا ثَرَوَةٌ كُبْرَى.
 فَقَالَ جُحَا: أَيْعَهَا مُقَابِلَ مَنْزِلِكَ.
 فَقَالَ الْبَيْخِلُ فِي سُورٍ: لَا مَانِعَ عِنْدِي فِيهَا أَشْتَرِي
 عِدَّةَ مَنَازِلَ. وَهَكَذَا تَخْلَصَ جُحَا مِنْ جَارِهِ الْبَيْخِلِ.

İKİNCİ MODEL DERS

شام برس تنشر النص الكامل للمرسوم وايضاحات وزير الزراعة....الرئيس الأسد يصدر المرسوم التشريعي الخاص بالحراج

أصدر الرئيس بشار الأسد المرسوم التشريعي رقم 25 للعام 2007 الخاص بحماية حراج الدولة وإدارتها واستثمارها والذي يلغي قانون الحراج رقم 7 لعام 1994. وتضمن المرسوم التشريعي فصولا للتعريف واستثمار حراج الدولة وبيع حاصلاتها ونقل حاصلات حراج الدولة وخزنها والكشف على مواقع الاستثمار في هذه الحراج.. وحقوق الانتفاع منها وإعطاء رخص الانتفاع في حراج الدولة وحمايتها. كما تضمنت الفصول انشاء مناطق وقاية ومحميات حراجية وحدائق نباتية واستثمار الغابات في السياحة البيئية وكذلك الادارة المستدامة للغابات والحراج الخاصة ادارتها واستثمارها والعقوبات.

وفي تصريح له أكد الدكتور عادل سفر وزير الزراعة والاصلاح الزراعي أن المرسوم يعد من أهم المراسيم التي صدرت لحماية الغابات والحراج في سورية خاصة أن سورية لا تملك مساحات كبيرة من الحراج والتي لا تتجاوز ثلاثة بالمئة من مساحة أراضيها وبالتالي فإن المحافظة على هذه الثروة الوطنية من الناحية البيئية والاقتصادية تكتسب أهمية كبيرة.

وقال إن المرسوم جاء ليلبي كل متطلبات الحماية فقد شدد العقوبات على مرتكبي الجرائم بحق الغابة وفي الوقت نفسه أعطى حق الاستثمار للغابة بعد أن كان هناك منع تام لدخولها حيث يمكن الآن حتى للقطاع الخاص الاستثمار في زراعة الاشجار الحراجية لأهداف اقتصادية.

وأوضح الدكتور سفر أن المرسوم الجديد تلافى بعض الثغرات المتعلقة بالاعتبارات التي تحدد طبيعة الارض الحراجية من حيث وجود بعض الاشجار والنباتات ونسبتها في الاراضي المعلنة حراجا.

وأشار الى أن المرسوم أعطى المسؤولين عن حماية الحراج القوة الكافية للتدخل لمنع التعدي على الاراضي الحراجية وكسر الحراج وإحداث الحرائق كما أعطى أهمية كبيرة للاستثمار السياحي والبيئي للغابات والحراج والذي كان ممنوعا في السابق كما سمح للمرأة في استثمار النباتات الحراجية العطرية التي تنمو داخل الغابة والتي تعود عليها بالفائدة

اقتصاديا اضافة الى أنه أعطى العاملين في الحراج حوافز تشجيعية لحمايتها. وأكد وزير الزراعة أنه بمقتضى المرسوم الجديد صار هناك آليات جديدة للحماية يمكن من خلالها تطوير الحراج في سورية وزيادة مساحتها. وسيصدر وزير الزراعة والاصلاح الزراعي القرارات والتعليمات المنفذة لأحكام هذا المرسوم التشريعي.

نص المرسوم

أصدر الرئيس بشار الأسد المرسوم التشريعي رقم 25/ للعام 2007 الخاص الحراج. وتضمن المرسوم التشريعي فصولا للتعريف واستثمار حراج الدولة وبيع حاصلاتها ونقل حاصلات حراج الدولة وخزنها والكشف على مواقع الاستثمار في هذه الحراج.. وحقوق الانتفاع منها وإعطاء رخص الانتفاع في حراج الدولة وحمايتها. كما تضمنت الفصول إنشاء مناطق وقاية ومحميات حراجية وحدائق نباتية واستثمار الغابات في السياحة البيئية وكذلك الإدارة المستدامة للغابات والحراج الخاصة إدارتها واستثمارها والعقوبات. وسيصدر وزير الزراعة والإصلاح الزراعي القرارات والتعليمات المنفذة لأحكام هذا المرسوم التشريعي. ونص المرسوم التشريعي على إلغاء قانون الحراج رقم 7/ لعام 1994. وفيما يلي نص المرسوم:

المرسوم التشريعي رقم 25/

رئيس الجمهورية

بناء على أحكام الدستور

يرسم مايلي....

الفصل الأول

تعريف

المادة 1/: يقصد بالتعابير الآتية في معرض تطبيق أحكام هذا المرسوم التشريعي المعنى

المبين جانب كل منها:

..الوزير/ وزير الزراعة والإصلاح الزراعي.

..الوزارة/ وزارة الزراعة والإصلاح الزراعي.

..المدير/ مدير الحراج.

..المديرية/ مديرية الحراج.

..الوحدة التنظيمية/ هي الوحدة التنظيمية المختصة بالحراج في المحافظة أو المنطقة.

.. النظام البيئي الحراجي/ هو نظام طبيعي أو ناتج عن مجهود بشري يتكون من /الاشجار...

الشجيرات... الأدغال... الأنجم... البادرات... الفسائل... الخلفات... الأشنيات... الطحالب...

الفتور... الأعشاب البرية بأنواعها كافة/ إضافة للكائنات الحية الفطرية المختلفة والمواد غير

الحية من صخور وأتربة ومياه. الحياة الفطرية/ هي الأشكال الحياتية كافة التي توجد بشكل

عفوي في الطبيعة.

..الحراج/ هي المجتمع النباتي البري النامي ضمن النظام البيئي الحراجي.

.. الأراضي الحراجية/ هي الأراضي النابت عليها الحراج.

..الحاصلات الحراجية/ هي المواد الناتجة عن الحراج والأراضي الحراجية بمختلف أنواعها

ومكوناتها ومتحولاتها.

.. حراج الدولة/ هي الحراج والأراضي الحراجية العائدة ملكيتها للدولة سواء أكان عليها حق

انتفاع أم لم يكن.

.. الحراج الخاصة/ هي الحراج العائدة ملكيتها للأشخاص الطبيعيين أو الاعتباريين من

أشخاص القانون الخاص.

.. حرم الحراج/ هو منطقة محيطة بالحراج بعمق /200/ متري تبدأ من كل حد من حدود

المنطقة الحراجية ويسمح بوضع مشيدات غير ثابتة ضمن هذه المنطقة بما يكفل تقديم

الخدمات الضرورية لرواد المنطقة الحراجية ويتم إقامة المشاريع الاستثمارية السياحية حصراً

بعد حدود هذه المنطقة.

..المحمية الحراجية الطبيعية/ هي مساحة محددة من الأراضي الحراجية أو أراضي أملاك

الدولة تتميز بالغنى الواضح بالتراث الطبيعي الحراجي إضافة الى المكونات الأخرى من

النباتات والحيوانات والأحياء الدقيقة وتتعايش فيما بينها وفق نظام بيئي معين بهدف حمايتها

والحفاظ عليها واستثمارها في السياحة البيئية باعتبارها نقاط جذب سياحي. .. المتنزه الطبيعي/ هو مساحة محددة من أراضي الغابات الطبيعية أو أراضي أملاك الدولة المخرجة أو المعدة للتحرير وتخصص بهدف حمايتها وتنظيمها لاستخدامها واستثمارها في السياحة البيئية والاستجمام أو لأهداف بيئية أخرى.

.. الحديقة النباتية/ هي مجمع أشجار وأنواع نباتية أخرى تنشأ للأغراض العلمية والتعليمية وللمساعدة في دراسة النباتات.

.. منطقة الوقاية/ هي مساحة محددة من أراضي الغابات الطبيعية أو أراضي أملاك الدولة المخرجة أو المعدة للتحرير أو الأملاك الخاصة ومخصصة لأهداف بيئية عامة. .. الكثافة الحراجية/ هي عدد الأشجار والشجيرات في وحدة المساحة.

.. الشجرة/ نبات خشبي معمر ذو جذع واضح.. غير متشعب عند القاعدة لا يقل طوله عن سبعة أمتار عند النضج.

.. الشجيرة/ الجنبات.. الجنبيات/ نبات خشبي معمر طوله أقل من سبعة أمتار. .. البادرات/ هي نباتات المرحلة العمرية الأولى للغراس الناشئة من أصل بذري.

.. الفسيلة/ هي نبات ناشيء عن جذور النبات الأم ذو مجموع جذري خاص به حيث يعد نباتاً مستقلاً عن النبات الاصل.

.. التغطية الحراجية/ هي مساحة ما تغطيه مساقط تيجان الأشجار و الشجيرات والفسائل والأنجم و البادرات و الخلفات منسوبة مئوياً الى مساحة كامل العقار. .. السياحة البيئية الطبيعية/ هي سياحة التمتع الملتمزم بالطبيعة ومكوناتها وهي التي تتم دون الإخلال بالنظم البيئية ودون أي تأثير سلبي على مكونات التنوع الحيوي بقصد استكشافها والاستمتاع بمناظرها ونباتاتها وحيواناتها البرية وتجليات حضاراتها ماضياً وحاضراً بما يكفل الحفاظ على هذه المناطق الطبيعية ويعود بالنفع على المجتمع المحلي.. مع مراعاة عناصر توظيفها سياحياً من خلال مخططات إدارة الموقع المتضمنة الخدمات وتحديد المسارات للزوار واللوحات الارشادية ومناطق الاقامة ضمن الموقع والتي توضع بالاتفاق بين الوزارة ووزارة السياحة.

.. الاستجمام/ استخدام غابات الاستجمام للتنزه والترويح عن النفس وممارسة الهوايات والنشاطات الرياضية و الترفيهية غير الضارة بالبيئة آخذة بعين الاعتبار عناصر السياحة

البيئية الطبيعية.

.. غابات الاستجمام/ هي الغابات الطبيعية أو الاصطناعية التي تدار بشكل أساسي لأغراض التنزه والترفيه.

المادة /2/: تخضع لأحكام هذا المرسوم التشريعي:

أ- الأراضي الجرداء البائرة التي في تحريجها أو حمايتها نفع عام بالنظر لموقعها أو وضعها والميزات الخاصة بها وتعين هذه الأراضي بقرار يصدر عن الوزير بما لا يتعارض مع مشاريع التطوير والتنمية والتخطيط السياحي.

ب- أراضي أملاك الدولة التي تزيد التغطية الحراجية فيها على 10 بالمئة.

ج- أي نوع من العقارات الخاصة التي تزيد التغطية الحراجية فيها على 20 بالمئة من مساحتها.

الفصل الثاني

استثمار حراج الدولة وبيع حاصلاتها

المادة /3/: أ- يصدر بقرار من الوزير نظام خاص للاستثمار الفني لحراج الدولة ضمن دورة استثمار فنية بما يحقق التنمية المستدامة للثروة الحراجية وتباع حاصلات حراج الدولة بأشكالها كافة وفق أحكام نظام العقود الصادر بالقانون رقم /51/ تاريخ 2004/12/9.

ب- يصدر بقرار من الوزير بالتنسيق مع وزير السياحة النظام الخاص بالاستثمار السياحي البيئي في مناطق الحراج بما يتوافق مع شروط الحفاظ عليها.

المادة /4/: أ- لايجوز لأي جهة عامة المباشرة بأي عمل لاستخراج مواد من الأراضي الحراجية قبل الحصول على ترخيص من الوزارة.

ب- تحدد شروط منح الترخيص واستخراج المواد بقرار يصدر عن الوزير.

ج- تستوفى الرسوم المترتبة عن هذا الاستثمار وفق القوانين والأنظمة النافذة.

د- يشترط عند منح الترخيص أن تتعهد الجهة الطالبة للاستثمار بإعادة تأهيل الموقع وتحريجه على نفقتها.

الفصل الثالث:

نقل حاصلات حراج الدولة وخرننها

المادة /5/: لا يجوز للمستثمر أن ينقل حاصلات حراج الدولة المرخص له باستثمارها من موقع الاستثمار أو موقع التركيز أو مستودع الخزن الذي قبلت به المديرية إلا بإجازة نقل تصدر عن الوحدة التنظيمية في المنطقة تحدد فيها كمية الحاصلات المنقولة وأنواعها وأوصافها والطرق الواجب سلوكها عند النقل مع بيان تاريخ وساعة ومدة النقل ووسائله ويجب أن ترفق هذه الإجازة بالحاصلات المنقولة لإبرازها عند كل طلب من قبل العاملين المختصين في الحراج أو رجال القوى العامة.

المادة /6/:

- أ - يمنع خزن الحاصلات الحراجية مهما كان نوعها أو منشؤها والاتجار بها إلا بعد الحصول على رخصة من المديرية.
- ب - تصدر التعليمات الخاصة بكيفية مراقبة وإدارة عمليات الخزن و الاتجار بقرار من الوزير.
- ج - للعاملين في الحراج ورجال الضابطة الحراجية حق الدخول الى أماكن التركيز والمخازن والمستودعات الحراجية في أي وقت كان لتفتيشها وتدقيق قيودها.